

K É Z I R A T

AZ

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ÁLTAL

AZ ÚJ

ERDŐTÖRVÉNY-TERVEZET

ÜGYÉBEN BEADOTT

FELTERJESZTÉSEK,

AZ EGYESÜLET ÁLTAL JAVASOLT

MÓDOSÍTOTT SZÖVEG

ÉS A

MÓDOSÍTÁSOK INDOKOLÁSA

BUDAPEST, 1930

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTARSASÁG

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2021

K É Z I R A T

AZ

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ÁLTAL

AZ ÚJ

ERDŐTÖRVÉNY-TERVEZET

ÜGYÉBEN BEADOTT

FELTERJESZTÉSEK,

AZ EGYESÜLET ÁLTAL JAVASOLT

MÓDOSÍTOTT SZÖVEG

ÉS A

MÓDOSÍTÁSOK INDOKCLÁSA

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	M195/2021
Csoport szám:	III.
Bibliári jelzet:	RGY.IA.

BUDAPEST, 1930

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTARSASÁG

S. III. 11

OEE KÖNYVTÁR
ÁR. EL. 2021

1866/1981

1866/1981

1866/1981

Magyar Erdészeti Egyesület
 1866/1981

FELTERJESZTÉS A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTER ÚRHOZ

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Multévi 27.551/I. 1. számú nagybecsű leiratára elsősorban őszinte köszönetünket tolmácsoljuk Nagyméltóságodnak azért, hogy a megküldött erdőtörvény-tervezethez való hozzászólás határidejét ez évi február hó végéig meghosszabbítani méltóztatott. Módot méltóztatott nyújtani ezáltal arra, hogy az egész erdőgazdaság jövőjét hosszú időre szabályozni hivatott javaslattal egyesületünk, mint az erdőgazdasági érdekek egyetlen országos jellegű hivatásos képviselője, azzal a részletességgel s azzal a körültekintéssel foglalkozzék, amely ezt a rendkívüli fontos törvényalkotást megilleti.

Az O. E. E. a legnagyobb örömmel üdvözlí Nagyméltóságodnak azt az elhatározását, hogy az erdőgazdaság minden ágát felölelő törvénytervezettel nemcsak az eddig rendezetlen függő kérdések szabályozását s azoknak a hiányoknak a megszüntetését kívánja elérni, amelyek régi erdőtörvényünk végrehajtásában a gazdasági viszonyok változása következtében előállottak, de egyúttal végét kívánja vetni annak a bizonytalanságnak, amely az erdőgazdaság terén 1918 óta a rendeletekkel való kormányzás révén lábra kapott.

Tekintettel a kérdés rendkívüli fontosságára, az O. E. E. módját ejtette annak, hogy tárgyalásaiba a vidéki erdészeti egyesületeket is bevonja s ily módon az egységes állásfoglalással ne csak azt tegye lehetővé, hogy a törvény keretén belül az egyes vidékek különleges viszonyai által indokoltá tett kívánságok is érvényesüljenek, de másrésről módját kívánta ejteni annak is, hogy az összes erdőgazdasági szakegyesületek egyértelmű megnyilatkozása Nagyméltóságod jövődő állásfoglalását is megkönnyítse.

Tekintettel a törvény rendkívül nagy anyagára, egyesületünk az előterjesztést kettéválasztotta. Tiszteletteljes előterjesztésünkben csupán a legfontosabb elvi kérdésekre kívánunk rámutatni, míg a részletkérdésekre vonatkozó észrevételeinket ma-

gához a törvénytervezet szövegéhez alkalmaztuk s minden egyes szakasznál nemcsak az általunk javasolt módosítást szövegeztük meg, hanem egyúttal a módosításoknak rövid indokolását is adtuk.

Az O. E. E. az egész erdőgazdaság fenntartása és fejlesztése érdekében korszakalkotónak tartja azokat a jórésben már az előző törvénytervezetbe is felvett újításokat, amelyek a nekünk megküldött törvénytervezetben foglaltak.

Amennyire egyetért azonban egyesületünk magukkal a felvetett eszmékkel, annyira nem érthet egyet a keresztülvitelnek a törvénytervezetben foglalt módozatával.

A törvénytervezet ugyanis — a háborús intézkedések során egész közigazgatásunkban úrrá lett felfogásnak megfelelően — az állami mindenhatóság elvén épült fel. Maga a törvény meglehetősen tág keretet ad s ennek a keretnek a kitöltését, a nagy általánosságban tartott rendelkezéseknek az egyénre való alkalmazását teljesen az állami igazgatásra kívánja bízni.

Véleményünk szerint a törvénytervezetnek a legkardinálisabb hibája ez az irányzat s ez volt az, ami közvetlenül a tervezet megjelenése után a legnagyobbfokú ellenszenvet váltotta ki.

Teljes tudatában vagyunk annak, hogy az erdőtörvény, mint gazdasági törvény, nem tartalmazhat minden egyes esetre vonatkozó részletes rendelkezéseket. Hiszen nemcsak a gazdasági viszonyok változása, de azonos gazdasági viszonyok között is az esetek számtalan változata annyi lehetőséget teremt, hogy azok mindegyikének magában a törvényben való részletes szabályozása megoldhatatlan feladat elé állítaná a törvényhozót.

Meg kell tehát nyugodnunk abban, hogy a törvény nagyvonalú, általános rendelkezésekkel szabályozza az erdőgazdaság irányítását s az ebben inaugurált politikát a végrehajtás alkalmazza az előadódó esetek ezerféleségére. Végeredményében tehát a végrehajtás tölti ki a politikai keretet a gazdasági élet tartalmával.

Teljes tudatában vagyunk annak is — hiszen egyesületünk ennek az elvnek a legrégebb hangoztatója —, hogy az erdőgazdaság az állam részéről fokozottabb irányítást, fokozottabb felügyeletet igényel, mint más gazdasági ág. Azonban emellett a beavatkozás mellett is éppen a messze jövőre berendezkedő konzervatív erdőgazdaság érdekeinek megvédése szempontjából a legmesszebbmenőleg kell körülbástyáznunk a tulajdonjog védelmét a túlzott állami beavatkozással szemben.

Mivel az új törvénytervezet magába a gazdálkodás módjába is mélyen bele kíván nyúlni és mivel maga a törvény csak általános kereteket szabhat meg, igen sokszor fog felmerülni az az eset, hogy a köz érdekében is célravezető több megoldás között

lehet választani, amikor azonban mindig ügyelnünk kell arra, hogy az eszményi állapotra és csakis a birtokos anyagi érdekeinek sérelme nélkül térjünk át. Hogy például a mezőgazdaság körébe vágó intézkedések közül vegyünk hasonlatot, bármily kívánatos is a szikes területek feljavítása, a vetésforgónak mint rendszernek bevezetése vagy a műtrágyázás meghonosítása, senkinek sem jut eszébe az, hogy ezeket az országos fontosságú kérdéseket törvényalkotással, kényszer útján kívánja megoldani.

Ezzel szemben az új erdőtörvénytervezet igen sok olyan hatósági intézkedést tesz lehetővé, amely intézkedések semmivel sem állanak inkább a köz érdekében, mint az előbb említett mezőgazdasági intézkedések; mert hiszen végeredményükben éppen úgy csak a többtermelés és a talaj termőerejének fokozása révén szolgálják a közérdeket, mint az előbb említett mezőgazdasági ténykedések.

Ennek dacára egyesületünk, mint a magyar erdőgazdaság és az erdőbirtokososztály érdekvépviselete, nem emel kifogást az ellen, hogy a törvénytervezet ezekbe a tisztán gazdasági vonatkozású kérdésekbe is beleavatkozási jogot ad az államhatalomnak. Teszi ezt tisztán azért, mert az erdőgazdaság különleges természete mellett sokkal inkább kell a távoli jövőt szem előtt tartani és az e téren elkövetett hibák csak évtizedek gondos munkájával, sőt néha már egyáltalán nem hozhatók helyre.

Ez a két körülmény, hogy maga a törvény csak bizonyos mértékig kerettörvény lehet, másrészt pedig ilyen különleges gazdasági ténykedésekbe is be lehet és be kell e címen avatkozni, idézi azután elő azt: hogy az erdőtörvény végrehajtásánál a birtokos és a közérdek gyakran jelentkeznek ellenérdekű felek gyanánt, mert a köz érdekéből célszerű intézkedéseknek túlgyors tempóban való keresztülerőszakolása, különösen a mai gazdasági viszonyok mellett, igen könnyen vezethetne a birtokos anyagi romlására.

Bár egyesületünk a legteljesebb bizalommal viseltetik az iránt, hogy a törvénytervezetben az államhatalom részére biztosítani tervezett jogokkal a mai kormányzat a tulajdonjog rovására nem élne vissza, semmi esetre sem nyugodhatnék bele abba, hogy ilyenmű hatáskör a mindenkori kormányzat részére tételes törvényben biztosított és nem fogadhatja el az egész törvénytervezetet átható állami mindenhatóság gondolatát olyan alapelvnek, amely egy ilyen fontos gazdasági ág ügyeinek intézésénél megnyugvást teremthetne.

És itt sajnálattal kell rámutatnunk arra, hogy éppen az utolsó évtizedben, amikor az egész ország Trianon átkos következményeit nyögve, milliárdokat fizetett ki ellenségeinknek a behozott faanyagok értékéért, amikor mindenkit áthatott az a tudat, hogy óriási fabehozatalunk egyik legkárosabb tétele ne-

gativ kereskedelmi mérlegünknek, amikor a népnél is köztudatba kellett volna átvinni azt, hogy hazafias, az ország egész jövőjére kiható, a közérdek és magánérdek szempontjából egyaránt hasznos dolgot cselekszik az, aki fát ültet és erdőt telepít: akkor a kormányrendeletek irányzata, de különösen azoknak végrehajtása olyan volt, ami a birtokosok túlnyomó többségénél nem rokonszenvet, de ellenszenvet váltott ki s egyesületünknek vagy az egyes érdekelteknek erre a körülményre rámutató panaszai meghallgatásra alig találtak.

Ilyen körülmények között még inkább érthető egyesületünknek az az óhajta, amit az erdőbirtokososztály külön értekezletén is kifejezetten hangsúlyozott, hogy a törvényben biztosított messzemenő állami jogok esetleges helytelen gyakorlásával szemben, módjában legyen a birtokosnak az állami beavatkozástól mentes, független fórum előtt keresni jogos, vagy jogosnak vélt sérelmeinek orvoslását.

Nem jelenti ez a kormányzat gazdaságpolitikai befolyásának vagy hatalmának csökkentését. Hiszen az erdőgazdaság általános helyzete, sőt közgazdaságunkban elfoglalt szerepe is nem azon fognak megfordulni, hogy ezeket a detail-kérdéseket miképpen fogja az arra hivatott fórum elintézni, illetőleg milyen mértékig fogja a csak általánosságban körvonalozott államjogokat egyik vagy másik állampolgár előnyére vagy hátrányára alkalmazni.

Az imperatív jellegű állami intézkedések sohasem voltak alkalmasak arra, hogy megindítsák egyes gazdasági ágak erős fejlődését és fokozott fellendülését. Az egész gazdaságtörténelem tanúsága szerint minden olyan ágazat, amelynél az egyéni tevékenységnek a kormányzati intézkedések túlzottan szűk kereteket szabtak, elsovadt tisztán azért, mert az államhatalom sohasem volt képes a polgárok egyéni tevékenységét pótolni s viszont a polgároknál hiányzott a munka legerősebb rugója, a cselekvési szabadság.

Amidőn tehát egyrészt örömmel üdvözljük Nagyméltóságodnak azt a szándékát, hogy ezekben a kérdésekben is az állam kezébe kívánja az általános irányítást a törvény útján letenni, ismételten kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék a Közigazgatási bíróság hatáskörének kibővítésére vonatkozó javaslatunkat elfogadni és ezáltal lehetővé tenni, hogy a javaslat az eddig szabad rendelkezésű erdők birtokosai körében is megnyugvást keltsen. Még egy fontos kérésük van az erdőbirtokosoknak és pedig az, hogy a 257/a §-ban taxatív is felsorolt intézkedések foganatosítása előtt Nagyméltóságod az általunk javasolt Országos Erdőgazdasági Tanács véleményét is meghallgatni méltóztassék.

Ennek a két kérésnek a megfelelő elintézése esetén remélhetjük csak, hogy a törvény az érdekeltek között teljes megnyugvást fog kelteni.

Egy másik általános kifogásunk a törvénytervezettel szemben az, hogy igen sok olyan teendő végzését kívánja az államerdészeti adminisztrációra rábízni s igen sok olyan területre kívánja a törvény hatályát kiterjeszteni, amelyek véleményünk szerint nem vonhatók be az erdőgazdaság szigorúan értelmezett kereteibe.

És itt ismét rá kell mutatnunk arra, amire e felterjesztésünkben már egyízben rámutattunk.

Minden felesleges, vagy csak kissé is túlzott állami beavatkozás az egyéni jogaira féltékenyen őrökdő embernél visszatetszést, elkedvetlenedést kelt s csak ellenszenvet szül nemcsak az intézkedéssel, de annak végrehajtóival szemben is. Kerülünk kell tehát azt, hogy az államerdészeti adminisztráció szerephez jusson olyan kérdésekben, amelyek elsősorban mezőgazdasági vonatkozásúak. Ilyen mezőgazdasági vonatkozású kérdés elsősorban a legeltetés, másodsorban az úgynevezett gazdasági fásítások kérdése.

A legeltetés kérdésében egyesületünk álláspontja az, hogy tulajdonképpen az erdő legeltetés céljaira egyáltalán nem használható. Ott, ahol az erdő állománya megfelelő karban van, az idősebb ákácerdőket kivéve, a fűnövés annyira minimális, hogy az erdei legelő által nyújtott haszon egyáltalán nem áll arányban azzal a mérhetetlen kárral, amit a dombvidéki erdőkben, de a síkságiakban is a legeltetés a faállományban okoz. A másik részről azonban teljes tudatában van az egyesület annak a fontosságnak, amivel a legelő az állattenyésztés szempontjából bír. Ezért, eltérőleg a tervezet eredeti intézkedéseitől, az erdészeti adminisztráció hatásköréből kikapcsolni kívánja az egyesület még az eddig legelőerdőnek nevezett fás legelőket is, és pedig elsősorban attól a gondolattól vezetve, hogy *ha a magyar erdőgazdaság a legeltetés kérdésének ilyen nagy területáldozatot hoz, meg lesz kímélve a további legeltetési igényektől.*

Mert feleslegesnek tartjuk Nagyméltóságod előtt bizonyítani azt, mit jelent a legeltetés a meleg, napos domboldalakon, hisz Nagyméltóságod, mint a Mátravidék szülöttje, igen jól méltóztatik ismerni azokat a mérhetetlen károkat, amiket a Mátra meredek domboldalain a legeltetés az erdőben okozott.

Kötelességünknek tartjuk azonban rámutatni arra, hogy amikor a magyar erdőgazdaság a fás legelők ügyeinek intézésére vonatkozó minden ingerenciáról lemondott, *elment addig a legvégső határáig, amit a köz legjobban felfogott érdekében az erdőgazdaság meghozhat.* Egyesületünk ennek az áldozat-

nak a meghozatalát csak abban a reményben javasolhatja Nagyméltóságodnak, hogy a magyar kormány, mely a gazdasági felügyelőségek, a gazdasági egyesületek, mezőgazdasági kamarák és egyéb állami s önkormányzati intézményekben erre a célra nagyon megfelelő szervekkel rendelkezik: megfelelő legelőgazdasági törvény megalkotásával fogja lehetővé tenni azt, hogy meglévő legelőink, amelyek az ország enemű szükségletének ellátására bőségesen elegendők, jókarba helyeztessenek s jókarban is tartassanak.

Teljes mértékben áll ez a faszorokra és gazdasági fásításokra is, amelyek pedig az ország szükségleteinek ellátása szempontjából rendkívül fontosak.

Az erdészeti adminisztráció szerepe, — az egyesület véleménye szerint — ezeknek a kérdéseknek az elintézésénél nem terjedhet a szakértő tanácsadó szerepén túl. Maga a végrehajtás, a szükséges intézkedések tervezése, foganatosítása s elsősorban a meggyőzés és példaadás az állami mezőgazdasági intézményeknek s az összes mezőgazdasági szerveknek egyik legfontosabb és legnemesebb hivatása.

Nem oszthatta egyesületünk a törvény-tervezetnek azt az álláspontját sem, amellyel a közérdekből foganatosítandó intézkedések minden terhét, így a kopárfásítások összes költségeit is egyedül az erdőbirtokosra kívánja hárítani.

Teljes mértékben fenn kell tartanunk a tulajdonjogra vonatkozó azt az értelmezésünket, hogy ahol valamely létesítmény a más érdekeit szolgálja, ennek a költségeit csak az viselheti, akinek érdekében a létesítmények elsősorban szükségesek. A birtokos haszna ezeknél a létesítményeknél csak évtizedek múlva jelentkezik, nem lehet tehát őt az összes költségek viselésére kötelezni.

Ezért, bár az általunk javasolt módosítás az ilyen fásítások ültetési költségeit elsősorban a birtokosra kívánja hárítani, másrésztől kötelezettség gyanánt kellett leszögeznünk azokat a támogatásokat, amelyeket az állam az ilyen fásításoknak eddig önkéntes támogatás gyanánt vagy kedvezményképen nyújtott.

Mert igaz ugyan, hogy a birtokos jogelődeinek gazdálkodása idézte igen sok esetben elő a területek elkopárosodását, viszont azonban a létesítendő fásításokból a köz már a legközelebbi jövőben is hasznot húz, mert hiszen a terület megköltése, a vízmosságok és hordalék keletkezésének megakadályozása, a klimatikus előnyök már akkor jelentkeznek, amikor a birtokos a területnek még semmi hasznát nem látja, hanem a fenntartás és őrzés ránézve csak súlyos kötelezettségeket jelentenek.

Feltétlenül méltányos tehát, hogy ezeket az erdőtelepíté-

seket az állam köteles legyen a javaslatban tervezett támogatásban részesíteni.

Mivel azonban sokszor előfordulhat az az eset, hogy a koprfásítás költségei a birtokos anyagi erejét messze túlhaladják, biztosítani kell a birtokos részére is azt a jogot, hogy a kisajátítást ilyen esetekben követelhesse.

Ugyanítt kell rámutatnunk az erdők gyarapítását célzó eddigi akcióknak alapvető hibájára, ami abban nyilvánult meg, hogy az állam nemcsak a közérdekű fásítások terheinek legnagyobb részét kívánta kényszer útján a birtokosra hárítani, de az önként eszközölt fásításokra is azonnal rátette a kezét olyan formában, hogy a birtokos gazdálkodási szabadságát erősen korlátozta.

Egyesületünk igen sokszor mutatott rá arra, mekkora érdek volna Magyarország erdőterületeinek szaporítása.

Meggyőződése azonban az, hogy erdőstítéshez, fák ültetéséhez nem lehet kedvet és hajlandóságot kelteni azzal, ha a birtokos részére már eleve kilátásba helyezzük, hogy az általa létesített fasorok vagy gazdasági fásítások használata, fenntartása, kezelése tekintetében teljesen az állami hatóságok rendelkezéseinek lesz alávetve.

Nem is érdeke a köznek az, hogy az ilyen fásítások helyhez kötött formában létesüljenek. Éppoly kevésbé érdeke az, hogy ezeket a rendszeres gazdálkodás a tartamos használatok által megkívánt keretekbe belekényszerítse.

Hiszen mezőgazdaságra is alkalmas területekről van szó s ha a birtokosnak módjában fog állani az, hogy az erdőt akkor használhassa, amikor arra tényleg szüksége van, hogy az erdő által megjavított talajt hosszabb vagy rövidebb időre vagy akár véglegesen is újból mezőgazdasági használat alá foghassa, akkor szívesen fog erdőt telepíteni, fát ültetni, mert tudja, hogy annak akkor és úgy veszi hasznát, amikor és ahogyan arra épen szüksége van.

Messzemenő állami támogatás, teljes gazdálkodási szabadság biztosítása a mezőgazdaságra is alkalmas területen létesített erdők részére, viszont csak erdőnek alkalmas talajokon a szükséges területek méltányos áron való kisajátítása és az állam költségén való betelepítése, vagy a birtokos fásítási hajlandóságának minden eszközzel való elősegítése az a gazdasági irányzat, amely a magyar erdők szaporodását, a magyar erdőgazdaság felvirágozását, fabehozatalunk megszüntetését s ezzel gazdasági függetlenségünket eredményezheti.

A tulajdonjog elvének a legmesszebbmenő mértékig való tiszteletben tartása teszi kötelességünkkel azt is, hogy az erdők felosztása tárgyában tervezett drákói intézkedések ellen állást foglaljunk.

Kétségtelen, hogy az erdők túlságos elaprózása az erdőgazdaság messzetelektől érdekeivel nem egyeztethető össze, mert hiszen nagyobb tömeget termelő, a fáttan vidékek szükségleteit is ellátó, a kényesebb ipari igényeket is kielégítő erdőgazdaságokat bizonyos területnagyságon alul berendezni nem lehet.

Másrészről azonban rá kell mutatnunk arra, hogy ma az ország területének igen jelentékeny részén a közlekedési és telepviszonyok olyanok, hogy aránylag kis területen is lehet, ha nem is rendszeres, de feltétlenül célszerű erdőgazdaságot üzni, amely erdőgazdaság a birtokos érdekeit elsőrendűen szolgálja.

Nem térhetünk el tehát attól a felfogástól, hogy ott, ahol az erdő felosztása az emberiség szaporodásának természetes következménye, vagyis az örökösödési eljárás során, valamint az egyenértékűnek tekintendő átruházásoknál az erdő felosztása minden állami beavatkozás mellőzésével keresztülvihető legyen.

Ami már most egyébként az állam beavatkozási jogát illeti, feltétlenül szükségesnek tartjuk a százholdas területnagyságnak mint olyannak a megállapítását, amelyen felül a birtokmegosztásokba az államhatalomnak beavatkozása nincsen.

Rá kell itt mutatnunk arra, hogy a forgalom, a gazdálkodás szabadságának a megkötése, korlátozása az erdők értékének jelentékeny csökkenését vonja feltétlenül maga után s igen sok esetben vezethet egzisztenciák tönkremeneteléhez.

Az erősen megkötött birtok nem hitelképes. Ha a birtokos részére még azt sem tesszük lehetővé, hogy szorult helyzetben birtokának egy részét eladhassa, vagy ha az eladás ellen állami szempontból kifogást lehet tenni s nem kötelezzük az államot arra, hogy az eladni szándékolt részt ugyanolyan áron megvásárolja: akkor a birtokost belekényszerítjük abba, hogy vagy egész birtokától váljon meg, vagy pedig várja meg azt, amíg a felszaporodott terhek az egész erdőbirtok értékét felemésztik. Mert számolnunk kell azzal, hogy a kötött gazdálkodás mellett legfeljebb 3—4 százalékot jövedelmező erdőbirtok a mai kamatterhek mellett az érték 30 százalékáig való megterhelést semmi szín alatt nem bírja meg, hanem emellett a birtokosnak feltétlenül tönkre kell mennie.

Ez pedig nem lehet a törvényalkotás célja.

Ugyanezzel a kérdéssel kapcsolatban rá kell mutatnunk az erdőgazdaság egy olyan kérdésére, amelyet a törvényhozás már egyízben megoldani kísérelt és ez az erdőgazdasági hitel kérdése.

Az erre vonatkozólag alkotott 1923. évi XXI. t.-c. tulajdonképpen csak azokat az intézkedéseket tartalmazza, amellyel az erdőbirtokra nyújtott hitel ellenében kibocsátható záloglevelek fedezete feltétlenül biztosítást nyer.

Hogy egyébként ez a törvény célt nem ért, az a körülmény

is bizonyítja, hogy egyesületünk tudomása szerint ezen az alapon eddig még senki sem kért és nem is kapott hitelt.

Az állami beavatkozásnak a törvénytervezetben foglalt módja és mértéke mellett közérdek címén lesz kényszerítve a birtokos arra, hogy az erdőben fekvő talaj- és faértéket legfeljebb 3 és 3^{1/2} százalékkal kamatoztassa.

Ha tehát a birtokost kényszeríteni akarjuk arra, vagy a köz érdekében elérni kívánjuk azt, hogy a célszerű erdőgazdaság érdekében áldozatoktól, befektetésektől se riadjon vissza, módot kell nyújtani arra, hogy a birtokos megfelelő olcsó hitelhez jusson.

Figyelembe kell itt venni azt, hogy a 8—9 százalékos hitel, ami az ipar és kereskedelemnek még olcsó pénz, mivel forgótőkét egy év alatt háromszor, négyszer is meg tudja forgatni, az erdőgazdaságra elviselhetetlen terhet jelent, mert épen a törvényes intézkedések alapján csak háromakkora vagyoneértéknek a lekötésével tudja a 30—40 éven át való törlesztést biztosítani s így már a 30 százalékos megterhelés is feltétlen tönkremenetelt jelent, mert a befektetések kamatai is csak hosszú évtizedek múlva hozzák meg a befektetett tőkék törlesztésének lehetőségét.

Bár e tekintetben itt fix javaslatot nem teszünk, mert ennek a kérdésnek a megoldása az erdőtvény keretén kívül is könnyen lehetséges, mégis fel kell hívnunk Nagyméltóságod nagybecsű figyelmét arra, hogy ha az állam a rendszeres gazdálkodás általános kényszerének keresztülvitelével rákényszeríti a birtokost, hogy az erdőben lévő tőkéket 3—4 százalékos kamatozás mellett hagyja a gazdaságban, akkor módot kell nyújtania szükség esetén állami pénzek rendelkezésre bocsátásával is arra, hogy legalább az erdőgazdaság fejlesztése érdekében szükséges beruházásokra ugyanilyen olcsó kamatfűl mellett álljon megfelelő hitel az erdőgazdaság rendelkezésére.

Visszatérve magára a törvénytervezetre, feltétlenül szükségesnek tartjuk az államerdészeti adminisztráció lehető gyorsítását és egyszerűsítését.

A törvénytervezet még az általunk javasolt módosításokkal is felügyelet és adminisztráció címén igen nagymértékű és sokirányú tevékenységet ró kötelezettség formájában az államra.

Teljes tudatában vagyunk annak, hogy az állam teljesítő-képessége ma személyzetszaporítást el nem bír, ezért módosító javaslataink számottevő részénél az az irányelv is vezetett bennünket, hogy a teendőket az állam a mai személyzeti létszám mellett meg bírja oldani, anélkül, hogy emellett a magánmérnöki tevékenység elől is elzárnánk a teret.

Ha azonban az állam a köz érdekében a gazdaságba beavat-

kozik, elsőrendű kötelessége ezt a beavatkozást olyan szervezetre bízni, amely képes és alkalmas a teendőknek gyors, könnyed és akadálytalan lebonyolítására, mert itt csupa gazdasági érdekről van szó, maga a gazdasági élet pedig halasztást nem tűr.

Amint már egyízben tettük, ezúttal is kötelességünknek ismerjük felemelni szavunkat az ellen, hogy a mai erdészeti személyzet létszámán addig, amíg az új törvény szabta kötelezettségek tömegéről maga a kormányzat is áttekintést nem nyer, rideg fiskálisszempontok alapján változtatást eszközöljenek.

Meggyőződésünk ugyanis az, hogy a mai erdőtisztai személyzet csak a hatáskörök decentralizálása, a teljes egyéni felelősség kimondása és megfeszített munka mellett lesz képes elérni azt, hogy a törvény alapvető rendelkezései mellett egy-két évtizeden belül jól, megfelelően és idejében végre is hajtassanak.

A törvény végrehajtásának másik biztosítéka a magán-erdőknél alkalmazott személyzet, amelynek képesítése bizonyos mértékig záloga a magánerdők szakszerű kezelésének.

Egyesületünk, sajnálatára, nincs abban a helyzetben, hogy magánerdőgazdaságokra vonatkozólag elfogadhatónak tartaná a személyzeti kérdésekbe való olyan mérvű beavatkozás biztosítását az állam részére, amint az a törvény-tervezetben foglaltatik.

A magángazdálkodásnak ma egyik legnehezebb kérdése a személyzeti kérdés. A birtokososztály akkor, amikor a minősítés megállapításába bizonyos mértékig belemegy, honorálni kívánja az intézőköröknek azt az álláspontját, hogy a minősített tisztviselő egyénisége garanciája a törvény betartásának.

Egyáltalán nem fogadhatja el azonban azt az álláspontot, hogy a tisztviselői létszámot a magángazdaságban a hatóság legyen hivatott megállapítani.

Ott, ahol ezt az erdőgazdaság jövedelmezősége megbírja, a birtokos saját érdekében is alkalmazni fog nagyszámú személyzetet, már csak azért is, hogy a szükséges teendők szakszerű foganatosítása révén a hatósági beavatkozástól, a hatóságokkal való összeütközéstől legyen kímélve.

Végeredményében a cél amúgy is az, hogy az üzemtervek megfelelő végrehajtása biztosítva legyen. Hogy ezt a birtokos hány ember alkalmazásával fogja elérni, ez az államhatalomra nézve közömbös. Ha pedig a beavatkozásnak az lesz az oka, hogy az elégtelen személyzet a teendőket nem tudja ellátni, meg lehetünk győződve arról, hogy a birtokos saját jól felfogott érdekében alkalmazni fogja a megfelelő számú személyzetet.

A legélesebben kell azonban állást foglalnunk a személyzeti

kérdésben a tervezetnek ama rendelkezése ellen, amely a magánalkalmazott felett egész az elbocsátásig terjedő fegyelmi rendelkezési jogot kíván a hatóság részére biztosítani.

Feltétlenül fenn kell tartanunk azt az álláspontunkat, hogy a magánerdőtiszt a birtokos alkalmazottja, akinek engedelmességgel tartozik, aki az egyéb büntető- és magánjogi törvények, tehát az egyszerű állampolgári felelősség keretén túl szolgáltatáért egyedül vonhatja alkalmazottját felelősségre; viszont természetesen viselni köteles azt a felelősséget, amit az alkalmazott ténykedéseért tételes törvényeink a munkaadóra hárítanak.

A törvénytervezet részletkérdéseire vonatkozólag utalunk jelen előterjesztésünk mellékletére, amelyben §-onként elkülönítve, rövid indokolás kíséretében eszközöltük azokat a módosításokat, amelyek véleményünk szerint szükségesek volnának.

Mielőtt előterjesztésünket befejeznők, kötelességünknek tartjuk köszönetünket kifejezni azért, hogy a Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló minisztérium erdészeti főosztályának vezető tisztviselői egyesületünk összes tárgyalásain résztvettek és igen értékes felvilágosításaikkal, tanácsaikkal elősegítették a vitás kérdések megfelelő megoldását.

Ismételten őszinte köszönetet mondunk Nagyméltóságodnak azért, hogy lehetővé tette egyesületünknek a tervezethez való hozzászólást még azelőtt, mielőtt annak rendelkezései mellett állást méltóztatott volna foglalni.

Az általunk javasolt módosítások a törvénytervezet lényegén és alapelvein alig változtatnak valamit s csupán a végrehajtás módja, a beavatkozás új területeinek szigorúbb körülhatárolása az, amit egyesületünk kér s végül a végrehajtásnak az a módja, amely az állam érdekeinek biztosítása mellett megnyugvást kelt az érdekelt birtokosoknál is. S ez az utóbbi körülmény az, amire mégegyszer bátrak vagyunk Nagyméltóságod és az egész kormányzat nagybecsű figyelmét felhívni, mert gazdasági törvény, amely az érdekelteltek körében ellenkezést vált ki, vagy elkedvetlenedést szül, eredményre még soha nem vezetett. Végeredményében a független bíróság határozathozatala az anyagiakat jelentősen érintő kérdésekben mindig megnyugtatóbb lesz, mint az egyszerű adminisztratív megnyilvánulása az államhatalom akaratának.

Biztosan reméljük, hogy Nagyméltóságod bölcs belátása méltányolni fogja a magyar erdőbirtokososztály áldozatkészségét, amellyel eddigi rendelkezési jogának jelentős korlátozásába belenyugszik s módosító javaslataink elfogadásával megteremti az alapot arra, hogy egy akarattal, kölcsönös megértéssel, váll-

vetve munkálhassuk mindnyájunk legszentebb célját: elárvult, megcsönkített, tönkretett országunk felvirágoztatását.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1930. évi március hó.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében.

II. FELTERJESZTÉS

312/1930. sz.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Az új erdőtörvény tárgyalása során több olyan kérdés merült föl, amelyeknek megfelelő rendezéséhez a magyar erdőgazdaságnak igen jelentős érdekei fűződnek.

Mivel ezek a kérdések az erdőtörvény keretén kívül, külön törvényalkotással vagy rendelettel is megoldhatók, egyesületünk igazgatóválasztmánya úgy határozott, hogy ezeknek a kérdéseknek az ügyében külön emlékirattal fordul Nagyméltóságodhoz.

Az első ezek közül az *erdőgazdasági érdekképviselet* kérdése.

Az 1923. év folyamán Nagyméltóságod hivatali elődje külön törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé az erdőgazdasági kamarákról.

A javaslat megfelelő statisztikai számításokkal felszerelve nem volt, de ezenkívül is a tervezett kamarák bonyolult adminisztrációja igen jelentékeny terheket háritott volna az amúgyis erősen megterhelt erdőgazdaságra, ezért a képviselőház bizottsága a tervezetet azzal adta vissza, hogy azt a Nagyméltóságod bölcs vezetése alatt álló minisztérium az egykamarás rendszernek megfelelően dolgozza át és vigye újból a képviselőház elé.

A kérdés azóta pihent.

A mai rendkívüli gazdasági viszonyok között a magyar erdőgazdaságnak az érdekképviseletre feltétlenül szüksége van. Másrészről azonban ezt a kérdést csak a legnagyobb körültekintéssel és csak úgy szabad megoldani, hogy az érdekképviselet fenntartása az erdőbirtokra számottevő újabb terhet ne rőjon.

A szükséges statisztikai adatok összegyűjtése, az előmunkálatok megejtése évekre terjedő gondos munkát igényel. Ezért nem kérte és nem kéri a tisztelettel alulírt egyesület Nagyméltóságodtól azt, hogy az új törvénytervezetbe az érdekképviseletre vonatkozó intézkedéseket is fölvenni méltóztassék, hanem

csupán azt, *méltóztassék elrendelni, hogy az érdekképviseleti kérdés megoldásához feltétlenül szükséges területi, jövedelmezőségi és egyéb adatok összegyűjtését az illetékes osztály sürgősen kezdje meg és mihelyest ezek az adatok az új törvénytervezet rendelkezéseinek figyelembevételével össze vannak gyűjtve, hozzá azokat nyilvánosságra és egyesületünk, valamint az egyéb érdekelték meghallgatásával tegyen az erdőgazdasági érdekképviselet hivatalos megszervezésére nézve Nagyméltóságodnak előterjesztést.*

Maga az új erdőtervezet számottevőleg befolyásolni fogja a magyar erdők kiterjedését s így természetes, hogy a szükséges statisztikai adatok csak néhány évvel a törvénytervezet életbeléptetése után lesznek megfelelő formában összeállíthatók.

A magyar erdőgazdaságnak azonban ez alatt az idő alatt is föltétlenül szüksége van a megfelelő érdekképviseleti szervre, ami — hivatalos érdekképviselet híján — csak társadalmi egyesülés lehet.

Úgy véljük, e téren joggal hivatkozhatunk egyesületünknek, amely a magyar erdőbirtokos osztálynak és a magyar erdőtisztikarnak túlnyomóan nagyrésztét egyesíti magában, 70 éves működésére, amivel rászolgált arra, hogy addig is, amíg az erdőgazdasági érdekképviselet kérdése törvényes rendezést nyer, a magyar erdőgazdaság hivatalos érdekképviseletéül ismertessék el.

Tisztelettel arra kérjük ezért Nagyméltóságodat, méltóztassék a vezetése alatt álló minisztérium illetékes ügyosztályait arra utasítani, hogy nemcsak azokban az esetekben, ahol törvény vagy rendelet az erdészeti érdekelttség meghallgatását írja elő, hanem *azokban a kérdésekben is, amelyek az erdőgazdaságot általában érintik, a tisztelettel alulírt egyesületet feltétlenül hallgassák meg.*

Mivel pedig az érdekképviselet hivatása az ilyen általános vonatkozású kérdéseken kívül a tagok különleges érdekeinek képviseletére és felkarolására is kiterjed, tisztelettel kérjük azt is, méltóztassék elrendelni, hogy az egyesület tagjainak a Nagyméltóságod vezetése alatt álló minisztériumnál tárgyalás alatt lévő ügyeiben *egyesületünk, mint tagjainak hivatott képviselője az egyes tagok felkérésére eljárni jogosult s egyesületünk kiküldöttjének az ügy érdekében szükséges információkat kérni és a tagok megbízottja gyanánt közvetlenül tárgyalni is joga van.*

A másik kérdés, amelyre jelen előterjesztésünkben kitérni kívánunk, *a célszerűtlenül szétdarabolt erdőbirtokok egyesítésének kérdése.*

Már az új erdőtervezet is messzemenő intézkedése-

ket tartalmaz a jelenleg nagyobb, összefüggő tagot alkotó erdőkerületek célszerűtlen feldarabolásának megakadályozására.

Nincs azonban a törvénytervezetben semminemű olyan rendelkezés, amely a tulságosan apró egységekre széttagolt erdőknek egy gazdasági egységgé leendő tömörítését lehetővé tenné.

Ennek a kérdésnek a méltatásánál ki kell térnünk az erdőgazdaságnak ezzel szorosan összefüggő sajátosságaira.

Az emberiség állandó szaporodásának természetes következménye a mezőgazdasági területek szaporítására való törekvés. Ennek a törekvésnek Magyarország multjában is a nagy-kiterjedésű erdők alkották egyik legjelentősebb akadályát; viszont a túlzott terjeszkedniakarásnak volt a következménye az, hogy a magyar Alföld egyes részein az erdők teljesen kipusztultak, s ami a többi részeken meg is maradt, a szükségleteknek csak aránytalanul csekély részét képes kielégíteni.

Csak helyeselni lehet tehát a kormánynek az 1923. évi XIX. t.-c.-ben megnyilvánuló intencióját, amellyel ezen a hiányon segíteni igyekszik.

Bármily eredményes legyen is azonban az erre irányuló törekvés, mindig számolnunk kell azzal, hogy elsősorban mezőgazdasággal foglalkozó népünk szaporodása nemcsak a birtokok elaprózását fogja maga után vonni, de a mezőgazdaságra is feltétlenül alkalmas részeken az erdőtelepítésre vagy erdőfenntartásra irányuló törekvésnek is határt szab.

Még ha eltekintünk is a nagyobb városi gócpontok nagymérvű szükségleteitől, nagykiterjedésű területeken nem lesz még évtizedek múlva sem annyi erdőnk, ami az ottani helyi szükségleteket csak megközelítőleg is fedezhetné.

Ha tehát el akarjuk kerülni azt, ami megcsonkított országunk boldogulásának egyik legnagyobb akadálya — az óriási méretű fabehozatal —, arra kell törekednünk, hogy azoknak a fában szegény részeknek, ahol viszont a mezőgazdaság a legjobb eredménnyel üzhető, szükségleteit olyan távolabbi vidéken termeljük, ahol a mezőgazdaságra kevésbé alkalmas talajon az erdőgazdaság nemcsak állandóbb, biztosabb és nagyobb jövedelmet nyújt a mezőgazdaságnál, de egyúttal a fátlan vidékek szükségleteinek fedezésére is jelentékeny tömegeket tud termelni.

Önként jelentkezik tehát az a gondolat, hogy a fátlan vidékek szükségleteinek ellátása érdekében ne csak az Alföldön szaporítsuk az erdőt, hanem iparkodjunk hegyvidéki erdőgazdaságaink termőképességét is lehetőleg fokozni.

Kétségtelen az, hogy értékesebb, a távoli vidékekre való szállítást is megbíró faválasztékokat csak akkor tudunk állandóan és nagyobb mennyiségben termelni, ha ezeken a vidé-

keken is szokásos, igen alacsony vágásfordulókat céltudatosan, lassú fokozatossággal emelni törekszünk.

Viszont magasabb vágásforduló mellett rendszeres és főként tartamos erdőgazdaságot csak bizonyos területnagyság mellett lehet eredményesen üzni s ennek elengedhetetlen feltétele az is, hogy ezek a forgalomtól távol eső, rendszerint nehezen megközelíthető helyek megfelelő feltárással a közforgalomba bekapcsolóssanak.

A céltudatos erdőgazdasági birtokpolitikának tehát arra kell törekednie, hogy különösen a dombvidéken a nagyobb erdőgazdaságok keletkezését előmozdítsa. S itt rá kell mutatnunk arra, mennyire a köz érdekében állana különösen azokon a dombvidéki részeken, ahol sok az állandó mezőgazdasági használatra nem alkalmas terület, új, kötött formájú erdőbirtokok keletkezésének előmozdítása.

Mert míg a síkságon vagy az enyhe lejtőkön, ahol minden kis területhez szekérrel is könnyen hozzá lehet férni, a legkisebb erdőterület is nagy haszonnal szolgálhatja a birtokos érdekeit, addig ezeken a részeken a talaj védelmé, termőerejének fenntartása, a létesítendő szállítási berendezések állandó foglalkoztatása, nagytömegű, értékes választékok termelése mind azt indokolják, hogy nagyobb kiterjedésű, olyan jogi természetű birtokformációk keletkezzenek, amelyeknél éppen azok jogi természeténél fogva nemcsak az erdők fenntartásába, de a gazdálkodás módjába is több jogcímük van a felügyelő hatóságoknak beavatkozni.

Az ilyen nagyobb kiterjedésű erdőgazdaságok a munkellátás terén is megbecsülhetetlen szolgálatot tennének a köznek, mert téli elfoglaltságot nyújtanának azoknak a munkástömegeknek, amelyeknek teljesítőképességét nyáron át a mezőgazdaságilag intenzívebben művelt síksági részek vennék igénybe.

A kormány bölcsessége mindenestre módját fogja találni annak, hogy különösen az északi és északkeleti dombvidéken a célszerűtlenül széttagolt és pusztulásnak indult erdőterületeket olyan kötött formában egyesítse, amely forma a termelés fokozásával s a termelendő választékok minőségének emelkedésével a távoli vidékek szükségleteinek ellátását is szolgálni tudja.

A másik kérdés ezeknek a területeknek a közforgalomba való előnyös bekapcsolása.

Ólomsullyal nehezedik egész erdőgazdaságunk versenyképességére vasútaink tarifarendszere s elsősorban a vicinális vasútnak az az eljárása, hogy a szállítási díjtételeket, ha a szállítás többféle vasútvonalon történik, mindegyik vasútvonal külön-külön számítja fel (ú. n. törttarifa).

Ha végigtekintünk a Csonkaország közlekedési térképén, első tekintetre megállapíthatjuk azt, hogy azok az állomások, amelyekre a magyar erdőgazdaságoknak nagyobb tömegű fatermékei irányulnak, igen kevés kivétellel vicinális vasútvonalak mellett fekszenek. Ezzel szemben a határállomások, alig egy-kettő kivétellel, elsőrendű fővonalakon, ahonnan a beözönlő külföldi fatermékek tisztán államvasúti vonalakon jóval olcsóbb díjtételekkel érik el a nagyobb fogyasztó helyeket, mint a magyar erdők termékei.

Egyesületünk már számos felterjesztésben mutatott rá arra, hogy akkor, amikor külkereskedelmi mérlegünk behozatali oldalát a fatermékek értéke terheli majdnem a legnagyobb összeggel, ez a lehetetlen tarifapolitika megakadályozza azt, hogy a gyengébb minőségű magyar fatermékek elérhessék a fogyasztó piacot s bár hihetetlenül hangzik, de tény az, hogy 150 milliós fabehozatalunk mellett jó néhány millió értékű ilyen alárendeltebb minőségű faválaszték értékesíttetlenül az erdőn pusztul el.

Szükség esetén részletes számszerű adatokkal is igazolhatjuk, hogy *akárhány fogyasztó-piacunkat a külföldi fa ugyanolyan távolságról 30—50 százalékkal kedvezőbb magyar vasúti díjtételekkel éri el, mint a belföldi anyag.*

Amíg iparunkat, sőt annak még azokat az ágait is, amelyek a szükséges belföldi nyers anyag híján csak irreális költségekkel képesek dolgozni, az érték 30—50 százalékáig terjedő vám-tételek védik, addig az idegen fatermékek, amelyeknek néhány évtized alatt való kiszorítása csak a helyes erdőgazdasági politika kérdése, *korlátlan mértékben, vám- és forgalmiadó-mentesen özönlenek be határainkon.*

Ha figyelembe vesszük azt az arányt, amilyen arányban ma fabehozatalunkból a magyar termelés a maga részét kiveszi, a külföldi faanyagok tarifális díjtételeinek 10 százalékos emelése lehetővé tenné azt, hogy a magyar fatermékek szállítási díjai legalább 40 százalékkal mérsékeltesse az államvasútak még így is számottevő bevételi többletet érnének el.

Uyanitt rá kell mutatnunk arra a méltánytalanságra, amely mai forgalmi adórendszerünk mellett éri a magyar erdőgazdaságot és a magyar fafeldolgozó ipart.

A magyar erdőgazdaság ebből a szempontból csak azt kéri, hogy a kormányzat ugyanabban a jóindulatú támogatásban részesítse, amiben a belföldi széntermelésnek van része.

Ha a belföldi és külföldi termelésű tűzifa- és műfaanyagok forgalmi adóját és szállítási díjtételeit ugyanúgy rendezi a kormányzat, mint ahogyan a magyar és külföldi szénét rendezte, ezeken a rovatokon közel 4 millió pengős többletnek kell jelentkeznie, amely többletnek erdőgazdasági célokra való fordításá-

val 20—25 év alatt legalább felére lehet fabehozatalunkat csökkenteni, 40—50 év alatt pedig majdnem teljesen ki lehet a külföldi fát szorítani.

A tüzelő anyagok szempontjából ezt a kérdést egyáltalán nem lehet közömbösen néznünk, hiszen a szakértők számításai szerint széntelepeink legnagyobb része 60—120 éven belül teljesen kimerül.

Nem állunk azonban jobban a műfaszolgáltatás terén sem.

Enemű szükségleteink 90 százalékát ma az elrablott területeken a magyar erdőgazdaság által összegyűjtött készletek lepusztításával fedezik szomszédaink s a hiány különösen fenyőfélékben, de egyéb műfaválasztékokban is ma már annyira világjelenség, hogy még a több mint 100 millió ha. erdőterület felett rendelkező Észak-Amerikai kontinens gazdasági szakértőit is gondolkodóba ejti.

Lehetetlen nem a legnagyobb aggodalommal nézni azt a kétségbeejtő gazdasági képet, hogy akkor, amikor szomszédaink mezőgazdasági termelésüknek minden eszközzel való fokozása útján lépésről-lépésre szorítják ki mezőgazdaságunk termékeit eddigi piacaikról, nálunk az állami támogatás és e kérdések méltánylásának hiányában úgyszólván *semmisen történik abban az irányban, hogy óriási mértékű fabehozatalunkat lényegesen csökkenthessük.*

Az a mostoha elbánás, amiben az erdőgazdasági kísérletek ügye, az erdőtelepítések kérdése, az erdőgazdasági hitel, az erdészeti szállító berendezések megoldása s egyéb erdőgazdasági vonatkozású kérdéseink részesülnek, nemcsak hogy nem lehet egy boldogabb jövő alapja, de külkereskedelmi mérlegünk passzívításának állandósításával feltétlenül gazdasági tönkremenetelünkre fog vezetni.

Pedig teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a megfelelően kiválasztott fanevekből teljesített jól berendezett erdő 4—5 évtizeden belül kisebb munkaszükséglete és az állandóan emelkedő faárak következtében biztos, nyugodt és gondtalan megélhetést fog a birtokosnak biztosítani.

A kérdés megoldása tisztán azon mulik, módját ejti-e a kormányzat annak, hogy ezt az igazán elsőrendűen közérdekű átalakítási folyamatot a céltudatos támogatás minden eszközével az átalakítási időszak nehézségein átsegítse.

Legyen szabad e téren néhány külföldi példára is rámutatnunk.

A francia Alpok égnek meredő kopár szikláinak tátongó szakadékait a magángazdaság legkisebb megterhelése nélkül, tisztán saját költségén köti meg és teszi termékennyé az államhatalom; az egész világnak mintaképül szolgáló technikai be-

rendezésekkel fogja fel a hordalékot, köti meg a meredek oldalakat; azokon a helyeken pedig, ahol a beerdősítés csak némileg is kívánatosnak látszik, a legmesszebbmenő támogatásban részesíti a birtokost.

Svájcban, ahol pedig már az idegenforgalom érdekében is elsőrendű autótutak vezetnek szinte hihetetlen magasságokig, a tisztán magánerdők feltárását szolgáló utak, vagy bármily más szállítási eszköz létesítését maga az államszövetség 30—40 százalékgig menő támogatásban részesíti, még pedig azzal a kikötéssel, hogy a kanton is ugyanennyivel köteles az építkezéshez hozzájárulni, így tehát a tulajdonképpen érdekelt birtokosra a befektetendő összegeknek legfeljebb 20—30 százaléka háramlik.

Nálunk az eféle intézkedések teljesen hiányzanak.

Most, amikor a kormányzat törvényes intézkedésekkel kívánja az ország fatermelésének állandósítása érdekében a magánerdőbirtokosoknak a készletek felett való rendelkezési jogát korlátozni, amikor az új törvénytervezet még az általunk javasolt módosításokkal is módot nyújt a kormányzatnak arra, hogy a birtokost a fatőkének 3—4 százaléka mellett való hevertetésére kötelezze: sokszorta követelőbben jelentkezik az *államhatalomnak az a kötelessége, hogy ezt a köz érdekében erősen megrendszabályozott gazdasági ágat a köz legjobban felfogott érdekében abban a támogatásban részesítse, amelyre annak a jövő érdekében feltétlenül szüksége van, de amely a ráfordított költségeket bármely más beruházásnál jobban gyümölcöszteti.*

Meg vagyunk győződve arról, hogy a kormányzat még a mai nehéz gazdasági viszonyok között is elő fogja teremteni erre a célra azt az évi 3—4 millió pengőnyi összeget, amelynek megfelelő befektetésével igazán nagyvonalú erdőgazdasági politikát lehet üzni.

Mert ha indokolt a támogatás, a kamatmentes kölcsön a szikes területeknél, ahol a megjavított terület már az első időkből is számottevő haszonnal jutalmazza a gazdát, mennyivel indokoltabb ez a támogatás az új erdők telepítésénél, ahol a köz már 1—2 év múlva látja az erdőtelepítés hasznait (klimatikus, egészségügyi előnyök, csapadék elosztás szabályozása, hordalék megkötése stb.), ellenben a birtokos csak hosszú évtizedek múlva, az állományok költséges őrzése és ápolása révén juthat a terület első hasznaihoz.

Az O. E. E. az új törvény megalkotásával kapcsolatosan kéri Nagyméltóságodat, méltóztassék ezeknek az országunk fennmaradása szempontjából mérhetetlenül fontos kérdéseknek a felkarolásával *olyan erdőgazdasági politikát bevezetni, amely az utódok előtt is igazolja azt, hogy a mai kormányzat nem*

riadt vissza kicsinyes pénzügyi nehézségektől akkor, amikor egy egész gazdasági ág fejlődésének s egész nemzedékek jövőjő boldogulásának alapjait kellett leraknia.

Végül kötelességünknek ismerjük Nagyméltóságod nagybecsű figyelmét a *vadászati adminisztráció* kérdésére felhivni.

Az új erdőtörvény-tervezet erre vonatkozó részébe, valamint az erdészeti alkalmazottak eskümintájának szövegébe, egyesületünk felvenni javasolta azt is, hogy az erdészeti alkalmazottak az erdő vadállományára *kötelesek* felügyelni.

Eltekintve attól, hogy az erdészet és vadászat intézését nemcsak nálunk, de egész Európában évszázados tradíció kapcsolja össze, maga az az intézkedés, amely az új erdőtörvény-tervezet 22. §-ában foglaltatik, igazolja azt, hogy európai hirű *szarvasállományunk tenyésztését az erdőgazdaságtól elválasztani nem lehet.*

Önként érthető, természetes dolognak találja mindenki, hogy a magánuradalmak erdészeti személyzete úgyszólván mindenütt a vadászati teendők intézésével is meg van bízva, mert hiszen ez az egyetlen szolgálati ág, amelynek alkalmazottai, az erdőőri szakiskolától az erdőmérnöki főiskoláig, tehát minden képesítési fokon a vadászatban is kapnak elméleti kiképzést.

Egész Európában egyedül álló az a nálunk alig néhány éve meghonosított eljárás, hogy a vadászati adminisztráció legfelső intézését az erdészeti adminisztrációtól elválasztották, sőt — dacára a minisztérium nagyszámú szakképzett erdőtisztjeinek, — a vadászati osztályban az utóbbi időben egyetlen erdőtiszt sincs alkalmazva.

Most, amikor az erdészeti adminisztráció elodázhatatlan átszervezésével kapcsolatosan minden vármegye törvényhatósági bizottságába előadóként kapcsolódik bele a gyakorlatilag is megfelelően képzett erdőfelügyelő, kötelességünknek ismerjük Nagyméltóságod nagybecsű figyelmét felhívni arra, hogy *ez a személyzet*, amely már hivatásánál fogva is köteles lesz a kerületébe eső összes erdőt évről-évre bejárni, a birtokossal és az erdőtisztekkel állandóan érintkezni, *egyedül hivatott arra, hogy a külső vadászati adminisztráció annyira nélkülözött szerve gyanánt, annak teendőit minden külön költségzaporítás nélkül ellássa.*

Ennek természetes következményeként jelentkezik azután a követelmény is, hogy *a vadászati adminisztráció legfőbb intézése az erdészeti főosztályba, — külön osztály gyanánt vissza-kapcsolassék.*

Hiszen *egyedül az erdőgazdaság az, ahol a vadtenyésztés érdekei a gazdálkodásban is jelentős változásokat idézhetnek*

elő, aminek a törvénytervezet 22. §-a a legerősebb bizonyítéka. Lehet-e akkor a *két teendő intézésének különválasztásával mesterségesen előidézni az annyira nem kívánatos hatásköri összeütközéseket?*

Rá kell itt még mutatnunk arra is, hogy éppen ez az ágazat az, ahol a bürokratizmusnak egyáltalán nem szabad tért foglalnia, s másrésről ezeknek az ügyeknek az intézésénél az illetékes osztály mellett *feltétlenül igénybe kell venni a hivatalos adminisztráción kívül álló vadászok közreműködését is.*

A magyar vadász-társadalom a nem hivatásosak között is bőviben van az olyan egyéneknek, akik a vadászattal nemcsak szeretettel, de hozzáértéssel is foglalkoznak.

Tisztelettel javasoljuk ezért Nagyméltóságodnak, méltóztassék amúgy is revízióra szoruló vadászati törvényünket is felülvizsgálat alá venni s ebben gondoskodni arról, hogy *a hivatalos szervek mellet, úgy a központban, mint a vidéken is tanácsadó testületként működjenek a nem hivatásos vadászokból alakítandó szervezetek.*

Úgy véljük, ez a megoldás volna alkalmas arra, hogy a különböző vidékek változó viszonyai által megkívánt különleges intézkedések gyors és megnyugtató foganatosítását lehetővé tegye s ezt a közgazdasági ágat arra a színvonalra emelje, amely azt éppen hazánk különleges fekvésénél és már ma is meglévő rendkívül értékes vadállományánál fogva megilleti.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1930 március 15.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében:

ügyvezető.

elnök.

A TÖRVÉNYTERVEZET

az Országos Erdészeti Egyesület által javasolt módosításokkal.

Az erdők fenntartása.

ELSŐ CÍM.

I. Fejezet.

Az erdők meghatározása és nyilvántartása.

1. §.

Ennek a törvénynek az alkalmazásánál erdőnek kell tekinteni:

1. a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében erdőként nyilvántartott földterületeket azok kivételével, amelyeket az erdőgazdasági művelés alól az 1879. évi XXXI. t.-c. rendelkezéseinek megsértése nélkül kivontak, vagy ezentúl a jelen törvény alapján kivonnak;

2. mindazokat a földterületeket, amelyeket az erdőgazdasági művelés alól hatósági engedéllyel kivont erdőterületek pótlásául más művelési ágakhoz tartozó földrészletekből beerdősítésre a hatóság kijelölt vagy ezentúl kijelöl;

3. a földadókataszterben nem erdőként nyilvántartott földrészletekből e törvény negyedik címében foglalt rendelkezések vagy az 1929. évi XVI. t.-c. alapján beerdősítésre kötelezett területeket;

4. az 1913. évi X. t.-c. 1. és 2. szakaszaiban felsorolt osztatlan közös legelőterületeknek azokat a részeit, amelyeket erdőjellegű faállomány borít, mindaddig, amíg hatósági engedéllyel legelővé át nem alakítják őket; továbbá azokat a részeit, amelyekre nézve a beerdősítést és erdőként leendő fenntartását az e törvény negyedik címében foglalt rendelkezések alapján a hatóság kimondotta, mindaddig, amíg azoknak legelővé való átalakítása a 6. §. 1. és 2. pontjaiban körülírt következményekkel járna;

5. az előbbi 1—4. pontok alá nem sorolható mindazokat a földrészleteket, amelyeket erdőjellegű faállomány borít, ideértve a folyóvizek, patakok, csatornák mentén és a töltések közé fogott vizek hullámtérben fekvő azokat a facsoportokkal benőtt területrészeket is,

amelyek fenntartása a meder és a partok védelme érdekében a vízrendészeti hatóság megállapítása szerint okvetlenül szükséges.

2. §.

A tulajdonos beleegyezése nélkül nem vonhatók a törvény rendelkezései alá:

1. belsőségek, közterületek, díszkertek, kegyeleti helyek, karácsonyfatelepek, faiskolák, gyümölcsösök, bot- és fűz vessző trmelőtelepek, fasorok és facsoportok;

2. az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített gazdasági fásítások;

3. az olyan erdőtelepítésre, vagy beerdősítésre egyébként nem kötelezett földrészletek, amelyeken a földtulajdonos a törvény életbelépése előtt kizárólag vadtenyésztési célokat szolgáló bármily fanemű csendereseket létesített vagy a törvény életbeléptetése után ilyeneket létesít;

4. az e törvény életbelépése idején állandóan legeltetésre használt fás legelők;

5. azok a területek, amelyeken a tulajdonos e törvény életbelépése után törvényes kötelezettség és az adómentességi szakasz igénybevétele nélkül telepít erdőt.

Ezekre is kiterjednek azonban az e törvény hatodik címében és a nyolcadik cím II. fejezetében foglalt rendelkezések.

3. §.

Minden olyan vitás kérdésben, hogy valamely földterület ennek a törvénynek a rendelkezése alá esik-e, az erdőrendészeti hatóság dönt.

4. §.

Ha valamely olyan erdőterületet, amelyik nem esik e törvény 2. §-ának rendelkezései alá, a törvény életbelépése előtt az 1879. évi XXXI. t.-c. rendelkezéseinek megsértésével kiirtottak, — az erdőrendészeti hatóság a tulajdonost a kiirtott terület újból leendő beerdősítésére kötelezheti.

Amennyiben azonban a kiirtott terület állandó gazdasági művelésre alkalmas, jogosult a tulajdonos helyette más, ugyanolyan tért nagyságú területet beerdősíteni.

5. §.

Az úrbéri birtokrendezés alkalmával a volt úrbéreseknak erdő- és legelőilletőség fejében kiadott s a törvény életbelépésekor még el

nem különített, közösen használt erdők a legelőkülönítés végrehajtásáig teljes egészükben ennek a törvénynek a rendelkezése alá esnek. A legelőkülönítés után azonban a törvény hatálya csak az erdőilletőségül kihasított területre, továbbá a legelőilletőségül kihasított területnek az 1. §. 3. és 4. pontjai alá sorozható részeire terjed ki.

6. §.

Véderdőknek kell kijelölni mindazokat az erdőket:

1. amelyek kő-, vagy hógörgetegek, földomlások, talajcsúszások, vagy veszélyes vízmosságok keletkezésének és továbbterjedésének megakadályozására szolgálnak, továbbá

2. amelyeknek elpusztulása az alantabb fekvő, vagy szomszédos területek termelőképességét, források vízbőségét, lakóházak, gazdasági épületek, ipartelepek, közutak, közforgalmú vasutak, közhasználatra szolgáló művek, hidak és egyéb műtárgyak biztonságát veszélyeztetné; avagy szélvésznek rombolásának, vagy futóhomokterjedésnek nyitna utat és végül

3. amelyek tavak, folyóvizek, patakok és csatornák mentén a partszakadások meggátlására, töltések közé fogott vizek hullámterében pedig a vízügyi hatóság megállapítása szerint a védtöltéseknek a hullámverés és jégzajlás károsításaitól való megvédésére szolgálnak.

Ezekben az erdőkben úgy kell gazdálkodni, hogy védelmi hivatásuknak is állandóan megfeleljenek. A gazdálkodás módját az üzemtervben kell részletesen szabályozni.

Ha az erdőt valamely idegen tulajdont alkotó új építmény vagy műtárgy védelme érdekében kell véderdőül kijelölni, az erdő tulajdonosa a megvédendő építmény tulajdonosától igényelheti annak az értékcsökkenésnek a megtérítését, ami birtokát a véderdővé történt kijelölés következtében érte. A kártalanítás módját és mérvét az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

7. §.

A véderdőt, — ha kijelölésük a törvény életbeléptetése előtt még nem történt meg, — a tulajdonos meghallgatásával az erdőrendészeti hatóság hivatalból jelöli ki.

8. §.

Minden erdőtulajdonos köteles erdejének — úgy a mások ingatlanaival, mint a másnemű művelési ághoz tartozó saját ingatlanaival érintkező — határait a törvény életbeléptetésétől számított két év alatt megfelelő jelekkel megjelölni.

A véderdővé kijelölt részeket a kijelölésre vonatkozó határozat

közlésétől számított 6 hónap alatt a határvonal szembeötlő pontjain „Véderdő” felírású táblákkal külön is meg kell jelölni.

A határjeleket és táblákat kifogástalan állapotban állandóan fenn kell tartani.

A mások birtokával közös határvonalon szükséges birtokhatárjelek felállítása, fenntartása, kijavítása és megújítása tekintetében az 1894:XII. t.-c. rendelkezései szerint kell eljárni.

9. §.

Az erdőket és az erdőbirtokhoz tartozó egyéb területeket, mint az erdők elválaszthatatlan tartozékait az erdők törzskönyvében nyilván kell tartani.

Az erdőtulajdonosok, valamint a közigazgatási és telekkönyvi hatóságok a bíróságok és az állami hivatalok kötelesek a nyilvántartáshoz szükséges adatokat a m. kir. erdőigazgatóságoknak, illetve azok közegeinek rendelkezésére bocsátani.

A nyilvántartás szabályait az érdekeltség meghallgatásával a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

Az erdők törzskönyve közokirat, amelynek bárminemű meghamisítása a büntetőtörvénykönyv rendelkezése alá esik.

Az erdők törzskönyvébe fel kell jegyezni az adatok származásának idejét, a felvétel, illetve származás módját.

10. §.

Az erdőkre vonatkozó tulajdonjogi változásokról köteles a telekkönyvi hatóság a telekkönyvi feljegyzéssel egyidőben az illetékes m. kir. erdőigazgatóságot is értesíteni.

11. §.

Az erdők törzskönyvének végleges összeállítása után a földadókataszterben az erdőművelési ág alá tartozó földrészletek között már csak azokat a földrészleteket szabad nyilvántartani, amelyek az erdők törzskönyvében is mint erdők vannak nyilvántartva. Ehhez képest az erdőtörzskönyv végleges összeállítása után a földadókatasztert az erdőtörzskönyv alapján ki kell igazítani, a kiigazítás megtörténte után pedig a földadókatasztert és az erdők törzskönyvét *ötévenként* egyeztetni kell.

12. §.

A földadókataszterben erdőként nyilvántartott földrészleteket a pénzügyi hatóság más művelési ágba csak abban az esetben írhatja

át, ha a földrészlet az erdőtörzskönyvből már töröltetett, ha pedig valamely földrészletet a pénzügyi hatóság a földadókataszterben más művelési ágból az erdőművelési ágba írt át, — erről az adatok közlésével az illetékes m. kir. erdőigazgatóságot azonnal értesíteni köteles.

A m. kir. erdőigazgatóság az erdőtörzskönyv kiigazításáról minden egyes esetben köteles az érdekelt birtokost, továbbá a pénzügyi hatóságot, utóbbit a földadókataszter megfelelő kiigazítása végett értesíteni.

II. Fejezet.

Az erdőgazdálkodás általános szabályai.

13. §.

Minden erdőterületen arra alkalmas fafajokból álló faállományt kell az erdőgazdaság céljának megfelelő sűrűségben állandóan fenn tartani, a gazdálkodást pedig a tulajdonos kívánságainak és faszükségleteinek, a célszerű erdőgazdálkodás követelményeinek és az erdő jövedelmezőségének megfelelően úgy kell szabályozni, hogy az erdő fennmaradása, a faállományok kellő ápolása és védelme biztosítottak s a talaj termőereje ne csökkenjen.

14. §.

Az 1. §. 4. pontjában felsorolt s állandó legelő létesítésére alkalmas területeket a birtokosok kívánságára *legelőgazdaságra* kell berendezni.

15. §.

Kecskét legeltetni erdőben egyáltalán nem szabad. Egyéb állatok legeltetése véderdőben, továbbá 20 évnél fiatalabb szálerdőben vagy 15 évnél fiatalabb sarjerdőben, végül természetes felújítás alatt álló területeken tilos. A többi erdőkben a tulajdonos által gyakorolható legeltetés módját és mértékét az üzemterv vagy ezt pótló jegyzőkönyv szabályozza.

A legeltetés ellen tilalmazott területeket szembetűnő tilalmi jelekkel meg kell jelölni és a jeleket a tilalom tartama alatt épségben kell tartani.

16. §.

Véderdőben a fa tuskóit, gyökereit kiszedni s fát gyökerestől dönteni, továbbá zöldgallyat vágni és almot szedni addig is, míg a VE. üzemterve elkészül, csak hatósági engedéllyel lehet.

17. §.

Véderdőben kő-, kavics-, homok-, agyag- vagy egyéb bányát az erdőtulajdonos csak az erdészeti hatóság engedélyével nyithat.

Egyéb erdőterületeken a tulajdonos csak a bányaművelés bejelentésére köteles. Ha a bányaműveléshez egy félfordulószakon belül összesen mész- és palabányánál 3 kat. holdnál, egyéb bányánál pedig egy kat. holdnál nagyobb területre van a tulajdonosnak szüksége, az erdőrendészeti hatóság engedélyét kell megszereznie.

A bányászás befejezése után a tulajdonos a területet, — ha az a beerdősítésre alkalmas, — beerdősíteni köteles.

I n d o k o l á s :

18. §.

Az erdőtulajdonos gazdasági, üzemi, szállítási s egyéb berendezések céljaira; továbbá saját részére vagy személyzete részére szükséges illetményföldek, lakóházak, hozzátartozó kertek céljaira, vagy vadtenyésztési célokra az erdőterületből megfelelő részeket kihasználhat.

Addig is, amíg ez a kérdés a gazdasági terven belül elintézés nem nyer, a birtokos gazdasági-, üzemi- és szállítóberendezések céljaira a szükséges területet, az első bekezdésben megnevezett egyéb célokra pedig 1000 kat. holdat meg nem haladó erdőgazdaságokban a terület 2%-áig, 1000 kat. holdon felül pedig legfeljebb 20 kat. holdig menő területet egyízben hatósági engedély nélkül is igénybe vehet. A kitermelt fatömeget a rendes használatba be kell számítani.

Az ilyen területeket, valamint az erdőgazdaságon belül fekvő, de más művelési ághoz tartozó területeket (szántó, rét, legelő stb.) az erdőhöz tartozónak kell tekinteni s azok minden vonatkozásban ennek a törvénynek a rendelkezései alá esnek. Rendeltetésük megszűnésével, vagy ha a talaj termőerejének megóvása teszi szükségessé, azokat újból be kell erdősíteni, illetve erdőgazdasági művelés alá venni.

19. §.

Az erdőrendészeti hatóság megokolt esetben a törvény hatálya alá eső erdőterületnek az erdőgazdasági művelés alól való végleges kivonását is megengedheti, ha a tulajdonos ahelyett erdőtenyésztésre alkalmas ugyanakkora más területet helyez egyidejűleg erdőgazdasági művelés alá. A kibocsátott terület faállományát rendszerint csak olyan mértékben szabad kiirtani, amilyen mértékben a kiirtásra engedélyezett erdő pótlására szolgáló csereterület teljes sikerrel már beerdősített.

Mezőgazdasági köztes használattal történő felújítás esetén, vagy ha a birtokos az erdősítés költségeire megfelelő biztosítékot nyújt, az erdőrendészeti hatóság a pótlásul adandó területnek több évi részletben leendő beerdősítését is megengedheti. A pótlásként beerdősítendő területbe — a tulajdonos kívánságára — be kell számítani azokat a területeket is, amelyeket a tulajdonos az irtást megelőző 20 éven belül törvényes kötelezettség nélkül, fásított be mezőgazdasági földjeiből.

Magánerdőbirtokos ugyanakkora mezőgazdasági területnek előzetes sikeres beerdősítése esetén hatósági engedély kérése nélkül is jogosult kiirtani azokat a 6. §. alá nem tartozó területeket: amelyeket az irtást megelőző 30 éven belül mezőgazdasági földjeiből törvényes kötelezettség nélkül erdősített be, (váltógazdaság) vagy ezután beerdősít. Azokban az esetekben, amelyekben a törvény a tulajdonos terhére kisajátítási jogot biztosít, a pótlásra a kisajátítót kell kötelezni.

Amennyiben a birtokos nem rendelkezik a kiirtandó erdő pótlására megfelelő területtel, az erdőrendészeti hatóság az irtást ahhoz a feltételhez kötheti, hogy a birtokos az e törvény 148. §-a alapján kisajátított területekből váltson magához a kisajátítási ár ellenében ugyanakkora területet, s azt az előírt módon erdősítse be vagy pedig megfelelő összeget, de legfeljebb a kiirtandó terület minden kat. holdja után 50 pengőt fizessen be az erdőalap pénztárába. Az első esetben a beerdősített terület az irtást fogantatosító tulajdonává válik; a második esetben a befizetett összeget csak közérdekű erdőtelepítéseknel felmerülő kiadások fedezésére lehet fordítani s az így megszerzett vagy beerdősített ingatlanokra a kiirtott terület birtokosa igényt nem tarthat. A kibocsátott területet az erdők törzskönyvéből csak akkor szabad törölni, ha a csereterület már az erdők törzskönyvébe bejegyeztetett.

20. §.

Az előző paragrafus rendelkezései nem vonatkoznak a mezőgazdasági használattal kapcsolatos felújítás érdekében fogantatosítandó irtásokra, amelyeknek a módját és tartamát a rendszeres üzemterv, illetőleg ezt pótló jegyzőkönyv hivatott szabályozni.

III. Fejezet.

Az erdők védelmezése.

21. §.

Minden erdőtulajdonos köteles erdejét emberek, állatok, élősködő- és gyomnövények károsításaitól, továbbá elemi csapások pusztításaitól is tőle telhetően óvni és védelmezni.

Nem gyakorolhat, nem rendelhet el és nem tűrhet az erdőtulajdonos erdejében olyan műveletet, amely az erdő termőtalajának lemosását idézhetné elő, vagy talajcsúszást, kőgörgeteg- vagy vízmosáskeletkezést, vagy homokfúvást okozhatna, avagy az erdő természetes felújulásának vagy az erdősítéseknek sikerét veszélyeztethetné.

22. §.

Ott, ahol az erdő épségbentartását a vadállomány veszélyezteti, az erdőrendészeti hatóság az erdőtulajdonost vagy a vadászati jog bérlőjét, ha a felújítások és az erdősítések sikerének biztosítására, valamint a fiatalosok védelme érdekében megfelelő intézkedéseket nem foganatosítják, a vadállomány megfelelő apasztására is kötelezheti.

23. §.

Az erdőgazdaságilag hasznos állatok pusztítása szigorúan tilos. A védelem alá helyezett állatok jegyzékét a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

Ez a rendelkezés nem terjed ki azokra az állatokra, amelyekre nézve a vadászati törvény másként rendelkezik.

24. §.

Káros rovarok és betegségek okozó élősködő gombák fellépésének és elterjedésének megakadályozására az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a kir. erdőfelügyelő meghallgatásával vagy javaslatára megfelelő intézkedéseket tehet, de ha nagyobb költségekkel járó munkálatokat, vagy faállománytarolást szándékozik elrendelni, ehhez a földművelésügyi miniszter hozzájárulását kell kérnie. A védekezési munkálatok költségeit az állam viseli.

25. §.

Ha rovarok, vagy élősdű növények károsítása esetén nagyobb veszély elhárításáról kell gondoskodni, az erdőrendészeti hatóság által elrendelt védekezési és irtási munkálatok vezetésével, ha az erdőbirtokosnak saját erdőtisztje nincs, vagy ha a birtokos a védekezési munkák teljesítését nem vállalja, vagy a vállalt munkát idejére nem teljesíti, a m. kir. erdőigazgatóságot lehet megbízni.

A munkálatokhoz szükséges kézi- és ígásmunkaerőt a területileg érdekelt községek kötelesek az erdőigazgatóság rendelkezésére bocsátani.

Ilyen esetekben az erdőigazgatóság jogosult a községi közmunkaerőt is a községi munkatartozás megváltásánál alkalmazott munkabérek mellett igénybevenni. A munkálatok költségeit az állam viseli.

26. §.

Amennyiben olyan fiatal erdőt kellene kiirtani, hogy a faállomány értéke az újraerdősítés költségeit meg nem haladja, a telepített új erdőt az erdőfelügyelőség javaslatára annyi évi teljes adómentességben kell részesíteni, ahány éves volt a kiirtott állomány.

27—29. §. Törlendő.

30. §.

Erdőben, az erdőhöz tartozó egyéb területen és azok szélétől számított 100 méternyi távolságon belül, még a szomszédos ingatlanok tulajdonosainak is csak az erdőtulajdonos, vagy az erdészeti személyzet engedélyével, a szükséges óvórendszabályok betartása mellett és csakis veszélytelen helyeken szabad tüzet rakni.

Tűzveszélyes helyeken az erdőtulajdonos a tűzrakást mindenkinek megtiltani köteles.

Aki tüzet rak, minden esetben köteles azt távozás előtt tökéletesen eloltani.

Az erdőrendészeti hatóság és a tulajdonos az erdőégések megakadályozása érdekében megfelelő intézkedéseket rendelhet el, különösen száraz időjárásnál, a tüzelést, sőt kivételes esetekben a dohányzást és a kőzútakon kívül való közlekedést is az erdő egész területén eltilthatja.

A vasút mentén levő tűzpáaszták tisztántartására az erdőrendészeti hatóság a vasút vállalatot is kötelezheti. Az elrendelt intézkedések foganatosítása a vasút kártérítési kötelezettségét nem érinti.

31. §.

A tüzelési tilalom nem vonatkozik az erdei üzemekhez szükséges tüzelésre, de azokat a területeket, amelyeken ilyen tüzelés folyik, állandó felügyelet és gondos ellenőrzés alatt kell tartani.

32. §.

Erdőben vagy annak közelében 100 méternyi távolságon belül égő gyufát, szivart, szivarkát, vagy más égő tárgyat eldobni szigorúan tilos.

34. §.

A községi előljáró, — ha erdőégés tudomására jut — köteles a lakosságot az oltáshoz azonnal kirendelni és az erdőégesről a járási főszolgabírónak jelentést tenni.

Amennyiben az oltáshoz a szomszédos községek munkaerejére is szükség volna, köteles a községi előljáró ezek előljáróságát a kirendelés iránt megkeresni, amelyek a megkeresésnek azonnal eleget tenni kötelesek.

Ugyanezek a kötelességei a járási főszolgabírónak is, ha erdei tüzeset jut tudomására.

A járási főszolgabíró szükség esetén a rend fenntartására az oltáshoz a csendőrséget is kirendeli.

35. §.

Az oltáshoz kirendeltek a községi előljárókkal együtt az oltáshoz szükséges eszközökkel (csákány, kapa, fejsze) felszerelve tüstént az égés helyére kötelesek sietni s ott az oltásvezetőnek az oltásra vonatkozó rendelkezéseit minden munkabérre vagy jutalomra való igény nélkül teljesíteni kötelesek.

Az oltás vezetése a helyszínen levő, rangban első erdészeti alkalmazottat, különben a főszolgabírót s ha ezek közül senki sincs jelen, annak a községnek előljárósági tagját (városi tanácstagot) illeti, amelynek határában vagy legközelebbi szomszédságában az erdőégés van.

Az oltás bevégzése után az égés helyét legalább egy napig s ha szükséges, több napig is kirendelt erdőőrökkel, vagy községi lakosokkal őriztetni kell.

36. §.

Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, az erdőrendészeti hatóság az érdekeltek kérelmére, vagy hivatalból is elrendelheti, hogy a veszélyeztetett területen, valamint azon a területen, ahol a termékeket értékesíteni szokták, erdei terméket csak a jogos szerzést bizonyító igazolvány mellett szabad szállítani, eladni vagy venni.

Az erdőrendészeti hatóság határozatát az összes érdekelt községekben ki kell hirdetni.

Ha az erdei lopásokkal veszélyeztetett erdők több törvényhatóság területén fekszenek, vagy ha a lopott terméket értékesítés vagy felhasználás végett más törvényhatóságok területére is átviszik, az érdekelt törvényhatóságok elsőfokú erdőrendészeti hatóságai egyet-értve járnak el.

Az igazolványok kiállítására és kezelésére vonatkozó szabályokat a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

IV. Fejezet.

Az erdőgazdasági üzemtervek.

37. §.

Az erdőgazdálkodás szabályozására minden erdőről az erdőrendészeti hatóság által megállapított határidő alatt erdőgazdasági üzemtervet kell készíteni s azt a kir. erdőfelügyelőség úján két példányban hatósági jóváhagyásra be kell mutatni. Az üzemtervnek magában kell foglalnia az erdő leírásán és területi adatain kívül azokat az elveket, amelyek szerint a tulajdonos erdejében a gazdálkodást folytatni óhajtja. Megjelölendők: az erdő telepítésének, felújításának és fenntartásának módja, a fafajok, melyeket a tulajdonos tenyészteni óhajt, a forduló, amely alatt az erdő kitermeltetni fog és azok a különleges célok, amelyeket a birtokos el akar érni.

Az üzemterv összeállításának szabályait, valamint a beterjesztésnél követendő eljárást a földművelésügyi miniszter az érdekeltség meghallgatásával rendeletben állapítja meg.

A 45. §. 1. és 2. pontjaiban felsoroltak tulajdonában levő erdők üzemterveit a tartamosság szem előtt tartásával kell összeállítani.

A 45. §. 3. pontjában felsoroltak tulajdonát alkotó erdők évi használata az évi növedéknél kisebb mértékre nem korlátozható.

A 45. §. 3. pontja alá tartozó birtokos — a felújításra vonatkozó intézkedések megfelelő betartása esetén — a 10 évre előírt használatok foganatosításában időbelileg sem korlátozható.

38. §.

300 kat. holdnál kisebb vagy ennél nagyobb, de rendszeres gazdálkodásra nem alkalmas erdőknél, ha azok nem a 45. §. 1. és 2. pontjában felsorolt személyek tulajdonában vannak, az üzemtervet a tenyészendő fafaj, az üzem mód, a használatok, valamint a felújítás megállapítását, 10 kat. holdnál kisebb ilyen erdőknél pedig csak a fenntartás és felújítás módját tartalmazó jegyzőkönyv is pótolhatja. A törvénynek az üzemtervre vonatkozó rendelkezései az üzemtervet pótló jegyzőkönyvre is kiterjednek.

39. §.

Az erdőgazdasági üzemterveket azokra az erdőbirtokokra, amelyek államerdészeti kezelésben vannak, minden esetben, azokra pedig, amelyek nincsenek ugyan államerdészeti kezelésben, de az 500 kat. holdat meg nem haladják, a tulajdonos kérelmére az állam díjmen-

tesen készítetteti el. Az erdőrendezési külső felvételekhez szükséges fuvarerőt, kézimunkaerőt, anyagokat és szereket azonban mindig az erdőtulajdonos köteles szolgáltatni, valamint az erdőkre vonatkozó kataszteri birtokívet és telekkönyvi kivonatot is az erdőtulajdonos köteles a m. kir. erdőigazgatóság rendelkezésére bocsátani.

Az 500 kat. holdnál nagyobb kiterjedésű erdőbirtokok gazdasági üzemtervét, ha az erdőbirtok nincs államerdészeti kezelésben, az erdőtulajdonos tartozik saját költségén elkészíttetni. Ha a földművelésügyi miniszter az erdő csekély jövedelmére, valamint a tulajdonos anyagi helyzetére való tekintettel megokoltnak látja, az erdőtulajdonos kérelmére az ilyen erdőbirtok gazdasági üzemtervét is elkészítheti, még pedig vagy teljesen díjtalanul, avagy a költségek bizonyos hányadának megtérítése ellenében. Az előző §-ban említett természetbeni szolgáltatásokra azonban az erdőbirtokos ebben az esetben is köteles.

40. §.

Az erdőgazdasági üzemtervek elkészítését, valamint az erdőrendezési külső felvételeket csak okleveles erdőmérnök végezheti.

41. §.

Az erdőgazdasági üzemterveket az erdőrendészeti hatóság hagyja jóvá.

42. §.

Az üzemterv nem tartalmazhat olyan rendelkezést, amely a törvénnyel ellentétben van.

Ha az erdőtalaj termőerejének fenntartása, vagy az okszerű erdőgazdálkodás érdeke, vagy az erdő különleges rendeltetése a tervezett gazdasági rendelkezésekkel nem látszik kellően biztosítottnak, az erdőrendészeti hatóság a jóváhagyás során az üzemtervet módosíthatja vagy kiegészítheti.

Az üzemmód, a vágásforduló vagy a fafaj azonban a 6. §. alá nem tartozó erdőkben a birtokos hozzájárulása nélkül csak abban az esetben módosítható, ha a tervezett üzemmód, vágásforduló vagy fafaj alkalmazása nyilvánvalóan a terület elkopárosodására vezetne.

Az erdőtulajdonos kívánságait — ha az előző bekezdésekben említett körülmények fenn nem forognak — az üzemterv jóváhagyásánál figyelembe kell venni.

43. §.

Ha az erdőtulajdonos birtokának gazdasági üzemtervét az erdőrendészeti hatóság által megállapított határidő alatt jóváhagyás vé-

gett be nem terjeszti, az erdőrendészeti hatóság a 268—286. §-okban szabályozott megtorló eljárás alkalmazásán kívül még arra is jogosult, hogy az üzemtervet az erdőtulajdonos költségére elkészíttesse a felmerült költségeket a közadók módjára behajthassa.

44. §.

A hatóság által jóváhagyott üzemterv rendelkezéseitől önkényesen eltérni nem szabad; a jóváhagyásra hivatott hatóság a rendelkezéseket az erdőtulajdonos indokolt kérelmére megváltoztathatja, közérdek esetében pedig hivatalból is módosíthatja.

Amennyiben a hivatalból történő módosítás a birtokos anyagi érdekének sérelmével jár, az, akinek az érdekében a módosítás történt, a birtokost megfelelően kárpótolni köteles. Rendkívüli használatok engedélyezését az erdőrendészeti hatóság az erdő fenntartása és felújítása, valamint a tartamosság biztosítása érdekében szükséges intézkedéseken túlmenő korlátozásokhoz nem kötheti. A vagyonfelügyeleti jogot ez a rendelkezés nem érinti.

V. Fejezet.

Az erdőgazdasági személyzet.

45. §.

Az erdőgazdaság irányítását és vezetését szakképzett alkalmazottal kell elláttatni:

1. kis- és nagyközségek, községi iskolák, az 1913:X. t.-c. alapján alakult legeltető társulatok, valamint telepések, volt úrbéres birtokosságok és birtokossági csoportok, úgyszintén az ezekből alakult erdőbirtokosságok erdőgazdaságaiban;

2. az állam, a vármegyei és városi törvényhatóságok, megyei városok, vagyonközségek, egyházak, egyházi személyek, egyházi testületek, iskolák és egyéb felekezeti tanintézetek, közintézetek, köz- és magánalapítványok, közbirtokosságok, illetve az ezekből alakult erdőbirtokosságok, továbbá hitbizományok és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok erdőgazdaságaiban; végül

3. az előbbi pontok alá nem sorolható erdőtulajdonosok közül azoknak az erdőgazdaságaiban, akik 300 kat. holdnál több erdővel rendelkeznek.

46. §.

Ennek a kötelezettségnek a teljesítése végett:

a 45. §. 1. pontja alatt felsorolt erdőtulajdonosok erdejüket az államerdészeti kezelésbe tartoznak adni;

a 45. §. 2. pontja alatt felsorolt erdőtulajdonosoknak megfelelő erdőmérnöki személyzetet kell alkalmazniok, ha azonban erdejük kis terjedelme miatt külön személyzetet nem alkalmazhatnak és nem is alkalmaznak, erdejüket az államerdészeti kezelésbe kötelesek átadni;

a 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokosok, a) ha erdejük a 3000 kat. holdat meghaladja, kötelesek okleveles erdőmérnököt alkalmazni, vagy erdejüket államerdészeti kezelésbe adni, b) ha erdejük a 3000 kat. holdat meg nem haladja, s az a) pontban felsorolt megoldást nem választják, kötelesek a gazdasági irányításra és vezetésre nézve valamely okleveles erdőmérnökkel megállapodni vagy okleveles erdőmérnök tartására más, a 3. pont alá tartozó birtokossal társulni.

Azt az erdőtulajdonost, aki az 50. §-ban meghatározott szakminősítésnek és egyéb kellékeknek maga is birtokában van, — ha erdőgazdaságának vezetését és irányítását maga látja el — az előírt erdőgazdasági és személyzeti létszámba be kell számítani.

47. §.

Minden erdőtulajdonos, akinek erdeje a 300 kat. holdat meghaladja, tekintet nélkül arra, hogy az saját kezelésben, vagy államerdészeti kezelésben van-e, köteles gondoskodni, hogy erdejének őrzését az 51. §-ban meghatározott kellékekkel rendelkező erdőőr lássa el.

Közös erdőőr tartására az erdőtulajdonosok társulhatnak.

A 300 kat. holdnál kevesebb erdővel rendelkező erdőtulajdonosok, valamint azok, akik az üzemterv végrehajtására a 322/a. §. értelmében képesített alerdészt alkalmaznak, erdeiknek őrzésére olyan egyéneket is alkalmazhatnak, akik erdőőri szakminősítéssel nem rendelkeznek ugyan, de az 51. §-ban meghatározott többi kellékeknek birtokában vannak.

48. §.

A 45. §. 1. és 2. pontjai alá tartozó erdőgazdaságokban az erdőgazdasági személyzet létszámát és alkalmazásba vételének határidejét a birtokos kívánságainak figyelembevételével, minden erdőbirtokra nézve az erdőbirtok jövedelmezőségéhez, az erdő tagoltságához, valamint az erdőgazdasági munkálatok terjedelméhez mérten és az e fejezetben foglalt rendelkezések figyelembevételével az üzemtervben kell megállapítani.

A 45. §. 3. pontja alá tartozó erdőbirtokokra vonatkozólag az erdőrendészeti hatóság állapítja meg azt a határidőt, amely alatt erdeik gazdasági teendőinek ellátásáról a 46. és 47. §-ok értelmében gondoskodni kötelesek. Ezeknek a birtokosoknak, amennyiben erdejük

jövedelmezősége az e fejezetben előírt képesítésű egyének alkalmazását el nem bírja, indokolt kérelmükre az erdőrendészeti hatóság az előírtnál csekélyebb képesítésű alkalmazottak tartását is megengedheti.

49. §.

Azokat az e törvény életbelépése után erdőőri szolgálatba lépő erdészeti alkalmazottakat, akik a szolgálatukra előírt szakképzettséggel nem rendelkeznek, ha azt 5 év alatt meg nem szerzik és nem sorozhatók azok közé az alkalmazottak közé sem, akiknek beszámítását az 54. §. megengedi, továbbá azokat, akik az előírt hatósági esküt a megszabott határidőig le nem tették, az üzemtervben megállapított létszámba beszámítani nem lehet.

50. §.

Erdőgazdaságokban erdőmérnöki szolgálatra csak olyan okl. erdőmérnököt szabad alkalmazni, aki feddhetetlen életű és magyar állampolgár, s aki oklevelét belföldön szerezte, vagy külföldi oklevelét belföldön szabályszerűen honosította.

51. §.

Erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra, valamint 300 kat. holdnál nagyobb erdők őrzésére csak olyan feddhetetlen életű magyar állampolgárokat szabad alkalmazni, akik 20. életévüket betöltötték és

1. valamely hazai erdészeti szakiskola elvégzését vég bizonyítvánnyal igazolják;
2. legalább 4 évi gyakorlati erdőgazdasági vagy műszaki segédszolgálat után a földművelésügyi miniszter által előírt szakvizsgát letették.

Az egyesület magáévá tette a hivatalos köröknek azt az álláspontját, hogy az új tervezet életbelépése után csak kétféle szakminősítést kívánnak fenntartani s az 51. és 52. §-okat ennek megfelelően összevonta, a javaslat 51. §-át pedig a szerzett jogok védelme érdekében, az átmeneti intézkedések közé vette fel. Annál inkább el kellett fogadni ezt az álláspontot, mert a külön műszaki segédszemélyzet kötelező alkalmazása, mint felesleges teher ellen az egyesület állást foglalt.

52. §. Törlendő.

53. §.

Erdőgazdasági segédszolgálatra, valamint erdőőri szolgálatra az 51., 52., illetőleg 232/a. §-okban előírtnál magasabb szakminősítésű egyének is alkalmazhatók.

54. §.

Azt a magyar honos erdészeti alkalmazottat, aki a törvény életbelépésekor valamely erdőgazdaságban már alkalmazásban áll, a birtokos továbbra is megtarthatja s az ilyent a 48. §. értelmében megállapítandó személyzeti létszámba be kell számítani.

55. §.

Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök szolgálatbalépésükkor hatósági esküt kötelesek tenni, még pedig az erdőmérnökök az elsőfokú erdőrendészeti hatóság előtt, az alerdészek és az erdőőrök pedig a járási főszolgabíró (városokban a rendőrkapitány) előtt.

A hatósági eskü szövege a következő:

a) okleveles erdőmérnököknél:

„Én, N. N., esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy a gondviselésemre bízott erdőkre, annak összes tartozékaira, vad- és halállományára, a törvényes védelem alá helyezett állatokra, természeti emlékekre és ritkaságokra lelkiismeretesen felügyelek, szolgálati kötelességemet hűen és pontosan teljesítem; a törvényeket és rendeleteket megtartom és mindenkivel megtartatni törekszem, az erdő tulajdonosának érdekeit minden rendelkezésemre álló törvényes eszközzel megvédelmezem és előmozdítom; mindazokról, amiket a gondozásomra bíznak, lelkiismeretesen számot adok; a gondozásomra bízott erdőt és törvényes oltalom alá helyezett mindennemű állatállományt, valamint a természeti emlékeket és ritkaságokat minden károsítástól megóvni törekszem, a kártevőkkel szemben pártatlanul és az igazsághoz híven, a törvény rendelkezései szerint eljárók; az alám rendelt erdészeti alkalmazottakat kötelességeik teljesítésében szigorúan ellenőrzöm. Isten engem úgy segítjen!”

b) alerdészek és erdőőröknél:

„Én, N. N., esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy a gondozásomra bízott erdőre, annak összes tartozékaira, vad- és halállományára, a törvényes védelem alá helyezett állatokra, természeti emlékekre és ritkaságokra hűséggel és lelkiismeretesen felvigyázok, szolgálati kötelességemet a törvényeknek, rendeleteknek és szolgálati utasításomnak megfelelően pontosan teljesítem; mindenről, amit gondozásomra bíznak, lelkiismeretesen számot adok, a kárte-

vökkel szemben a törvény- és szolgálati utasításaim szerint pártatlanul és az igazsághoz híven eljárók, a kártevőket előjáróimnak bejelentem; mindenben a való igazsághoz tartom magam és soha senkit alaptalanul nem vádlok. Isten engem úgy segítjen!”

A letett hatósági esküről bizonyítványt kell kiszolgáltatni és a felesketett egyénekről nyilvántartást kell vezetni. Úgy az eskübizonyítványban, mint a nyilvántartásban meg kell jelölni, hogy a felesketett egyén a törvény 50., 51. és 52. §-aiban meghatározott kötelek közül, melyeknek az igazolása alapján bocsáttatott esküre.

Az eskütétel, az eskübizonyítványkiszolgáltatás és a nyilvántartás szabályait a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

56. §.

A törvény életbelépése idején már alkalmazásban álló erdészeti alkalmazottak közül a hatósági esküt csak azok kötelesek a törvény végrehajtására kiadott rendeletben kitűzött határidő alatt letenni, akik az alkalmazásuknak megfelelő esküt az 1879:XXXI. t.-c. alapján még nem tették le.

57. §.

A felesketett erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök szolgálatukban közbiztonsági közegek.

Ebben a minőségben lőfegyvert viselhetnek, amely fegyverigazolványi- és vadászjegy-illetékmentes.

A felügyeletükre vagy őrizetükre bízott területen a vadállományra, halállományra és a törvényes védelem alatt álló állatokra is kötelesek felügyelni s szolgálati fegyveren kívül a vadászat tulajdonosának vagy bérlőjének a hozzájárulásával, egy darab golyós és egy darab sörétes vadászfegyvert is viselhetnek, melyek szintén fegyverigazolványi- és vadászjegy-illetékmentesek.

A felesketett erdészeti alkalmazottak szolgálatukban a földművelésügyi miniszter által megállapított, könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

Ha a felesketett erdészeti alkalmazottat erdészeti szolgálati kerületén kívüleső, esetleg bérelt területen is megbízzák a vadászat felügyeletével, az említett fegyverigazolványi- és vadászjegy-illetékmentesség ezen a területen is megilleti.

58. §.

A felesketett alerdészek és erdőőrök a földművelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint az erdőben észlelt károsításokról naplót

kötelesek vezetni s abban a bejegyzéseket a kelet kitételével aláírni kötelesek.

59. §.

Az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnökök, alerdészek és erdőőrök az erdőtulajdonos, illetőleg szolgálatadó rendelkezése alá tartoznak s szolgálati működésük tekintetében kizárólag az erdőtulajdonosnak, illetőleg szolgálatadónak felelősek; viszont az erdőtulajdonos felelős minden olyan ténykedésükért, amelyekért való felelőséget a törvények és rendeletek az alkalmazott helyett, vagy vele egyetemlegesen a munkaadóra hárítják.

60. §. Törlendő.

61. §.

Az erdőtulajdonos és erdészeti alkalmazottja közötti jogviszonyt a felek között létrejött szerződés szabja meg.

62. §.

Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész és ezek összetételéből származó címeket, vagy a főiskolai végzettség jellegét magánviselő egyéb címet csak okl. erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat.

Az 51. és 322/a. §-ban előírt szakminősítéssel rendelkező egyén az alerdész, erdész, körerdész, pagonyerdész, stb. címeket jogosult használni.

Az, aki az első bekezdésben megjelölt címek valamelyikét 1930. évi január hó 1-én szolgálatadójának hozzájárulásával jogosultán már használta, — azt a törvény életbelépése után is használhatja, habár a megfelelő minősítéssel nem is bír.

63. §.

Az 57. §. alapján megállapított hatósági jelvényt csak tényleges szolgálatban álló, felesketett erdészeti alkalmazott jogosult viselni.

Aki a jelvényt jogosulatlanul viseli, vagy aki az előbbi szakaszban felsorolt címeket jogosulatlanul használja, kihágást követ el s az 1879:XL. t.-c. 45. §-ában megállapított büntetés alá esik.

VI. Fejezet.

Az erdők államerdészeti kezelése.

64. §.

Államerdészeti kezelésbe kell adni:

- a) a 45. §. 1. pontjában felsorolt erdőtulajdonosok erdeit;
- b) a 45. §. 2. pontjában felsorolt erdőtulajdonosok közül azoknak az erdeit, akik erdejük kis terjedelme miatt erdőmérnököt nem alkalmazhatnak s nem is alkalmaznak.

65. §.

Államerdészeti kezelésbe kell venni:

- a) azt az erdőt, amelynek tulajdonosa az erdőgazdaság vezetéséről és irányításáról az erdőrendészeti hatóság által kitűzött határidő alatt nem gondoskodik;
- b) a gyámhatóság vagy a gondnok előterjesztése alapján a gyámság vagy gondnokság tartamára a gyámolt vagy gondnokolt erdejét;
- c) mindazokat az erdőket és közérdekű erdőtelepítéseket, amelyeknek államerdészeti kezelésbevételét az erdőtulajdonos kéri.

66. §.

Az államerdészeti kezelést meg kell szüntetni:

- a) a 64. §. a) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdőnél az új tulajdonos kívánságára akkor, ha az erdő olyannak jut a birtokába, aki erdejét államerdészeti kezelésbe adni nem köteles; megszüntetendő pedig annak az évnek a végén, amelyben az új tulajdonos az állami kezelés megszüntetését legalább 3 hónappal az év vége előtt a m. kir. erdőigazgatóság útján kéri;
- b) a 64. §. b) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdők-nél annak az évnek a végével, amikor megszűnik az az ok, amely miatt az államerdészeti kezelés elrendeltetett;
- c) a 64. §. c) pontja alá sorozott területeknél annak az évnek a végével, amikor az erdőtelepítés érdekében elrendelt gazdasági és műszaki, valamint az erdőtelepítési munkálatok befejezést nyertek s a terület rendszeres erdőgazdasági művelésre alkalmassá tétetett;
- d) a 65. §. b) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdők-nél annak az évnek a végével, amelyben a gyámságot vagy gondnok-ságot a gyámhatóság megszünteti;
- e) a 65. §. c) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdők-

nél a kezelés kezdetétől számított tíz év letelte után, ha a megszüntetést akár az erdőtulajdonos kéri, akár az erdőrendészeti hatóság elrendeli; megszűnik pedig a kérelem bejelentésének, vagy a rendelet kézbesítésének napját követő év végével;

f) a 65. §. a) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdők-nél az államerdészeti kezelést a földművelésügyi miniszter megszüntetheti a kezelés kezdetétől számított tíz év letelte után abban az esetben, ha a megszüntetést az erdőtulajdonos kéri. A tíz éven belül is meg kell szüntetni bármelyik év végével, ha az erdő más tulajdonába megy át s az új tulajdonos az alkalmazottak által is aláírt beadványban bejelenti, hogy a szükséges és előírt személyzetet szerződtette.

67. §.

A 65. §. alapján való államerdészeti kezelésbevétele és a kezelés megszüntetését az olyan erdőre, amely valamely hatóság vagyongfelügyelete alatt áll, csak a vagyongfelügyeleti hatóság hozzájárulásával szabad elrendelni.

68. §.

A törvény életbelépésekor már államerdészeti kezelés alatt álló erdők közül azokra, amelyekre az államerdészeti kezelés a 65. §. értelmében nem kötelező, a kezelést a törvény életbelépése évének végével meg kell szüntetni, kivéve, ha a további kezelést a tulajdonos kéri.

A külön szerződésen alapuló államerdészeti kezeléseknél a szerződés rendelkezései irányadók.

69. §.

Az államnak az államerdészeti kezeléssel kapcsolatos feladatait a m. kir. erdőigazgatóságok végzik, a nekik alárendelt m. kir. erdőhivatalok közreműködésével.

A m. kir. erdőigazgatóság hatásköre a törvényben szabályozott államerdészeti kezelés körében az erdőgazdaság vezetésénél és irányításánál, valamint az erdőgazdasági segédszolgálatnál felmerülő mindazokra a tennivalókra terjed ki, amelyeknek teljesítéséhez erdészeti szakképzettség szükséges.

A m. kir. erdőigazgatóságok az előbb említett feladatokat a törvények, a rendeletek, az üzemtervek és az esetleg kiadott külön hatósági intézkedések rendelkezéseinek megfelelően teljesítik, ezeken a korlátokon belül azonban a tulajdonosok kívánságait is figyelembe venni kötelesek.

70. §.

Az erdőigazgatóságnak az előző szakaszban megállapított hatásköre nem terjed ki az államerdészeti kezelésbe átvett erdőkben szükséges erdőgazdasági munkáknak az elkészített tervek és megadott útbaigazítások szerint való közvetlen végrehajtására (pl. a határjelek felállítására, a faanyagok és más erdei termékek termelésére, szállítására, raktározására és értékesítésére, az erdősítések foganatosítására stb.), továbbá az anyag- és pénzkezelésre, úgyszintén az erdőőrzés közvetlen gyakorlására.

Ezeket a feladatokat saját munkaerejükkel és saját költségükön az erdőtulajdonosok kötelesek teljesíteni. A földművelésügyi miniszter azonban az erdőtulajdonos kérelmére elrendelheti, hogy az erdőigazgatóság a költségek megtérítése ellenében egészen vagy részben ezeket a feladatokat is teljesítse.

71. §.

Az államerdészeti kezelésbe átvett erdők tulajdonosai erdejük őriztetéséről az erdőrendészeti hatóság által megállapított erdőőri személyzet alkalmazásával saját költségükön maguk kötelesek gondoskodni.

72. §.

A 69. §-ban felsorolt tennivalók teljesítéséhez szükséges kézi munkaerőt, anyagokat, szerszámokat és az ezek szállításához szükséges fuvarát az érdekelt erdőtulajdonos díjtalanul, a költségek megtérítésének igénye nélkül köteles az erdőigazgatóságok rendelkezésére bocsátani.

Az erdőigazgatóságnak az állami kezelés körében felmerülő összes egyéb szükségleteit az állam fedezi.

73. §.

Az államerdészeti kezelésbe vett erdők tulajdonosai az államendészeti kezeléssel járó költségek fejében az államnak évi járulékot fizetnek.

A kezelési költségjárulékot a m. kir. erdőigazgatóság által szolgáltatott adatok alapján és a törvényhozás által az állami költségvetésben a kezelési költségjáruléokra megállapított egységtétel alkalmazásával a községi (városi) *közegek* (jegyzők, városi adóhivatalok) vetik ki.

A kivetés ellen az 1923:VII. t.-c.-ben a közadókra vonatkozóan megállapított jogorvoslattal lehet élni.

A kivetés ellen benyújtott fellebbezések tárgyalásánál a jogorvoslati hatóságok az illetékes m. kir. erdőigazgatóságok véleményét meghallgatni kötelesek.

A kezelési költségjárulékok az egyenes adók természetével bírnak, az ingatlant közvetlenül terhelik, behajtásukra nézve a közadókra megállapított szabályok irányadók, bírói árverés esetében pedig a három évnél nem régibb hátralékok a vételár bírói felosztásánál törvényes elsőbbséggel bírnak és az 1923:VII. t.-c. 74. §-ának a) pontjában felsorolt köztartozásokkal együtt az azokra megállapított szabályok szerint elégitendőek ki.

Az ingatlanok hasznélvezetére vezetett bírói végrehajtás esetében a kezelési költségjárulékokat az 1923:VII. t.-c. 75. §. a) pontjában felsorolt s törvényes elsőbbséggel bíró tételként kifizetendő tartozások között kell kifizetni.

74. §.

A kezelési költségjárulék egységtételét (vagyis azt az összeget, amelyet egy kataszteri hold erdő kezeléséért a tulajdonos fizetni tartozik) az állami költségvetés keretében 5 évről 5 évre törvényhatóságként a *törvényhozás állapítja meg*.

Az olyan törvényhatóságokban, amelyekben az államerdészeti kezelésbe átvett erdők egymástól messze eső kataszteri tiszta jövedelmi fokozatokba vannak sorozva, vagy állapotuk nagyon eltérő az erdők különböző tiszta jövedelme és jelen állapotuk figyelembevételével több csoportot és csoportonként külön-külön egységtételeket kell megállapítani, de a legmagasabb egységtétel a legalacsonyabb egységtétel háromszorosánál nagyobb nem lehet.

A kezelési költségjárulékokat az állami költségvetésben a földművelésügyi miniszter irányozza elő.

75. §.

A közérdekű erdőtelepítésre kötelezett területeket mindaddig, míg azok mint ilyenek vannak államerdészeti kezelésben, kezelési költségjárulékkal megterhelni nem szabad.

A véderdők és a természetvédelmi területként kijelölt erdők tulajdonosait a földművelésügyi miniszter az elsőfokú erdőrendészeti hatóság meghallgatása után, a kirótt kezelési költségjárulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre részben vagy kivételes indokok alapján egészben is felmentheti.

76. §.

Az államerdészeti kezelés az államerdészeti kezelésbe átvett erdők állagával és hasznaival való rendelkezés tekintetében a tulaj-

donosnak törvények és jogszabályok által biztosított jogait nem érinti.

77. §.

Az államerdészeti kezelésbe átvett erdők tulajdonosai ha erdőgazdasági ügyeiket nem személyesen intézik, kötelesek meghatalmazottat kijelölni, aki őket az erdőigazgatósággal való érintkezésben képviseli.

78. §.

A hatóságok az államerdészeti kezelésbe átvett erdők tulajdonosaihoz intézett rendelkezéseiket, — ha a rendelkezés végrehajtásánál vagy a végrehajtás felügyeleténél az erdőigazgatóságnak is közre kell működnie, — az erdőigazgatósággal is közölni kötelesek.

79. §.

A 69. §-ban említett államerdészeti kezelési szervek hatásköre a kerületükbe eső állami erdők kezelésére nem terjed ki; a földművelésügyi miniszter azonban az esetleg még érdekelt miniszterrel egyetértően, kivételesen az ilyen erdők kezelését is a 69. §-ban említett szervek hatáskörébe utalhatja.

MÁSODIK CÍM.

Az erdők megosztásának szabályozása.

80. §.

Összefüggő testet alkotó erdőterületet megosztva elidegeníteni csak a földművelésügyi miniszter előzetes hozzájárulásával és az általa megállapított tervnek megfelelően szabad.

80/a. §.

Nem tekinthető megosztásnak, ha a tulajdonos különálló, területileg többi erdejével össze nem függő erdőrészeit együtt, vagy külön-külön értékesíti, tekintet nélkül kiterjedésükre.

Nem tekinthető eldarabolásnak, ha az erdőtulajdonos erdejéből 100 kat. holdnál nagyobb területet egy összefüggő darabban elad, vagy ha a 100 kat. holdnál kisebb területet olyan szomszéd birtokos

veszi meg, akinek erdeje a vétel folytán a 100 kat. holdat egy tagban meghaladja.

Nem tekinthető eldarabolásnak, ha örökösödés vagy örökösödés jellegű ajándékozás során valamely erdőbirtok a törvényes örökösök között megoszlik.

Nem tekinthető végül eldarabolásnak, ha az erdőtulajdonos erdejének egy részét, ha az nem is éri el a 100 kat. holdat, belsőségek (ház- és villatelkek, gyógyintézetek), kegyeleti helyek céljaira vagy más hasonló közérdekű célokra eldarabolva is elidegeníti.

81. §.

Az eldarabolás engedélyezését az elsőfokú erdőrendészeti hatóság útján előterjesztendő kérvényben kell a földművelésügyi minisztertől kérelmezni.

A kérvényhez mellékelni kell az eldarabolni szándékolt egész erdőterület kataszteri birtokívének és telekkönyvi betétjének vagy telekjegyzőkönyvének másolatát, az erdőgazdasági üzemtervet, vagy ha ez nincs, az elidegenítésre szánt minden egyes területrésze nézve, valamint az erdőtestből esetleg visszamaradó területrésze nézve is a kiterjedést, a fekvést, valamint a talaj- és faállomány leírását, továbbá két példányban az erdőnek a tervezett eldarabolást feltüntető pontos térképét, végül az adásvételi szerződéseket.

82. §.

Erdőeldarabolás esetén a területrészeket úgy kell kihalásítani, hogy mindenik területrész határát lehetőség szerint utak, nyiladékok, töltések vagy természetes vonalak alkossák, továbbá, hogy lehetőleg minden egyes területrészből szekérrel járható úton az erdei terméket a szomszéd területek igénybevétele nélkül el lehessen szállítani.

83. §.

Az erdőeldarabolás engedélyezéséért benyújtott kérvényt a kir. erdőfelügyelő helyszíni megvizsgálás után véleményének nyilvánításával 15 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz továbbítja; az elsőfokú erdőrendészeti hatóság pedig az iratokat a hozzáérkezéstől számított 30 nap alatt saját javaslatával a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel és javaslatát a kérvényezővel is közli, akinek jogában van a közléstől számított 15 nap alatt a földművelésügyi miniszterhez a javaslatra vonatkozóan észrevételeket tenni.

84. §.

Az erdőfeldarabolás engedélyezéséért előterjesztett kérelem ügyében a földművelésügyi miniszter az országos erdőgazdasági érdekek és a fennforgó méltányos magánérdekek szem előtt tartásával a kérvény hozzáérkezésétől számított 60 nap alatt végérvényesen határoz.

Amennyiben az eldarabolási terv nem felel meg a 82. §-ban körülírt követelményeknek, a F. M. a terv megfelelő módosítását rendelheti el. A földművelésügyi minisztert az eldarabolás folytán egy-egy egyénnek juttatandó 100 kat. holdnál kisebb részekre elővételi jog illeti meg a szerződésben foglalt vételáron. Ha a F. M. a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül sem az eldarabolási terv módosítása iránt nem intézkedik, sem az elővételi joggal nem él, az engedélyt megadottnak kell tekinteni.

Elővétel esetén a fizetési feltételek az adásvételi szerződésben foglalt feltételeknél kedvezőtlenebbek nem lehetnek.

Egyéb tekintetben az elővételt a kisajátítással kell egyenlőnek tekinteni s a kisajátításra érvényes jogszabályok az elővételre is irányadók.

Az eldarabolás megengedése esetén a földművelésügyi miniszter az eldarabolást feltüntető térképek és az eldarabolási tervnek mindkét példányát hozzájárulási záradékkal látja el s azok egyik példányát a félnek, másik példányát pedig az ellenőrzés gyakorolhatása végett az I. fokú erdőrendészeti hatóságnak adja ki.

85. §.

Az erdőeldarabolás megengedése esetén az egyes területrészeket az engedélyezett eldarabolási tervnek megfelelően a kir. erdőfelügyelő ellenőrzése mellett a természetben állandó határjelekkel ki kell jelölni.

Az egyes területrészeket csak ennek megtörténte után szabad birtokba adni.

86. §.

Az eldarabolásnak az e törvény alapján való engedélyezése nem pótolja azt a hatósági hozzájárulást, vagy tudomásulvételt, amit az ingatlanok elidegenítésére nézve esetleg más jogszabály előír.

87. §.

A 80—86. §§-ok rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha az erdőnek eldarabolva, részletekben való elidegenítése,

csere, ajándékozás, árverés vagy csődben való értékesítése útján történik.

Úrbéri elkülönítés, tagosítás, vagy arányosítás során erdőnek a bírósági eljárás következtében szükséges és a fennálló törvények által különben megengedett eldarabolásához a földművelésügyi miniszter engedélyét nem kell megszerezni, de a bíróságnak a kir. erdőfelügyelő meghallgatásával hivatalból kell ügyelni arra, hogy az eldarabolásnál a 82. §-ban, az 1871. évi LIII. t.-c. 32. §-ában, az 1908. évi VII. törvénycikk 25. §-ának utolsóelőtti bekezdésében és az 1908. évi XXXIX. törvénycikk 1. §-ának utolsóelőtti bekezdésében foglalt rendelkezések megfelelően alkalmaztassanak.

A kir. erdőfelügyelőt az első és második bekezdésben említett esetekben az eldarabolást érintő minden kérdésben felelősségi jog illeti meg.

88. §.

Kimarad.

89. §.

A hatóságok, községi előljáráóságok és hatósági közegek kötelesek a tudomásukra jutott erdőfeldarabolásokról a kir. erdőfelügyelőt azonnal értesíteni.

90. §.

Erdőterületeknek olyan elidegenítésénél, amit a törvény meghatározása szerint erdőeldarabolásnak kell tekinteni, — a tulajdonjogváltozás bekebelezését a telekkönyvi hatóság csak akkor rendelheti el, ha az eldarabolás hatósági engedélyezése igazolva van.

91. §.

Kimarad.

HARMADIK CÍM.

Az erdei termékek szállításáról.

I. Fejezet.

Szállítás szárazon.

92. §.

Ha valamely erdőből az erdei terméket egyáltalában nem, vagy a szállítandó erdei termék értékéhez viszonyítva csak aránytalanul

nagy költséggel lehetne elszállítani, — az erdei termék tulajdonosa azt az erdőrendészeti hatóság engedélyével nyilvános közlekedésre nem szolgáló területen is átszállíthatja, — szükség esetén mások magánútjait is igénybeveheti, vagy megfelelő magánút hiányában mások földterületein át új utat, esetleg erdei vasutat, vagy másféle szállító berendezést is építhet és használhat, valamint az erdei termékek és az építési anyagok rakásolására és feldolgozására szükséges földterületeket is igénybeveheti. Az igénybevett magánút és földterület használatáért, valamint az okozott károkért és költségekért az engedélyes a földtulajdonosnak teljes kártalanítással tartozik.

93. §.

Ha az erdei termék átszállítása végett megfelelő magánút hiányában új utat kell építeni, a műszaki tervek elkészítéséhez szükséges mérnöki munkálatokra az erdőrendészeti hatóság egy évet meg nem haladó időre előmunkálati engedélyt adhat s megokolt esetben a lejárt engedély érvényét egy évnél nem hosszabb időre meghosszabbíthatja.

94. §.

A 92. és a 93. §-okban említett engedélyt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságtól kell kérni.

A kérvényben ki kell mutatni a szállítani kívánt erdei termék nemét és mennyiségét, az okokat, melyek az átszállítást elkerülhetetlenül szükségessé teszik, az átszállítás módját, időtartamát és útvonalát, tulajdonosok szerint elkülönítve az igénybevenni kívánt földterületeket és azok kiterjedését, úgyszintén az igénybevenni kívánt idegen magánutakat; a kérvényhez csatolni kell az erdei termék tulajdonjogának igazolását, továbbá 2 példányban a helyszínrajzot és a szükséges műszaki munkák tervét.

95. §.

Az átszállítás engedélyezéséért benyújtott kérvényt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az érdekelt községekben 30 napi közszemlére téteti ki, s erről az érdekelt tulajdonosokat azzal a figyelemztetéssel értesíti, hogy az átszállításra vonatkozó észrevételeiket a kézbesítéstől számított 30 nap alatt szóval vagy írásban a községi előljárásnál adhatják be.

A szóval előterjesztett észrevételekről jegyzőkönyvet kell készíteni.

Első és második bekezdés változatlan.

Az észrevételek beadására kitűzött határidő letelte után az elsőfokú erdőrendészeti hatóság meghallgatja a kir. erdőfelügyelőt, szükség esetén az államépítészeti hivatalt, a kulturmérnöki hivatalt és a gazdasági felügyelőséget is. Ha az engedélyt több törvényhatóság területére kiterjedőleg kérik, a kérelem tárgyalására annak a törvényhatóságnak elsőfokú erdőrendészeti hatósága illetékes, amelyhez a kérelem benyújtott. Tartozik azonban a szomszéd érdekelt törvényhatóság elsőfokú erdőrendészeti hatóságának véleményét kikérni és helyszíni szemle esetén a tárgyalásra is meghívni.

A helyszíni bejárás vezetésére az elsőfokú erdőrendészeti hatóság egyik tagját avagy a törvényhatóság valamelyik tisztviselőjét küldi ki.

A helyszíni bejárásra az összes érdekeltet, valamint az ugyanazon területen átszállításra már korábban jogot nyert engedélyeseket, a kir. erdőfelügyelőt és a harmadik bekezdésben megnevezett hivatalok közül azokat is meg kell hívni, amelyeknek jelenlétére feltétlenül szüksége van. A bejárásnál résztvevők észrevételeit a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a tett észrevételek gondos megvizsgálása után a kérelem ügyében soronkívül határoz és határozatát közli az összes érdekelt felekkel és hivatalokkal.

Az engedélyezésnél szigorúan ügyelni kell arra, hogy az átszállítás csak elkerülhetetlen szükség esetén engedélyeztessék, hogy az idegen utak és földterületek igénybevétele a nélkülözhetetlen mértéken túl ne terjedjen s hogy az igénybevétellel érintett földtulajdonosok jogos kvánságai az engedély-feltételek megállapításánál figyelembe vétessenek. Ezeknek a figyelembevételével és a törvény által megszabott keretekben jogában áll az erdőrendészeti hatóságnak mindazokat a rendelkezéseket megtenni, amelyeket az átszállítás akadálytalan lebonyolítása érdekében szükségesnek tart.

96. §.

Az átszállítást engedélyező határozatban meg kell állapítani:

1. a szállítható erdei termékek nemét és mennyiségét;
2. a szállítás útvonalát, módját és időtartamát
- 3 az igénybevehető földterületeket, igénybevételük módját és feltételeit;
4. az igénybevehető vagy építendő utakat, más szállító berendezéseket; igénybevételük, építésük és használatuk módját és feltételeit;
5. az igénybevehető földterületek és utak tulajdonosainak kártalanítási igényét az engedéllyel szemben, s egyszersmind az előre megállapítható kártalanítások összegét és megfizetésének módzatait;
6. A kártalanítások és egyéb kötelezettségek biztosítására szük-

séges pénzbeli biztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaszolgáltatásának feltételeit;

7. előmunkálat engedélyezése esetén az előmunkálat tüzetes megjelölését és időtartamát;

8 az engedélyesnek és a földtulajdonosoknak egyéb jogait és köteleességeit egymással szemben, végül

9. az átszállítás megszűntekor követendő eljárást (104. §).

97. §.

A magánutaknak és földterületeknek igénybevétele, valamint az építésre engedélyezett új utak használatát legfeljebb 10 évre lehet engedélyezni. A 10 év lejártával az engedélyt felülvizsgálat alá kell venni, s ha az eredetileg fennállott kényszerítő körülmények még mindig fennállnak, — az átszállítási és területhasználati engedélyt legfeljebb 10 évre meg lehet hosszabbítani, a használati díjakat és kártalanítási összegeket azonban újból meg kell állapítani.

98. §.

Az átszállítási — és az előmunkálati engedély nem pótolja a létesítendő új utak és műtárgyak létesítésére és használatára más törvények és rendeletek értelmében szükséges rendészeti engedélyt.

99. §.

Az engedély alapján igénybevett utakat az azokhoz tartozó műtárgyakkal együtt az engedélyes köteles jókarba helyezni és az engedély ideje alatt jókarban tartani. Az engedélyezett új utakat szintén az engedélyes köteles saját költségén létesíteni és az átszállítási engedély tartama alatt fenntartani.

100. §.

Az igénybevehető utat az engedélyes csak annyiban használhatja, amennyiben azzal a tulajdonos, vagy az út használatára korábban jogot szerzett személy úthasználatát nem akadályozza. Az út tulajdonosa azonban az átszállítási engedély tartama alatt az engedélyes által igénybevehető útra használási jogot újabb személyeknek csak a már átszállításra jogosultak sérelme nélkül adhat.

Az engedélyes által mások földjét át épített út vagy más szállító berendezés használatára elsőszóban az engedélyes jogosult, de az en-

gedélyes hátránya nélkül használhatja azt a földtulajdonos, vagy a föld használatára jogosított is, ha a fenntartási költségekhez a használat arányában hozzájárul. A hozzájárulás mérvét az erdőrendészeti hatóság szabja meg.

Az út használatát az engedélyes megengedni köteles az erdőrendészeti hatóság által megállapított feltételek mellett azoknak is, akik ugyanarra a területre később kapnak átszállítási engedélyt.

101. §.

Ha az engedélyes által igénybevett út mentén, vagy közelében az igénybevett út vagy földterület tulajdonosának vagy használójának a szállított erdei termékekhez hasonló erdei termékei vannak felhalmozva, az engedélyes köteles alkalmazottait minden egyes szállítmányra nézve igazolvánnyal ellátni, szállítandó anyagait megfelelően megjelölni, az igénybevett út vagy földterület tulajdonosának, vagy használójának pedig jogában áll az átszállítást ellenőriztetni és visszaélések esetén a visszaélések megszüntetéséről örök alkalmazásával, vagy más alkalmas módon is gondoskodni.

Az ellenőrzés és a kétségtelenül megállapított visszaélések folytán szükségessé vált jogos védekezés költségeiért az engedélyes kártalanítással tartozik.

102. §.

Ha az érdekelt felek az átszállítás feltételeire nézve, vagy az igénybevenni szándékolt útnak és földterületnek használására nézve az átszállítási engedély kiadása előtt megegyeznek, avagy ugyanezekre nézve az engedély kiadása után az erdőrendészeti hatóság által megállapított feltételektől eltérően egyeznek meg, — a megegyezést az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak bejelenteni kötelesek s a megegyezés alapján az engedélyfeltételek módosítását is kérhetik.

103. §.

Az engedélyezett átszállítást, az engedélyben megjelölt földterület és az út igénybevétele, vagy az engedélyezett út építését, úgyszintén az engedélyezett előmunkálatok foganatosítását a földterület és az út tulajdonosa túrni tartozik, de az engedélyes részéről kártalanításként igényelheti:

1. *földterület igénybevétele esetén:*

a) az ingatlan tényleg igénybevett részére eső veszített haszonnak és az ingatlan többi részére eső esetleges jövedelemcsökkenésnek megfelelő járadékot;

b) az ingatlan értékében az igénybevétel folytán az igénybevétel megszűnésekor mutatkozó értékcsökkenésnek megfelelő összeg megtérítését;

c) az igénybevétellel okozott egyéb károknak és költségeknek a megtérítését.

2. Az út igénybevétele esetén:

a) annak az összegnek a megtérítését, amely az út tényleg igénybevett részére eső beruházási költségek évi törlesztési hányadából az igénybevétel arányában az engedélyesre esik;

b) amennyiben az utat a 99. §. rendelkezéseitől eltérőleg maga kívánja fenntartani: a fenntartási költségekből az igénybevétellel arányos rész viselését;

c) az igénybevétellel okozott károk és költségek megtérítését.

3. Előmunkálat esetén pedig az okozott károk és költségek megtérítését.

104. §.

Az átszállítási engedély megszűnése esetén az igénybevett földterület tulajdonosa követelheti, hogy az engedélyes létesítményeinek eltávolításával az eredeti állapotot visszaállítsa, vagy pedig létesítményeit megfelelő kártalanításért átengedje. Ezekben az esetekben azonban az előző szakasz 1. b) pontjában említett kártalanításnak helye nincs.

Ha a földtulajdonos a létesítmények átengedését kívánja, az engedélyes azok átengedéséért kártalanítás fejében csak azt az összeget igényelheti, amennyi az eredeti állapot visszaállítása esetén a létesítmények elbontható részeiért remélhető bevételből az elbontással, értékesítéssel és az eredeti állapot visszaállításával járó költségek fedezése után neki haszonképen megmaradna.

105. §.

A 103. §. 1. a) és 2. a) pont alatti kártalanítások jogosságát, valamint a 109. §-ban említett használati díjnak és kártalanításnak összegét és megfizetésük módozatait az elsőfokú erdőrendészeti hatóság állapítja meg az átszállítást engedélyező határozatában; a 100. §-ban tárgyalt úthasználati hozzájárulást, valamint a 103. §. 1. b), c), 2. c) és 3. pont alatt tárgyalt kártalanítások összegét és megfizetésük módozatait, ha az érdekelt felek meg nem egyeznek, — az engedély megszűnése után szintén az elsőfokú erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

Az elsőfokú határozatok ellen a földművelésügyi miniszterhez fellebbezéssel lehet élni, míg a földművelésügyi miniszter másod-

fokon hozott határozatával meg nem elégedő fél a 256. §-ban meghatározott jogorvoslattal élhet.

106. §.

Az engedélyes az átszállításból folyóan reá háruló kártalanítási és egyéb kötelezettségeinek biztosítására, valamint az engedélyfeltételek be nem tartása esetén az ellene megindítható erdőrendészeti eljárás során kiszabható pénzbírság biztosítására köteles még a szállítás megkezdése előtt pénzbiztosítékot letenni.

Pénzbiztosítékot köteles letenni az engedélyes az okozható károk biztosítására előmunkálati engedély esetén is. A biztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaszolgáltatásának feltételeit az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

A biztosítékot az engedély megszűnésével az engedélyesnek csak akkor szabad visszaadni, ha a kártalanítások rendezése megtörtént és ha az engedélyes a reá netalán kirótt erdőrendészeti pénzbírságot is megfizette.

Ha a jogerősen megállapított kártérítési összeget, valamint a netán kirótt erdőrendészeti pénzbírságot az engedélyes a megállapított határidőig meg nem fizeti, — a letett biztosítékból kell azokat fedezni, az engedélyesnek csak a fennmaradó összeget szabad visszafizetni.

Ha a kártalanítási kérdésekben valamelyik fél a 256. §. értelmében a polgári bírósághoz fordul, — a biztosítéknak a kártalanítás biztosítására szolgáló részét bírói letétbe kell átutalni.

107. §.

Az átszállítási, valamint az előmunkálati vagy útépítési engedélyt vissza kell vonni, ha az engedélyes az átszállítási jogát egy éven át nem gyakorolja, illetve az előmunkálatot, vagy az útépítést az engedély kiadásától számított egy éven belül meg nem kezdi, vagy pedig a megállapított biztosítékot a kitűzött idő alatt le nem teszi.

108. §.

Ha valamely erdőtulajdonos igazolja, hogy erdeje termékeinek elszállításánál tartósan fennállanak azok az előfeltételek, amelyek alapján a 92. § értelmében átszállítási engedélyt lehet adni, — az erdei termékeknek az idegen területen átszállítására szolgáló út építéséhez feltétlenül szükséges földterületek megszerzésére neki kisajátítási jogot lehet engedélyezni.

A kisajátítási jogot az elsőfokú erdőrendészeti hatóság meghallgatásával a földművelésügyi miniszter adja meg. Az eljárásra nézve a kisajátításról szóló 1881 : XLI. t.-c. rendelkezései s az ezeket módosító törvényes rendelkezések irányadók.

109. §.

Ha az engedélyezett átszállításra megfelelő magánút rendelkezésre nem áll, — az erdőrendészeti hatóság megengedheti, hogy az engedélyes az átszállítás céljára az idegen földterületen át út helyett erdei vasutat, vagy másféle szállítóberendezést építhessen, avagy másnak az átszállítási területen lévő magánhasználatú vasútját, vagy másféle szállítóberendezését az engedélyezett erdei termékek átszállítására megfelelő használati díjért és kártalanítási kötelezettség mellett esetenként igénybe vegye. Erre azonban a szállítóberendezés tulajdonosát csak abban az esetben szabad kötelezni, ha a vasút vagy másféle szállítóberendezés az 1907 : III. t.-c. 8. §-ában tárgyalt kisajátítási jog igénybevétele mellett, avagy az erdőrendészeti hatóságnak átszállítási engedélyével létesült, vagy pedig ha az átszállítási területen a terepviszonyok miatt újabb erdei vasutat, vagy másféle szállítóberendezést vagy egyáltalában nem, vagy csak aránytalanul nagy költséggel lehet építeni.

Az ebben a szakaszban tárgyalt engedélyek kiadása körül kövendő eljárás részletes szabályait a kereskedelemügyi miniszter és a földművelésügyi miniszter egyetértően rendelettel állapítják meg.

110. §.

Ez a törvény az 1907. évi III. t.-c. 8. §-át akként módosítja, hogy erdőgazdasági célokra szolgáló iparvágányokra, sodronypályákra szükséges ingatlanokra a kisajátítási jog kizárólag csakis nagyobb kiterjedésű erdő tulajdonosának adható meg abban az esetben, ha igazolja, hogy erdejében a kérdéses szállítási vonalra utalt fameny-nyiség termelése tartamosan biztosítva van.

111. §.

Ha erdei termékeknek egy és ugyanazon területen való átszállítására több jelentkező egyidőben kér új út, vasút, vagy egyéb szállítóberendezés építésével kapcsolatosan engedélyt, — közös út, vasút, vagy egyéb szállítóberendezés építésére s használatára kell őket kötelezni, a szállítás módozatait azonban az engedélyesek között pontosan szabályozni kell.

112. §.

Egyházi, vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeletes célokra szolgáló ingatlanokat, ha azok nem erdők, vagy mezőgazdasági területek, továbbá belsőségeket, kerteket, parkokat, szőlőket, gyümölcsösöket az átszállítás érdekében igénybevenni, vagy azokra kisajátítási jogot engedélyezni nem szabad.

113. §.

Az engedélyezési eljárásnál felmerülő költségek a folyamodót terhelik.

Az átszállítással kapcsolatos egyéb ügyekben pedig a felmerülő eljárási költségeket az a fél viseli, aki az eljárás megindítását kérte, illetve akinek hibájából az eljárás szükségessé vált.

Ha az eljárásban több fél van érdekelve, — az erdőrendészeti hatóság állapítja meg, hogy a felmerült költségeket az érdekelt felek milyen arányban tartoznak viselni.

A megállapított költségeket a fizetésre kötelezett 30 nap alatt köteles megfizetni. A befizetés elmulasztása esetén a költségeket a közadók módjára kell behajtani.

II. Fejezet.

Szállítás vizen.

114. §.

A tutajozást (szálfákat, rudas anyagot, tönköket tutajokba kötten úsztatni) hajózható folyókon és folyószakaszokon, továbbá azokon a nem hajózható folyókon, folyószakaszokon és patakokon, amelyeken viziművek segélye nélkül már eddig is állandóan gyakorolják, — a hajózási- és vízrendőri szabályok megtartásával mindenki szabadon gyakorolhatja.

Azokon a nem hajózható folyókon, folyószakaszokon és patakokon ellenben, amelyeken a tutajozást eddig még nem gyakorolták, vagy csak viziművek segélyével gyakorolták, vagy enélkül ugyan, de nem állandóan gyakorolták, továbbá a mesterségesen létesített csatornákon csak erdőrendészeti hatóság engedélyével szabad tutajozni.

115. §.

Fát úsztatni (tüzifát, tönköket, kötetlenül úsztatva szállítani) a hajózásra használt folyókon, folyószakaszokon és csatornákon

általában tilos; más folyókon, folyószakaszokon, csatornákon és patakokon pedig csak az erdőrendészeti hatóság engedélyével szabad.

116. §.

A tutajozás és a faúsztatás előmozdítására, az okozható károk megakadályozására és a vizen át való közlekedés biztosítására vízműveket és egyéb építményeket szintén csak az erdőrendészeti hatóság engedélyével szabad létesíteni.

117. §.

A 114—116. §-okban említett célokra szükséges engedélyt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságtól kell kérni.

A kérvényben a folyamodónak meg kell jelölnie a vízfolyás igénybe venni kívánt szakaszát, a szállítandó faanyag választékát, választékok szerinti és összes mennyiségét, a szállítás időtartamát, valamint az egyes években szállítani kívánt mennyiségeket; föl kell sorolni továbbá az igénybevenni kívánt vízfolyáson levő összes vízmű-, tutaj- és egyéb építmény tulajdonosának nevét és lakását, ki kell mutatni, hogy a tutajozás vagy a faúsztatás érdekeit hogyan szándékozik összeegyeztetni a víz másféle használatára, jogosultak érdekeivel és be kell mutatnia az erre nézve netán megkötött egyességeket: telekkönyvszerűen meg kell jelölnie azokat a területeket, amelyeket esetleg kisajátítással kíván megszerezni és be kell szolgáltatnia minden olyan adatot, amely az engedély megadása esetén az engedélyfeltételek megállapításához szükséges.

A kérvényhez csatolni kell 2 példányban az igénybevenni kívánt vízfolyás helyszínrajzát, melyen minden meglévő és minden tervezett vízművet és egyéb építményt fel kell tüntetni; csatolni kell továbbá a tervezett vízművek és egyéb építmények építési tervét, végül a szállítandó faanyagok tulajdonjogának igazolását is.

A benyújtott kérvény tárgyalásánál, valamint a határozat meghozatalánál a 95. §. rendelkezéseit kell alkalmazni azzal a kiegészítéssel, hogy ha a folyamodó olyan vízre kér szállítási engedélyt, amelyen a tutajozást, vagy faúsztatást már gyakorolják, vagy amelyre már engedély van kiadva és a folyamodó új vízműveket és egyéb építményeket létesíteni nem szándékozik, — a határozatokat a tutajozásra vagy a faúsztatásra már jogot nyert engedélyesekkel, — más esetekben pedig ezenfelül még a vízfolyás mentén levő községekkel, a víz másnemű használatára jogosítottakkal és a tervezett építkezések által közvetlenül érintett parttulajdonosokkal is közölni kell.

118. §.

Az engedélyben meg kell állapítani a szállításra szolgáló vízfolyás igénybevehető szakaszát és mellékágait, a szállítás és a fakifogás módját és szabályait, az engedély időtartamát, a szállítási időszakot, a szállítható faanyag választékát, választékok szerinti és összes mennyiségét, valamint az egyes években leszállítható mennyiségeket; az engedélyes kártalanítási és egyéb kötelezettségeinek biztosítására szükséges pénzbeli biztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaszolgáltatásának feltételeit. Végül részletesen rendelkezni kell mindazokban a kérdésekben, amelyeknek rendezése az adott esetben szükséges.

119. §.

Szállítási engedélyt csak személyre szólóan az engedélyes igazoltán jogos tulajdonát képező faanyag szállítására és csak meghatározott mennyiségre, továbbá csak a mennyiséggel és a szükséges beruházások költségeivel arányban álló időre, de legfeljebb 50 évre szabad adni.

A szállítási engedélyt csak abban az esetben lehet a vásárlóra átruházni, ha az engedményes a leszállítandó faanyagot akár a talajjal együtt, akár anélkül elidegenítette.

120. §.

Olyan vízre, mely tutajozásra, vagy faúsztatásra még nincs vagy nincs kellően berendezve, — csak azzal a feltétellel adhat az erdőrendészeti hatóság tutajozási vagy faúsztatási engedélyt, hogy az engedélyes köteles a szállításra engedélyezett vízfolyásszakaszon mindazokat a víziműveket és egyéb építményeket saját költségén még a szállítás megkezdése előtt létesíteni, amelyek a szállítás előmozdítására, a parttulajdonosok és a víz másféle használatára jogosítottak érdekeinek, továbbá épületeknek, utaknak, vasutaknak, hidaknak és egyéb építményeknek a tutajozás és a faúsztatás által okozható károkkal szemben való megvédésére és a vízen át való közlekedés biztosítására szükségesek.

Ha az előbb említett célokat szolgáló, már meglévő vízműveket és egyéb építményeket a tutajozás vagy a faúsztatás akadálytalan gyakorolhatása érdekében ki kell egészíteni, vagy át kell alakítani, a kiegészítés vagy átalakítás költségeit, továbbá az egész mű vagy építmény fenntartási költségeinek aránylagos részét az engedélyes köteles viselni.

Az engedélyben mindezeket a munkálatokat részletesen meg kell

állapítani, végrehajtásukra határidőt kell szabni és rendelkezni kell arra nézve is, hogy azokat ki tartozik elvégezni.

Az engedély kiadása után létesített víziműveket és egyéb építményeket tulajdonosuk köteles a tutajozás és faúsztatás által okozható károk ellen saját költségén megvédeni.

121. §.

A víz másféle használatára jogosítottak (zsilip, gát-, malomtulajdonosok stb.) kötelesek megengedni, hogy víziműveiket és egyéb építményeiket a tutajozásra vagy faúsztatásra jogosítottak a szállítás lehetővé tétele érdekében az erdőrendészeti hatóság engedélyével saját költségükön megfelelően átalakíthassák; sőt, ha a tutajozást vagy a faúsztatást különben nem lehetne gyakorolni, abba is belenyugodni kötelesek, hogy üzemük az erdőrendészeti hatóság által meghatározott időben szüneteljen. A berendezések átalakításával és az üzem esetleges szünetelésével járó károkért azonban kártalanítást követelhetnek.

Az előbbi bekezdésben tárgyalt korlátozások az 1913 : XVIII. t.-c. 11. §-ában említett víztárolókra és vízerőművekre nem terjeszthetők ki.

122. §.

Az olyan vízen, amelynek valamely szakaszán egyéb átjáró hiányában gázlókön szoktak átkelni, — az engedélyest kötelezni kell arra, hogy a közlekedést megfelelő híd, vagy palló építésével, vagy pedig a szállítás időnkint való szüneteltetésével, a szállítási időszakban is biztosítsa.

123. §.

Az engedélyest kisajátító jog illeti meg azokra a területekre, amelyek az engedélyezett víziművek és egyéb építmények létesítésére, a faanyagoknak a víz partjához való szállítására, a parton való elhelyezésére és szállítására, előkészítésére, továbbá kifogására és a parton való raktározására elkerülhetetlenül szükségesek, — ha azokat a 1885:XXIII. t.-c. 65. §-a alapján kártalanítás nélkül igénybe nem vehetné; vagy kérelmére a hatóság az 1913:XVIII. t.-c. 8. §-a értelmében javára használati joggal meg nem terhelné.

Egyházi, vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeletes célokra szolgáló ingatlanokat, ha azok nem erdők, vagy mezőgazdasági területek, továbbá belsősegeket, kerteket, parkokat, szőlőket, gyümölcsösöket kisajátítani nem szabad.

A kisajátítási jogot az elsőfokú erdőrendészeti hatóság meghall-

gatasával a földművelésügyi miniszter adja meg. Az eljárásra nézve az 1881:XLI. t.-c. rendelkezései s az ezeket módosító törvényes rendelkezések irányadók.

124. §.

Olyan vízre, amelyen a faúsztatást vagy tutajozást már gyakorolják, vagy amelyekre ilyen engedélyt már adtak ki, az erdőrendészeti hatóság csak a következő famennyiségekre adhat a már jogosult engedményesek meghallgatásával újabb engedélyt:

1. ha a víz a már kiadott engedélyekben foglalt famennyiségen felül még több fa leszállítására is alkalmas,

a) az érvényes engedélyekkel még le nem foglalt famennyiségre,

b) ha a folyamdó kimutatja, hogy a régebbi engedményesek valamelyike a kérelem beadását megelőző 5 naptári év alatt egy ízben sem szállította le teljesen a részére engedélyezett mennyiséget; az a) pontban említett mennyiségen felül arra a mennyiségre, amely a legnagyobb évi szállítás és az engedélyezett mennyiség között különbség gyanánt mutatkozik,

2. ha pedig a víz a már kiadott engedélyekben foglalt famennyiségen felül több fa leszállítására nem alkalmas, csak az egy vagy több engedményes terhére az 1. b) pont értelmében megállapítható különbségek erejéig.

125. §.

Ha ugyanarra a vízre többen kapnak tutajozási vagy úsztatási engedélyt, vagy esetleg mind a kettőt az erdőrendészeti hatóság állapítja meg a szállítás sorrendjét és azokat a szabályokat, melyek szerint a tutajozást és faúsztatást gyakorolni kell.

Az erdőrendészeti hatóság szükség esetén külön tutajozási időszakot is jelölhet ki, az úsztatásra pedig minden engedélyesnek külön úsztatási időt kell kiszabni, amelyen belül az úsztatást kártérítés kötelezettsége mellett befejezni köteles.

Az úsztatási idő kiszabásánál a korábbi jogélvezőt, az úsztatást még nem gyakorlók közül pedig azt illeti elsőbbség, aki az engedélyt korábban kérte; egy napon beadott kérelmek benyújtói közül pedig azt, aki az engedély megadása esetében nagyobb értékű faanyagot szállíthat.

126. §.

Ha az erdőrendészeti hatóság olyan vízre ad tutajozási vagy faúsztatási engedélyt, amelyen tutajozást, vagy a faúsztatást már gyakorolják, — az a korábbi jogélvező, aki a szállítás előmozdítá-

sára szolgáló berendezéseket létesítette, berendezéseinek használatát, — az anyagok kifogására, partraszállítására és raktározására szolgáló berendezések kivételével — az új engedélyesnek is megengedni köteles. Az új engedélyes azonban ennek ellenében köteles a beruházási költségek aránylagos részének megtérítése fejében a berendezés létesítőjének évi beruházási költségjárulékot fizetni és ezenfelül viselni tartozik az évi fenntartási és üzemi költségeknek és a szállítás által esetleg másoknak okozott károkért járó közösen viselendő kártalanítási költségeknek is az aránylagos részét.

Azt a hányadot, amelyet az új engedélyes az előbbi bekezdésben felsorolt költségekből viselni tartozik, — az új engedélyes évenként leszállítható famennyisége és a kiadott engedélyek szerint évenként leszállítható összes famennyiség között fennálló arány adja meg.

Ezt az arányt kell alkalmazni az évi fenntartási és üzemi-, valamint az esetleg közösen viselendő kártalanítási költségek hányadának a megállapítására is.

A kivetett költségjárulékot és egyéb költséghányadokat a fizetésre kötelezett engedélyes akkor is teljes összegükben megfizetni tartozik, ha az engedélyezett famennyiségnek csak egy részét szállítja le, vagy ha szállítási jogát valamely évben egyáltalában nem gyakorolja.

127. §.

Ha a költségjárulék és a költséghányad fizetésére kötelezett engedélyes engedélye alapján maga is létesít a szállítás céljaira berendezéseket, ezeknek használatát, — az anyagok kifogására, partra szállítására és raktározására szolgáló berendezéseinek kivételével, — úgy a korábbi jogélvezőknek, mint az utána esetleg még következő új engedélyeseknek is megengedni köteles, — de költségjárulékot és egyéb költséghányadot csak az utóbbiaktól követelhet.

128. §.

Ha valamely vízen víziművek segélyével többen gyakorolják a tutajozást, vagy a faúsztatást, vagy mind a kettőt, a víz szállítóerejének fokozására és szabályozására szolgáló víziműveket állandóan az a jogélvező köteles fenntartani, aki a víziműveket létesítette, vagy akit erre az erdőrendészeti hatóság kötelezett.

A gyűjtött víz használata tekintetében tutajozási és faúsztatási időszakonként mindig az a jogélvező van jogosítva az érdekeltek közös megegyezésével, ilyenek hiányában pedig az erdőrendészeti hatóság által megállapított szabályok szerint rendelkezni, aki a tutajozást vagy a faúsztatást éppen gyakorolja.

Közös tutajozás vagy faúsztatás esetén az előző bekezdésben említett jogokat az érdekeltek közös megegyezésével kijelölt személy gyakorolja.

Ha az érdekeltek megegyezni nem tudnak, az erdőrendészeti hatóság jelöli ki azt, akit az intézkedés joga megillet s állapítja meg az eljárási szabályokat is.

129. §.

A tutajozás és faúsztatás joga megszűnik:

1. ha a jog gyakorlására engedélyezett idő lejár;

2. ha az engedélyes az elrendelt berendezéseket a kitűzött idő alatt nem létesítette, vagy a megállapított pénzbiztosítékot le nem tette;

3. ha az engedélyes jogát 5 egymásután következő éven át egyáltalában nem gyakorolta;

4. ha az engedélyes az engedélyben meghatározott fatömeg tulajdonjogát még a szállítás megkezdése előtt másra átruházta.

Ha az engedélyes az engedélyben meghatározott fatömeg tulajdonjogát még a szállítás megkezdése előtt, vagy a szállítás tartama alatt másra ruházza át, a szállításért mindaddig a vásárlóval egyetemlegesen felelős, amíg a vásárló új engedélyt nem kapott, vagy az engedélyt a hatóság át nem ruházta. (119. §.)

Ötödik és hatodik bekezdés törölve.

130. §.

A tutajozás és a faúsztatás céljaira, valamint a tutajozás és a faúsztatás által okozható károk megakadályozására szolgáló vízműveket és egyéb építményeket csak az erdőrendészeti hatóság engedélyével, vagy rendeletére szabad átalakítani, vagy eltávolítani.

Ha a szállítási engedély lejár, az erdőrendészeti hatóság elrendelheti, hogy az a jogélvező, akinek szállítási joga megszűnik és nem újíttatik meg, — az előbbi bekezdésben említett célokra szolgáló, általa létesített, vagy a fenntartás kötelezettségével másoktól átvett vízműveket és egyéb építményeket:

a) mint a szállításoknál még szükségeseket megfelelő kártalanításért új engedélyesek, vagy más szállításra jogosítottnak átadja; vagy

b) mint a szállításoknál már nem szükségeseket vagy nem használhatókat a vízszállítás és a víz szabad lefolyásának biztosítása végett saját költségén megfelelően átalakítsa, vagy eltávolítsa; vagy

c) partvédelmi, vagy egyéb célra kártalanítási igény nélkül a

vízjogi hatóság rendelkezése szerint visszahagyja, vagy másnak átadja.

Az első bekezdésben említett létesítmények további rendelkezésének megállapítása végett akár az erdőrendészeti hatóság, akár a vízjogi hatóság partbejárást rendelhet el, amelyre az összes érdekelteket, az erdőigazgatóságot és a kultúrmérnöki hivatalt is meg kell hívni.

131. §.

Az előbbi szakaszban említett létesítményeket mindaddig, míg az erdőrendészeti hatóság azok további rendelkezése felől nem intézkedik, az az engedélyes tartozik fenntartani, aki azt az engedély lejártát közvetlenül megelőző idő alatt is fenntartotta, de joga van a 126. §. alapján megállapított költségjárulékot és egyéb költséghányadot a fenntartás ideje alatt is beszédni.

Az engedélyes, akinek engedélye lejárában van, a fenntartási kötelezettség alól való felmentését az engedély lejártá előtt 6 hónappal az erdőrendészeti hatóságtól kérni tartozik.

Ha az erdőrendészeti hatóság a létesítmények további rendelkezése felől az engedély lejártától számított 6 hónap alatt nem rendelkezik, — az engedélyesnek az első bekezdésben említett kötelezettsége megszűnik.

132. §.

Ha a 130. §-ban említett víziműveket és egyéb építményeket a szállításra jogosított az engedély lejártával a hatóság rendelkezése értelmében más jogélvezőnek átadja, — kártalanításul csak azt az összeget követelheti, amely az eredeti állapot visszaállítása esetén az átadott létesítmény elbontható részeiért és felszereléséért remélhető bevételből az elbontással, értékesítéssel és az eredeti állapot visszaállításával járó költségek fedezése után haszonképen megmaradna.

A létesítmények által elfoglalt területekért, — kivéve a természetes vízmederből elfoglalt és vízimű bekötése által elfoglalt területeket, melyek után kártalanítás nem jár — a területtulajdonos olyan összegű kártalanítást követelhet, amennyi értékű kiszármaztatás esetén járna.

133. §.

A tutajozás és a faúsztatási jog engedélyese jogának gyakorlását csak az engedélyben meghatározott pénzbiztosíték letétele és az engedélyben elrendelt víziművek és egyéb építmények létesítésének teljes befejezése után kezdheti meg s az engedélyben meg-

határozott mennyiségénél több fát, vagy olyan fát, melyre az engedély nem terjed ki — nem szállíthat.

Ha a szállítási engedély több évre szól, — az egyes évekre nézve megállapított mennyiséget csak az erdőrendészeti hatóság előzetes engedélyével szabad túllépni, a szállítási többletet azonban az egész engedélyidőre megállapított összes famennyiségbe be kell számítani.

A tutajfát és a szabadon úsztatott tönköket a szállító bélyegével meg kell jelölni.

Hasáb- és dorongfát csak kötetlenül darabonként szabad úsztatni.

Tutajon megfelelő vízállás mellett terhelésként az engedélyben megjelölt tűzifát és egyéb tárgyakat is szabad szállítani.

134. §

A tutajozás és faúsztatás megkezdését köteles az engedélyes a vízfolyás mentén fekvő községek elöljáróságainak legalább nyolc nappal előbb bejelenteni s legalább 24 órával előbb tudomására köteles adni az útba eső összes vízhasználati berendezések tulajdonosainak is.

A tutajozás és a faúsztatás befejezését a szállításra jogosított ugyancsak 8 nap alatt köteles az előbbi bekezdésben említett községek elöljáróságainak bejelenteni. A bejelentést követő 3 nap alatt a községi elöljáróságok 15 napon át a községházán kifüggesztendő hirdetményben, esetleg más alkalmas módon is felhívni tartoznak az összes érdekelteket, hogy a tutajozás és a faúsztatás által netalán szenvedett káraikra kártalanítási igényüket a hirdetmény kifüggesztésének utolsó napjától számított 30 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak jelentsék be, különben kártérítési igényük elvész.

A kifüggesztést igazoló záradékkal ellátott hirdetményt a községi elöljáróság a kifüggesztési idő letelte után az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak azonnal beterjeszteni köteles.

135. §.

A tutajozási és a faúsztatási jog élvezője és a jogélvező hozzátartozói, megbizottai és alkalmazottai, ha a tutajozással, vagy a fenntartással járó tennivalók elvégzése érdekében feltétlenül szükséges, — a víz partján fekvő földeken szabadon járhatnak. Az okozott károkért azonban a jog élvezője felelős.

136. §.

A tutajozási és a faúsztatási jog élvezői a tutajozással vagy a faúsztatással okozott károkért kártalanítással tartoznak.

Az a kártszenvedő, aki kártalanítási igényét a kitűzött határidő alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak be nem jelenti, — kártalanításra igényt nem tarthat.

137. §.

Azok, akik a tutajozás, vagy a faúsztatás céljaira és az okozható károk elhárítására szolgáló víziműveket, vagy egyéb építményeket megrongálják, vagy a jogosan gyakorolt tutajozást vagy faúsztatást bármiképen akadályozzák, a jog élvezőjének kártalanítással tartoznak. Büntetőjogi felelősségük érintetlen marad.

138. §.

Az ebben a fejezetben említett összes kártalanítások eseteiben a kártalanítás jogosságát, összegét és módozatait, valamint a 126. és a 127. §-okban tárgyalt költségjárulékok és egyéb költséghányadok összegét és megfizetésük módozatait az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

Az elsőfokú határozat ellen a földművelésügyi miniszterhez felebbezéssel lehet élni, a másodfokú határozattal meg nem elégedő fél pedig a 256. §-ban megállapított jogorvoslattal élhet.

139. §.

A tutajozási és a faúsztatási ügyekben az engedélyezési és egyéb eljárásnál felmerülő költségek viselésére, megállapítására és behajtására nézve a 113. §. rendelkezései a pénzbiztosíték rendeltetésére, letételére, kezelésének és visszaszolgáltatásának módozataira nézve pedig a 106. §. rendelkezései irányadók.

NEGYEDIK CÍM.

Közérdekű erdőtelepítések.

I. Fejezet.

Általános határozatok.

140. §.

Közérdekből erdőt kell telepíteni az 1. §. 1., 2., 4. és 5. pontjai alá nem sorolható földrészletek közül:

a) termőképességük és gazdasági használhatóságuk helyreállítására mindazokon a földterületeken, amelyek a termőtalaj lemosása, elkopárosodása, avagy vízmosások vagy homokfúvás következtében termőerejükben jelentősen megromlottak, vagy amelyek mindezeknek a káros tényezőknek a fellépése megállapítható;

b) mindazokon a földterületeken, amelyek a megtelepítendő erdő vízmosások megkötésére, futóhomok felfogására, kő- vagy földomlások, földcsuszamlások, kőgörgöttegek megakadályozására az alantabb fekvő, vagy a szomszédos földterületeknek, ipartelepeknek, épületeknek, utaknak, vasutaknak, egyéb közhasználatú műveknek, vagy műtárgyaknak megvédésére, vízmedrek partjainak biztosítására, vagy védtöltéseknek a hullámvérés és jégzajlás károsításáról való megvédésére szükséges, végül

c) minden olyan területen, amelyen erdő létesítése a helyesebb erdőelosztás vagy a köz szempontjából szükséges.

Mindezekben a területeken, amelyen erdő létesítése a helyesebb erdőelosztás vagy a köz szempontjából szükséges.

Mindezekben a területeken az erdőtelepítéssel egyidejűleg, esetleg azt megelőzően a talaj megkötésére és a káros vizek elvezetésére netán szükséges műszaki munkálatokat is teljesíteni kell.

A területeket úgy kell kijelölni, hogy a megállapított határvonalakon belül a szükséges műszaki és erdősítési munkálatok végrehajtása s a létesítmények fenntartása biztosítható legyen.

141. §.

A 140. §. a) pontja alá eső földterületek közül azokat, amelyek termőerejét megfelelő mezőgazdasági intézkedésekkel (begyepesítéssel, takarmánynövények termesztésével, szőlő- vagy gyümölcsfatelepítéssel) is biztosan helyre lehet állítani, a beerdősítés kötelezettsége alól a tulajdonos kérelmére fel lehet menteni, a helyreállításra azonban a tulajdonost határidő kitűzésével kötelezni kell és egyúttal a gazdasági felügyelő meghallgatásával meg kell állapítani azokat a szabályokat is, melyek szerint a területet a helyreállítás ideje alatt kezelni és használni kell.

Ha a terület helyreállítását a tulajdonos a kitűzött határidő alatt eredményesen végre nem hajtja, a területet az e címben foglalt rendelkezések alkalmazásával erdőtelepítésre azonnal ki kell jelölni.

142. §.

A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeken fogantatandó erdősítési és a föld tulajdonosa által önként választott mezőgazdasági helyreállítási munkálatokat a tulajdonos tartozik teljesíteni. Műszaki és talajkötési munkálatokra, valamint talajkötési mű-

vek létesítésére azonban nem kötelezhető, de az állam által létesített ilyen művek gondozása és fenntartása szintén a föld tulajdonosát terheli.

Ha a tulajdonos az elrendelt erdőtelepítési munkálatokat nem teljesíti, a gondozást, fenntartást elmulasztja, azokat az ő költsé-
gére az állam végezteti.

Azoknak az állandó rendeltetésű és költségesebb műszaki berendezéseknek nemcsak építési, hanem fenntartási költségeit is az állam viseli, amelyeket nagyobb görgetegek és földtömegek felfogása, vagy nagyobb vízmosságok megkötése, vagy általában a vizek lefolyásának szabályozása céljából kell létesíteni.

143. §.

Ha a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeken elrendelt munkálatokkal kapcsolatban vagy ezek céljának biztosítására a területen kívül eső földterületen is kell végezni kiegészítő műszaki munkálatokat, ezek teljesítését a földterület tulajdonosa tűrni tartozik még akkor is, ha ezek a munkálatok annak a földrészletnek, amelyen teljesítették, előnyöket nem is biztosítanak; a költségek viselésére azonban nem kötelezhető, sőt ha kimutatja, hogy a munkálatok következtében átmenetileg vagy állandóan kárt szenved és ez a kár a munkálatokból származó esetleges előnyöket meghaladja, valóságos károsodásáért kártalanítást követelhet.

144. §.

Az erdőtelepítésre kijelölt területen teljesítendő műszaki munkálatokhoz és a védelmet igénylő területrészek bekerítéséhez szükséges nyersanyagokat (fát, karót, rőzsét, tövist, meszet, követ, kavicsot, homokot stb.) a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területek közelében fekvő földrészletek tulajdonosai erdejükből, legelőjükből, egyéb földjeikből, vagy bányáikból, ha ott saját szükségletüket meghaladó mennyiségben rendelkezésre állanak, rendes forgalmi áron átengedni kötelesek. Megengedni kötelesek azt is, hogy az érdekeltek a fent említett célra szolgáló anyagokat, eszközöket, szerszámokat stb. az ő területükön át szállítsák a munkahelyre, vagy az ő területükön rakják le és készítsék elő felhasználásra.

A szállításnál okozott károkért és a munkálatok helye körül elfoglalt területek használatáért azonban kártalanítás jár.

145. §.

Azt, hogy a kártalanításnak van-e helye, továbbá a kártalanítás összegét és módozatait békés megállapodás híján az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

A kártalanítás összegét az állam fizeti.

Az erdőrendészeti hatóságnak a kártalanítás ügyében hozott határozata ellen a jogorvoslatot a 256. §. szabályozza.

146. §.

Az elrendelt erdősítési munkálatokat az állam a földművelésügyi miniszteri tárca költségvetésének terhére a következő kedvezményekkel mozdítja elő:

1. a kijelölt területek államerdészeti kezelését a helyreállítási munkák teljes és sikeres befejezéséig díjmentesen látja el, s a munkálatok szakavatott vezetését és irányítását állami közegekkel ugyancsak díjmentesen végezteti;

2. a tulajdonos kérelmére az erdősítéshez szükséges csemetét a törvény életbelépésétől kezdve 15 éven át minden tulajdonosnak, azon túl azonban csak a kedvezőtlen anyagi helyzetben levőknek ingyen szolgáltatja, s vasúti szállítás esetén az erdősítési helyhez legközelebb fekvő vasúti állomásra saját költségén szállíttatja el;

3. pénzsegélyben részesíti az igazoltan kedvezőtlen anyagi viszonyok között levő tulajdonosokat;

4. a tulajdonos kérelmére előlegezi a teljesítendő erdősítési munkálatok költségeit is;

5. az előlegezett költségek visszafizetésére esetleg időhaladékat ad, sőt a kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő tulajdonosokat az előlegezett összegek visszatérítésének kötelezettsége alól megokolt esetben részben vagy egészben fölmenti.

A kedvezményre jogosultságot s a kedvezmények mérvét a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

146/a. §.

Az 1924. évi VII. t.-c. 8. §-a alapján 10 évi legeltetésre, kényszerbérletre adott területeken a bérlet lejártakor szükségesnek mutatkozó erdősítési vagy egyéb helyreállítási munkákat az állam saját költségén köteles teljesíteni.

147. §.

Az elrendelt munkálatokat saját határában a község is előmozdítani köteles a következő szolgáltatásokkal:

1. a 144. §-ban felsorolt anyagokat a község erdejéből, legelőjéről, egyéb földjeiről vagy bányáiból — ha ott rendelkezésre állanak, — díjtalanul szolgáltatja ki, amennyiben a birtokosnak a közelben saját területén ilyen anyag nem áll rendelkezésére;

2. a községi faiskola csemetekészletének fölöslegét az erdősítéshez ingyen bocsátja rendelkezésre, vagy a szükséges csemete termelésére az államnak megfelelő területet ingyen ad használatra;

3. az állami előleggel teljesítendő munkálatokhoz a szükséges fuvar- és kézi napszámbérek megtérítésének feltétele mellett gondoskodik;

4. az erdőtelepítésre kijelölt területnek károsításoktól való megvédelmezésére a fölesketett községi mezőőröket és erdőőröket fegyelmi felelősség terhével kötelezi.

148. §.

Az erdőtelepítésre kijelölt területek, vagy azok egyes részei az állam részére kisajátíthatók abban az esetben, ha az elrendelt munkálatok eredményes kivitelét, vagy a rajtuk létesített állandó rendeltetésű műszaki berendezések fenntartását másként kellően biztosítani nem lehet.

A kisajátítási eljárásnál az 1881:XLI. t.-c.-nek s az ezt módosító törvényes rendelkezéseknek a határozmányai irányadók azzal az eltéréssel, hogy a kisajátítási jogot a földművelésügyi miniszter adja meg, s hogy az előbbi bekezdésben említett területek talajértékének kiszámításánál a 142. §. utolsó bekezdésében említett költségeket a remélhető bevételekből leszámitandó kiadások közé nem szabad beszámítani.

A földadó alá nem eső területeket, ha beerdősítésre alkalmasak, a kisajátítási ár megállapításánál magasabbra nem szabad értékelni, mint az illető osztályozási vidék legalsó tiszta jövedelmi osztályába sorozott erdőket.

Ha az erdőtelepítés költségei a tulajdonos vagyoni viszonyai-val nincsenek arányban, vagy ha az erdőtelepítésből a jövőben remélhető gazdasági eredmények az előreláthatóan terhes erdőtelepítési költségeknek nem felelnek meg: a tulajdonosnak joga van a területet az állam részére átadni, vagy a területnek az állam által való kisajátítását kívánni az előző pontokban megállapított feltételek alapján s e kívánságainak teljesítése meg nem tagadható.

Ha az önkéntes átadás díjmentes, úgy a tulajdonos jogot szerez arra, hogy az átadott területet, sikeres betelepítése után, az állam által megállapítandó kedvezményes áron visszaválthassa. A visszaváltási jog a sikeres betelepítéstől számított 10 (tíz) esztendőre szól, de ezt mindkét fél egyező akarata 20 (húsz) esztendőre meghosszabbíthatja. A m. kir. földművelésügyi miniszter a visszaváltási árnak részletekben való megfizetését engedélyezheti.

149. §.

Az erdőtelepítésre kijelölt területekre vonatkozó erdőtelepítési terv elkészítésénél, úgyszintén az előírt munkálatok végrehajtásánál és

ellenőrzésénél a gazdasági felügyelőségek, a kultúrmérnöki-, az államépítészeti és egyéb közigazgatási hivatalok a m. kir. erdőigazgatóság megkeresésére közreműködni tartoznak.

150. §.

A törvény e címében foglalt rendelkezések értelmében megtelepített erdő földadómentes annak az időpontnak a beálltáig, amikor a főhasználat kezdetét veszi.

Az adókötelezettség beálltát a földművelésügyi miniszter véleményének meghallgatásával a pénzügyminiszter állapítja meg.

151. §.

Azt a kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területet, melynek beerdősítését a hatóság e törvény életbelépése előtt már jogerősen elrendelte, közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területnek kell tekinteni.

151/a. §.

Nem részesíthető az ebben a fejezetben foglalt kedvezményekben az a birtokos, akinek e törvény életbelépése után elkövetett cselekménye vagy mulasztása szolgáltatott okot a közérdekű fásítás elrendelésére.

II. Fejezet.

A kötelező erdőtelepítés területeinek kijelölése s a teljesítendő munkálatok megállapítása.

152. §.

Azokat a területeket, amelyeken a 140. §. értelmében közérdekből erdőt kell telepíteni, a m. kir. erdőigazgatóság javaslata alapján a tulajdonos meghallgatásával az erdőrendészeti hatóság hivatalból állapítja meg. A tulajdonos kérésére az eljárást hivatalból meg kell indítani.

153. §.

Az erdőigazgatóság javaslatához a területnek és környékének helyszínrajzát, valamint az erdőtelepítés részletes tervét is mellékelni kell.

Ha az erdőigazgatóság a területnek az állam részére való megvásárlását, vagy kisajátítását is szükségesnek tartja, javaslatában a terület értékének megállapításához szükséges adatok közlése mellett erre is ki kell terjeszkednie.

Az erdőtelepítési tervben meg kell jelölni a kijelölendő terület telekkönyvi és kataszteri (talajosztályozás, tiszta jövedelem) adatait, továbbá úgy a kijelölendő területnek, mint a vele szomszédos területeknek helyét, kiterjedését és gazdasági állapotát; végül a szükséges erdőtelepítési és műszaki munkálatok részletes tervezetét és költségvetését is. A tervhez kell csatolni a tulajdonosnak a kisajátításra, vagy a területnek díjmentes használatba-adására és a visszaváltásra vonatkozó kívánságát tartalmazó nyilatkozatát is.

154. §.

Az erdőtelepítésre javasolt terület tulajdonosa és szomszédai, a közigazgatási és telekkönyvi hatóságok a bíróságok és az állami hivatalok kötelesek az erdőtelepítési tervhez szükséges adatokat az erdőigazgatóságnak idejében rendelkezésre bocsátani.

155. §.

Magukban álló és az olyan területekre, amelyeken a munkálatokat a közelükben fekvő többi területeken végzendő munkálatoktól függetlenül is célszerűen el lehet végezni, az erdőtelepítési tervet tulajdonosonként külön-külön kell elkészíteni.

Azokat az egymáshoz közelfekvő vagy egymással összefüggő területeket azonban, amelyeken az erdősítési, talajkötési, talajjavítási és vízlevezetési munkálatokat csak egymással összefüggésben, egységes terv szerint vagy egységes munkabeosztással és egységes vezetés mellett lehet sikeresen elvégezni — közös munkakerületekbe kell beosztani s minden munkakerületre egy közös erdőtelepítési tervet kell készíteni, még akkor is, ha a közös munkakerületbe tartozó területek többek tulajdona.

A közös erdőtelepítési tervet úgy kell összeállítani, hogy abban minden egyes tulajdonos területe, kötelessége és joga külön-külön szabatosan megállapíttassék.

156. §.

Minden érdekeltnek alkalmat kell adni arra, hogy az erdőigazgatóság javaslatára és az erdőtelepítési tervre vonatkozó észrevételeit még az elsőfokú határozat meghozatala előtt megtehesse.

Evégből az erdőigazgatóság az erdőtelepítési javaslatot és ter-

vet a járási főszolgabíróhoz teszi át; aki azt a községházán legalább 15 napra közzemlre téteti ki s tárgyalására a m. kir. erdőigazgatósággal egyetértve, alkalmas napot tűz ki.

A közzemlre kitételről, valamint a tárgyalás napjáról és helyéről az érdekelt területtulajdonosokat, az erdőigazgatóságot, a gazdasági felügyelőséget, szükség esetén a kultúrmérnöki hivatalt írásban, a község többi lakosait pedig a helyben szokásos kihirdetéssel kell értesíteni, valamennyit azzal a figyelmeztetéssel, hogy esetleges észrevételeiket a tárgyalás napjáig a községi előljárásnál írásban is előterjeszthetik.

Megjelenhet, vagy igazolt meghatalmazottal képviseltetheti magát és észrevételeit előterjesztheti a tárgyaláson bárki, aki a javaslatban tárgyalt munkálatok által magát érintve érzi.

A tárgyalás befejezésével a tárgyalási jegyzőkönyvet az összes iratokkal (a közzemlre kitévelt igazoló záradékkal ellátott kijelölési javaslatlall, a kézbesítési ívekkel, az észrevételeket tárgyaló beadványokkal stb.) együtt a m. kir. erdőigazgatóság képviselője veszi át és véleménye nyilvánításával határozathozatalra az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz terjeszti be.

157. §.

Az erdőrendészeti hatóság az erdőigazgatóság javaslatát és az erdőtelepítési tervet mindenekelőtt általánosságban a közérdek szempontjából, majd az eljárás szabályszerűsége tekintetében és részleteiben érdemileg is bírálat alá veszi, megvizsgálja az érdekeltek által emelt kifogásokat is s azután szabályszerű határozatban dönt a javasolt erdőtelepítés elrendeléséről, esetleg megtagadásáról, vagy a terv kiegészítéséről; a határozat jogerőre emelkedése után az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az erdőtelepítési tervet az esetleg módosító rendelkezések felsorolása mellett jóváhagyási záradékkal látja el, s azt a szükséges példányszámban való elkészítés végett az erdőigazgatóságnak adja ki.

Az erdőtelepítést elrendelő határozatban a területnek államerdészeti kezelésbe vételéről s az erdők törzskönyvében való felvételéről is rendelkezni kell.

158. §.

Ha az erdőigazgatóság javaslatában a területnek az állam részére való megvételét vagy kisajátítását javasolja, vagy ha a tulajdonos a kisajátítást, vagy a területnek az állam részére díjmentes használatba-adását kívánja az erdőtelepítés elrendelése kérdésében a 157. §. szerint hozott elsőfokú határozatot a megvásárlás, kisajátítás, vagy a díjmentes használatba-adás kérdésében való döntés és intézkedés végett az összes iratokkal együtt a földművelésügyi miniszterhez fel kell terjeszteni.

159. §.

Az erdőtelepítési terv tartalmára és elkészítésére nézve a törvénynek az erdőgazdasági üzemtervekre vonatkozó rendelkezései irányadók.

III. Fejezet.

A köteles erdőtelepítés végrehajtása, ellenőrzése és a megtelepített erdő további kezelése.

160. §.

A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeken a jóváhagyott tervben megállapított erdőtelepítési munkálatokat az államrendészeti igazgatás közegeinek közvetlen irányítása, útmutatása és ellenőrzése mellett a területtulajdonos, az államnak kisajátítására felajánlott vagy díjmentes használatra átengedett területeken pedig az állam köteles az előírt időre elvégeztetni.

A közös munkakerületbe sorozott területeken teljesítendő erdőtelepítési munkálatokat azonban az érdekelt területtulajdonosok terhére állami előleggel a m. kir. erdőigazgatóság végezteti el. Ugyancsak állami előleggel végezteti el a m. kir. erdőigazgatóság a területtulajdonos terhére az elrendelt erdősítési munkálatokat azokon a területeken is, amelyeknek tulajdonosa az előírt munkálatokat idejében nem teljesíti. Az előlegezett költségeket a területtulajdonosok a felhívás kézhezvételétől számított 30 nap alatt tartoznak megfizetni. A fizetés elmulasztása esetén az előlegezett költségösszegeket a közadók módjára kell behajtani.

A földművelésügyi miniszter a költségek megfizetésére az érdekeltnek a fizetési határidőn belül előterjesztett kérelmére megokolt esetben halasztást adhat, sőt a költségek megfizetése alól őt részben vagy egészen fel is mentheti.

161. §.

Az erdőtelepítési tervben elrendelt tennivalókról minden érdekeltet, akire az erdőtelepítési terv kötelezettségeket ró, az erdőigazgatóság évről-évre kimerítően tájékoztatni köteles, még pedig olyan időben, hogy kötelességének idejében eleget tehessen.

162. §.

Az erdőrendészeti hatóság az erdőigazgatóság javaslatára időnként elrendelheti, hogy a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területe-

ken, különösen a közös munkakerületekbe sorozott területeken, valamint a 141. §. alá eső területeken elrendelt munkálatok végrehajtását a járási főszolgabíró, az erdőigazgatóság és a gazdasági fellügyelőség, valamint szükség esetén a kultúrmérnöki hivatal a helyszínen bizottságilag felülvizsgálják és a szükséges intézkedéseket a helyszínen megtegyék.

A helyszíni vizsgálat idejét az erdőigazgatósággal egyetértve a járási főszolgabíró tüzi ki s a vizsgálatokhoz a községi előljáróságot és az érdekelt területtulajdonosokat is meghívja.

A bizottsági eljárásról jegyzőkönyvet kell felvenni s abba az összes javaslatokat, intézkedéseket és az érdekelték észrevételeit be kell foglalni. A jegyzőkönyv eredeti példányát az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz kell betérjeszteni, másolati példányát pedig az elrendelt intézkedéseknek az érdekeltékekkel való közlése és azok végrehajtásáról való gondoskodás végett az erdőigazgatóságnak kell kiadni.

A bizottság által elrendelt intézkedések ellen a közvetlen érdekelték a végrehajtásra vonatkozó felhívás kézbesítését követő naptól számított 15 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz felszólalással élhetnek.

A felszólalást az erdőigazgatóságnál kell benyújtani.

A felszólalásnak felfüggesztő hatása van.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak a felszólalást elintéző határozata végérvényes.

A helyszíni vizsgálat költségei a betelepítendő terület tulajdonosát, illetőleg az erdőtelepítés költségeit nem terhelik.

163. §.

Az erdőtelepítésre kötelezett területeken telepített erdőket állandóan fenn kell tartani s ennek a törvénynek a rendelkezései szerint kell kezelni, még pedig a 140. §. *b)* pontja alá eső területeken telepített erdőket, valamint az *a)* pont alá eső területeken telepített erdők közül azokat, amelyek a 6. §. szerint minősíthetők, — mint *védőerdőket*.

A 140. §. *c)* pontja alá eső területeken megtelepített erdőket a 14. §. rendelkezései szerint, *legelőgazdaságra* is be lehet rendezni.

164. §.

A közérdekű erdőtelepítésre kötelezett területeknél az erdőgazdasági üzemtervet az erdőtelepítés befejezéséig az erdőtelepítési terv pótolja; a telepítés befejezése után azonban az üzemtervet azonnal el kell készíteni.

Az erdőgazdasági üzemterv jóváhagyásával az erdőtelepítési terv hatályát veszti.

IV. Fejezet.

164/a. §.

Azt a birtokost, aki egyéb célra használt s e törvény alapján kötelező erdőtelepítésre ki nem jelölt területen telepít erdőt, amennyiben hozzájárul ahhoz, hogy a beerdősített területet a hatóság e törvény rendelkezései alá tartozó erdőként törzskönyvezzé, a beerdősített terület után 30 évi teljes adómentesség illeti meg. Az adómentességet a kir. erdőfelügyelő igazolása alapján az illetékes pénzügyigazgatóság engedélyezi.

Ha a birtokos az adókedvezményt nem veszi igénybe, erdeje felett a 2. §. 5. pontja értelmében teljesen szabadon rendelkezik.

164/b. §.

Amennyiben az állami csemetekertek készletei megengedik, a földművelésügyi miniszter a tulajdonos kérelmére az ilyen erdősítések céljaira is díjtalanul ad csemetét a rendeltetési állomáson.

ÖTÖDIK CÍM.

Az erdőbirtokosságokról.

I. Fejezet

Az erdőbirtokosságok megalakításáról.

165. §.

A közbirtokosságoknak, a volt úrbéres birtokosságoknak, vagy ezek csoportjainak, továbbá a telepéseknek az 1. §. meghatározása alá eső közös erdeiben tulajdoni vagy használati illetőséggel bíró tulajdonostársak (jogosultak, részes felek) közös erdőgazdasági ügyeiknek intézése és érdekeik közösségéből folyó egyéb ügyeiknek ellátása, valamint közös erdőgazdasági érdekeiknek hatályosabb előmozdítása céljából e törvény értelmében erdőbirtokosságokká kötelesek alakulni, még pedig e törvény életbeléptetésétől, illetve attól az időponttól számított egy év alatt, amikor a közös erdő a tulajdonostársak tulajdonába jut, vagy ennek a törvénynek a hatálya alá kerül.

Nem tartoznak azonban külön erdőbirtokosságokká alakulni a

tulajdonostársak azokra a fás területekre nézve, amelyek telekkönyvileg már az 1913:X. törvénycikk alapján alakított legeltető társulatok tulajdonába vagy kötelékébe tartoznak. Az ezeket a területeket is magábanfoglaló és az 1913:VII. t.-c. alapján életbeléptetett vagy hatóságilag már jóváhagyott alapszabályokat azonban e törvény rendelkezései szerint megfelelően ki kell egészíteni.

166. §.

Az erdőbirtokosság megalakítása végett a tulajdonostársak az erdőrendészeti hatóság által megállapított időben alakuló közgyűlést kötelesek tartani, amelynek feladata összeállítani a közös erdőben illetőséggel bíró tulajdonostársak névjegyzékét és megállapítani az erdőbirtokosság alapszabályait.

167. §.

Az alakuló közgyűlés előkészítésére, nevezetesen a birtokossági tagokra vonatkozó névjegyzék és az alapszabályok tervezetének elkészítésére, továbbá a birtokossági közös ügyeknek a megalakulásáig való ellátására a tulajdonostársak ideiglenes megbízással elnököt tartoznak kiküldeni s a kiküldést az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak bejelenteni.

Ha a tulajdonostársak ennek a kötelességüknek a megalakulásra kitűzött egyéves határidő első két hónapja alatt eleget nem tesznek, az erdőrendészeti hatóság arra alkalmas tulajdonostársat vagy szükség esetén a tulajdonostársak körén kívül álló más egyéneket hivatalból rendel ki elnökül.

168. §.

A 167. §. szerint kiküldött vagy kirendelt elnök köteles a birtokossági tagok névjegyzékének tervezetét sürgősen összeállítani, az alapszabályok tervezetét előkészíteni és ezek megtörténtét az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak 8 nap alatt bejelenteni.

A névjegyzék és az alapszabályok tervezetének elkészítésében az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak, a községi előljáróságnak és a m. kir. erdőhivatalnak a kiküldöttje is közreműködhetik.

169. §.

A névjegyzékben a tulajdonostársak nevét, lakását, arányrészeit (tulajdoni vagy használati illetőségeit) és az általuk gyakorolható szavazatok számát ki kell tüntetni.

A telekkönyv szerinti tulajdonostársakat a névjegyzékbe a telekkönyvben kitüntetett arányrészeikkel kell felvenni. Ha azonban a tényleges birtoklás, illetőleg az erdő használatában való eddigi tényleges részesedés a telekkönyvi állapottól eltér, vagy ha a közös ingatlan tulajdonjoga nem a tulajdonostársaknak vagy közös elnevezéssel megjelölt összességüknek a javára van telekkönyvezve, — az arányrészet a tényleges birtoklás alapján kell kitüntetni. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha az egyes részesfelek vagy arányrészek a telekkönyvben nincsenek feltüntetve.

Ha valakinek jogosultsága, arányrészeinek nagysága vitás, a jogosultság, az arányrész és a szavazati jog tekintetében a kérdés bírói eldöntéséig ideiglenesen a közgyűlés határoz, de a határozat meghozatalában az érdekelő fél részt nem vehet.

Ha az előbbi rendelkezések értelmében a névjegyzéket összeállítani nem lehet és úrbéri elkülönítésnek vagy arányosításnak sincs helye, az igazságügyminiszter elrendelheti, hogy a közös erdőre vonatkozóan a jogosultság kérdése bírói úton hivatalból rendeztessék. A bírói rendezés szabályait az igazságügyminiszter a birtokrendezésre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően rendelettel állapítja meg.

Addig, míg a bírói rendezés ilyen esetekben megtörténik, a névjegyzékbe a jogosultaknak csak a nevét és a lakását kell felvenni.

170. §.

Mihelyt a jogosultság kérdése bíróilag rendeztetett, vagy egyesek vitás jogosultsága bíróilag eldöntetett, úgyszintén mihielyt a névjegyzék ellen beadott fellebbezéseket az erdőrendészeti hatóság elbírálta, — a névjegyzéket a bírói döntésnek, illetve a hatósági elbírálásnak megfelelően azonnal ki kell egészíteni vagy kiigazítani.

Az így véglegesen megállapított névjegyzéket, melyben a később beálló változásokat mindenkor hivatalbóli kell kitüntetni, helyességére nézve minden közgyűlés elején meg kell vizsgálni és szükség szerint ki kell igazítani.

A névjegyzék nyilvános és azt bármely érdekelt megtekintheti.

A névjegyzék összeállításának és állandó vezetésének részletes szabályait a földművelésügyi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértve, rendelettel állapítja meg.

171. §.

Az alapszabályokban különösen a következőket kell megállapítani:

1. az erdőbirtokosság nevét, székhelyét és annak kijelentését, hogy az erdőbirtokosság e törvény értelmében alakult,
2. az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlanoknak telekkönyvszerű és földadókataszteri pontos megjelölését;

3. az erdőbirtokosság képviselőjére és a határozatok végrehajtására hivatott szerveknek és közegeknek (elnök, választmány, erdőgazda, pénztáros, jegyző), valamint hatáskörüknek megjelölését és megválasztásának módját;

4. a közgyűlés hatáskörét, továbbá a közgyűlés összehívásának, a tárgysorozat megállapításának, a tanácskozás rendjének, a határozathozatalnak, a határozatok kihirdetésének módját, úgyszintén a közgyűlés határozatképességének feltételeit; annak megjelölésével, hogy mi történjék akkor, ha a közgyűlés nem volt határozatképes;

5. az alkalmazottak felfogadásának és alkalmazásának módját és feltételeit, valamint az alkalmazottak szolgálati utasítását;

6. azokat a rendszabályokat, amelyeket a 3. és az 5. pontban felsorolt személyek ellen kötelelességmulasztás vagy szabálytalan eljárás esetében az ügyvitel akadálytalan menetének biztosítása végett alkalmazni kell;

7. a tagok jogait és kötelességeit annak a meghatározásával, hogy mekkora legkisebb arányrész jogosít egy szavazatra és hogy az ennél kisebb arányrészrel bírónak miként kell csoportosulniok a szavazás gyakorlása végett;

8. az erdei termékek értékesítésének és az erdei használatok gyakorlásának szabályait;

9. az erdőbirtokosság tulajdonában levő ingatlanok és általában a közös vagyon kezelésének és használásának szabályait;

10. a tagok által lerovandó használati díjak, járulékok és közös munka kivetésének és lerovásának szabályait;

11. az anyag-, leltár- és pénzkezelés szabályait;

12. az évi tiszta jövedelem felosztásának szabályait, továbbá az esetleg létesítendő erdőgazdasági alap tartaléktőke, vagy pénzalap készítésének szabályait.

172. §.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a 168. §-ban említett bejelentés alapján az alakuló közgyűlés megtartására határnapot szab, a közgyűlésre kiküldöttet rendel ki és az erdőbirtokosság elnökét a közgyűlés idejének közhírré tételére hívja fel.

Az alakuló közgyűlés az esetleges felszólalások eldöntése után megállapítja a névjegyzéket és hitelesíti, azután pedig az alapszabályokat s úgy a névjegyzéket, mint az alapszabályokat a közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítő személyekkel hitelesítetteti.

A megállapított és hitelesített névjegyzéket és alapszabályokat a községhezánál 15 napra közzemlére kell kitenni, amely idő alatt azok ellen minden érdekelt fél panaszt nyújthat be.

A 223—228. és a 230—231. §-ok rendelkezéseit az alakuló közgyűlésre nézve is megfelelően alkalmazni kell.

173. §.

Az alakuló közgyűlésen a névjegyzéktervezetbe felvett tulajdonostársak szavazattöbbséggel határoznak. A szavazattöbbséget a névjegyzék megállapításánál abban az esetben, ha a tulajdonostársak már korábban is meghatározott és nyilvántartott arányrészek szerint gyakorolták jogaikat, ezeknek az arányrészeknek a figyelembevételével kell megállapítani, különben pedig fejenként.

Az alapszabályok megállapításánál a határozatokat már az alakuló közgyűlésen megállapított névjegyzékben foglalt arányrészek szerint kell hozni.

174. §.

Az alakuló közgyűlés határozatképességéhez annyi tulajdonostársnak jelenléte szükséges, hogy a 173. §. 1. bekezdése szerint számított szavazataik az összes szavazatoknak legalább a felét tegyék.

Ha az alakuló közgyűlésen a jogosultak a határozatképességhez szükséges számban meg nem jelentek, 30 napon belül új alakuló közgyűlést kell összehívni, amely határozatképes, ha azon a jogosultak közül legalább annyian vannak jelen, hogy szavazataik az összes jogosultak szavazatainak egynegyedrészt elérjék.

Ha az új alakuló közgyűlés sem határozatképes, a 175. §-nak megfelelően kell eljárni.

175. §.

Ha a tulajdonostársak a tagok névjegyzékének összeállítására és az alapszabályok megállapítására vonatkozóan a törvényben meghatározott kötelességeiket nem teljesítik, a névjegyzék összeállítása és az alapszabályok tervezetének előkészítése iránt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság intézkedik, az alapszabályokat pedig javaslata alapján a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

176. §.

A névjegyzéknek és az alapszabályoknak az alakuló közgyűlésen megállapított és hitelesített tervezeteit, valamint tisztázati példányaít az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvével együtt köteles a birtokosság elnöke a kifüggesztési idő leteltével a netán beadott panaszokkal együtt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságokhoz késedelem nélkül beterjeszteni.

177. §.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a névjegyzéket (csak a netalán beadott panaszok alapján veszi bírálat alá. Panasz esetében a vitás kérdést az eddigi birtokállapotnak megfelelően dönti el és határozatához képest a névjegyzéknek a netalán szükséges kiigazítását elrendeli.

Az alapszabályokat az arra vonatkozóan netalán beadott panaszokkal együtt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság véleménye kíséretében a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

178. §.

A földművelésügyi miniszter a jóváhagyása alá felterjesztett alapszabályokat meg nem támadott részeiben is felülvizsgálja s azoknak törvénybe- vagy rendeletbe ütköző intézkedéseit megváltoztatja; más hiányok esetén pedig határidő kitűzésével az alapszabályok módosítását, kiegészítését vagy új alapszabályok készítését rendeli el.

179. §.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a felülbírált vagy megállapított névjegyzéknek és a jóváhagyott vagy megállapított alapszabályoknak egy-egy példányát visszatartja, egy-egy példányát pedig az erdőbirtokosság elnökének és — ha az erdő államerdészeti kezelésben van — a m. kir. erdőhivatalnak adja ki és ezenkívül az alapszabályokból az illetékes telekkönyvi hatósághoz annyi példányt tesz át, ahány község területén a közös erdő fekszik.

180. §.

Az elnök köteles a felülbírált vagy megállapított névjegyzéket és jóváhagyott vagy megállapított alapszabályokat a földművelésügyi miniszternek az alapszabályok jóváhagyására vagy megállapítására vonatkozó határozatával együtt a beérkezéstől számított 15 nap alatt kihirdetni és a kihirdetést követő naptól számított 30 nap alatt az erdőbirtokosság tagjait az alapszabályok életbeléptetése végett közgyűlésre összehívni.

181. §.

Az alapszabályokat életbeléptető közgyűlés megválasztja az elnököt és az alapszabályokban felsorolt végrehajtó közegeket és megteszi

a végleges szervezkedés tekintetében szükséges egyéb intézkedéseket is.

A megválasztással a 167. §. alapján kiküldött ideiglenes elnök megbízatása megszűnik.

A 222. §. 3. bekezdése és a 229. §. 1. és 2. bekezdése itt is áll.

181. §-hoz.

A bizottságot a 167. §-ban eszközölt módosításnak megfelelően törölni kellett.

A 222., 229. §-okra való utalást az eddig is bevált gyakorlat tette szükségessé.

182. §.

Ugyanannak az erdőbirtokosságnak a kötelékébe csak azokat a közös erdőket szabad bevonni, amelyekben a tulajdonostársak és ezek arányrészei ugyanazok.

Ha több közös erdőben a tulajdonostársak között személy szerint vagy arányrészek tekintetében eltérések vannak, mindegyik közös erdőre nézve külön-külön erdőbirtokosságot kell alakítani.

183. §.

Az 1898:XIX. t.-c. II. címének hatálya alatt állott erdők tulajdonostársainak, abban az esetben, ha az idézett törvény értelmében készült névjegyzéküket és ügyviteli szabályukat már életbeléptették, e törvény értelmében nem kell újból megalakulniok.

Az ilyen módon szervezkedett tulajdonostársaknak ebben a törvényben meghatározott névjegyzékét és alapszabályait az előző bekezdésben említett névjegyzék és ügyviteli szabályzat pótolja; a szabályzatnak ezzel a törvénnyel ellenkező határozatai azonban hatályukat veszítik és érvénybenmaradó határozatait ennek a törvénynek rendelkezései megfelelően kiegészítik.

Ugyanez áll azokra a tulajdonostársakra is, akiknek az 1898:XIX. t.-c. értelmében készült névjegyzékét az elsőfokú erdőrendészeti hatóság már megbírálta és kiigazította, vagy változatlanul hagyta, ügyviteli szabályzatát pedig a földművelésügyi miniszter már jóváhagyta vagy megállapította.

Az alapszabályoknak tekintendő ügyviteli szabályzatok kiegészítésénél és életbeléptetésénél a 179. s 180. §. szerint kell eljárni.

184. §.

Azt, hogy a közös erdő tulajdonostársai e törvény értelmében erdőbirtokossággá alakultak, a telekkönyvben föl kell jegyezni.

Ha ez a följegyzés megtörtént, harmadik jogszerző nem hivatkozhatik hatályosan arra, hogy a jogszerzéskor az erdőbirtokosság megalakulásáról tudomása nem volt.

A telekkönyvi följegyzést a 193. és 194. §-okban említett közös erdőkre nézve mellőzni kell, ha pedig a följegyzés az 1898:XIX. t.-c. alapján már megtörtént, törülni kell.

Ezt a följegyzést azokra a közös erdőkre nézve, amelyekre vonatkozó ügyviteli szabályzatokat a földművelésügyi miniszter ennek a törvénynek életbelépése előtt már jóváhagyta, vagy megállapította, az 1898:XIX. t.-c. 49. §-a értelmében foganatosított följegyzés pótolja.

185. §.

A jóváhagyott, illetőleg megállapított alapszabályok módosítására, kiegészítésére vagy egészen új alapszabályokkal való helyettesítésére, valamint hatályuknak új ingatlanra való kiterjesztésére a 175—180. §-okat, továbbá a 184., a 193. és a 194. §-oknak az alapszabályokra és a telekkönyvi bejegyzésre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

II. Fejezet.

Az erdőbirtokosságok jogviszonyai és hatásköre.

186. §.

Az erdőbirtokosság annak a határozatnak a közzétételétől kezdve, amellyel a földművelésügyi miniszter az alapszabályokat jóváhagyta vagy megállapította, — jogképes. Mint ilyen, ennek a törvénynek a korlátai között saját neve alatt jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, a bíróságok előtt pert indíthat és perbe fogható.

A 183. §-ban említett erdőbirtokosságnak ez a jogképessége a törvény életbeléptetésével áll be.

187. §.

Az erdőbirtokosság nevében ingatlanok vagy egyéb vagyontárgyak visszterhes szerzésével, vagy más kötelezettségek alapításával terheket vállalni csak annyiban szabad, amennyiben ez a tagok érdekében szükséges vagy nyilvánvalóan hasznos és vagyoni erejükkel arányban áll.

A felügyelőhatóságnak kötelessége arra ügyelni, hogy az erdőbirtokosság működése ezen a körön belül maradjon.

Olyan szerződéses kötelezettségek vállalásához, amelyekkel az erdőbirtokosság 2000 pengőt meghaladó érték erejéig köteleztetnék, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jóváhagyása szükséges.

188. §.

Az erdőbirtokosság kötelékébe vont közös erdő az erdőbirtokosság megalakulásával — a 193. §-ban meghatározott eseteket kivéve — nem megy át az erdőbirtokosság tulajdonába, hanem mint osztatlan közös tulajdon a tulajdonostársaké marad; de igazgatása, kezelése és közös használatának szabályozása az erdőbirtokosságot illeti. Egyebekben is a közös erdő felől a tulajdonostársak jogait közösen érintő ügyekben az erdőbirtokosság rendelkezik, ez a jogköre azonban a közös ingatlan elidegenítése és megterhelése tekintetében csak a 189., 190. és 191. §-ban megengedett rendelkezésekre, valamint az arányrészeknek (illetőségeknek) dologi teherként járulékokkal megterhelésére terjed ki. A közös erdő felől az erdőbirtokossági közgyűlésen kívül még a tulajdonostársak összessége sem rendelkezhetik. Az egyes tulajdonostársak az erdőbirtokosság fennállása alatt csak arányrészeikről és ezekről is csak ennek a törvénynek a korlátai között rendelkezhetnek.

190. §.

A közös erdő eladása esetén a vételárát a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával új közös erdő, vagy beerdősítésre alkalmas terület, vagy más ingatlan szerzésére, részleges eladás esetén a megmaradt közös erdő kiegészítésére és amennyiben az előbbi célokra az egész összeg nem szükséges, a megmaradt és megszerzett erdő vagy más ingatlan beerdősítésére, jókarbahelyezésére vagy az erdőgazdaság fejlesztéséhez szükséges beruházásokra kell felhasználni s addig is, míg ez megtörténik, a tagoknak fel nem osztható és végrehajtás alá nem vonható közös vagyonaként a földművelésügyi miniszter által meghatározott módon gyümölcsözőleg kell kezelni.

Kivételesen a földművelésügyi miniszter megengedheti, hogy az erdőbirtokosság a vételárát vagy annak egy részét a tagok között arányrészeik arányában felossza.

A vételár felhasználására vonatkozó közgyűlési határozathoz az erdőbirtokosság összes tagjait arányrészek szerint megillető szavazatoknak több mint fele szükséges.

191. §.

Ha a közös erdő vagy annak egy része kisajátítás alá esik, az erdőbirtokosság közgyűlésének az összes arányrészek szerint számított többsége a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával úgy a kisajátítási terv, mint a kisajátítási ár tekintetében egyezsége köthet a kisajátítóval. Ez az egyezség a tulajdonostársak irányában hatályos.

192. §.

A közös erdő eladásából befolyó vételár és a vételárnak az erdőbirtokosság tagjaira eső hányadrészei az erdőbirtokosság fennállása és az erdőbirtokossági tagság szempontjából az eladott erdővel és a tagoknak abban volt arányrészeivel egy tekintet alá esnek.

193. §.

Ha az erdőbirtokosság tagjainak arányrészei a telekkönyvben egyéenként nincsenek kitüntetve, az erdőbirtokosság megalakulásával a közös erdőtulajdon az erdőbirtokosságra száll át és az egyes tagokat csupán az erdőnek ebben a törvényben szabályozott közös használata és az ezzel járó jogok illetik meg.

Ilyen esetben a közös erdő tulajdonát a tagok arányrészeinek feltüntetése nélkül az erdőbirtokosság javára kell bekebelezni.

Ha az erdőbirtokosság tagjainak arányrészei a telekkönyvben egyéenként ki vannak ugyan tüntetve, de az arányrészek tekintetében a tulajdonjogi bekebelezésen kívül más telekkönyvi bejegyzések nem állanak fenn, vagy csupán olyan bejegyzések állanak fenn, amelyek az összes egyéni arányrészekre nézve azonosak és azonos rangsorban vannak, vagy ha a tulajdonjogi bekebelezésen kívül eső telekkönyvi bejegyzések által érdekeltek a bejegyzések törléséhez hozzájárulnak, a tulajdonostársaknak, vagy az erdőbirtokosság megalakulása után az erdőbirtokosság közgyűlésének az összes arányrészek szerint számított többsége a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával kimondhatja, hogy a közös erdő tulajdonát az erdőbirtokosságra ruházza át és hogy az egyes tagokat csupán az ingatlanok ebben a törvényben szabályozott közös használata és az ezzel járó jogok illetik meg. Ily rendelkezés esetén a közös erdő tulajdonát az erdőbirtokosság javára kell bekebelezni és a tulajdon a bekebelezéssel az erdőbirtokosságra száll át, a tulajdonostársi illetőségeket a telekkönyvben hivatalból le kell jegyezni, az azokra vonatkozó bejegyzéseket pedig törölni kell.

Ha az előbbi bekezdésben említett rendelkezés oly esetben történt, amelyben a közös erdőbeli összes egyéni illetőségekre nézve a tulajdonjogi bekebelezésen kívül csupán oly bejegyzések állanak fenn, amelyek azonosak vagy azonos rangsorban vannak, ezeket a bejegyzéseket, ha csak az érdekeltek törlésükhöz hozzá nem járultak, az erdőbirtokosság tulajdonába átment erdőre vonatkozó bejegyzésekként egyidejűleg hivatalból át kell vinni az erdő telekjegyzőkönyvébe vagy telekkönyvi betétébe.

194. §.

Az erdőbirtokosságot a 193. §. értelmében tulajdonába átment erdő tekintetében is csak a 188. §-ban meghatározott jogkör illeti meg,

azzal a kiegészítéssel, hogy az erdőbirtokosság a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával az e törvény értelmében érvényesen vállalt erdőbirtokossági tartozás (197. §. 3. bekezdése) biztosítása végett az erdőnek jelzálogjoggal való terhelésére is jogosítva van.

A jelzálogjoggal való megterhelésre vonatkozó közgyűlési határozathoz az erdőbirtokosság összes tagjait arányrészek szerint megillető szavazatoknak több mint fele szükséges.

A közös erdő számára nyitott telekjegyzőkönyvben vagy telek-könyvi betétben az erdőbirtokosság tulajdonának bekebelezésével egyidejűleg fel kell jegyezni, hogy az erdőt e törvény értelmében az erdőbirtokosság tagjainak használati joga terheli és hogy az erdőbirtokosság rendelkezési joga az erdő tekintetében e törvény szerint korlátozva van. A használati jognak egyéenként való telekkönyvi bejegyzését mellőzni kell, mert ez a jog a tagok javára bejegyzés nélkül is törvénynél fogva mindaddig terheli az erdőt, amíg az az erdőbirtokosság tulajdona.

Az ilyen erdőre végrehajtást vezetni csak abban az esetben lehet, ha a tartozás az erdőt törvénynél vagy telekkönyvi bejegyzésnél (193. §. 3. és 194. §. 1. bekezdése) fogva terheli, vagy ha az erdőnek elidegenítése iránt az e törvény értelmében vállalt kötelezettségből ered.

Ha az erdőt végrehajtási árverésen eladják, a vételárnak az a része, amely az erdőt törvénynél, vagy telekkönyvi bejegyzésnél fogva terhelő tartozások kielégítése után fennmarad, a tagoknak a 190. §. rendelkezései alá eső osztatlan közös vagyonává lesz.

Egyebekben az ily erdőre, valamint a tagok használati illetőségeire az erdőbirtokosság fennállása alatt megfelelően ugyanaz áll, ami a 297. §. alá eső közös erdőre és az abban való tulajdonostársi illetőségekre.

195. §.

Az erdőbirtokosság által szerzett minden ingatlan az erdőbirtokosságnak a 194. §-ban meghatározott korlátozások alá eső tulajdonává lesz. Ez a szabály áll akkor is, ha az erdőbirtokosság erdeje a 188. §. alá esik.

196. §.

Az erdőbirtokosság megalakulásának alapjául szolgáló közös erdővel együtt az erdőbirtokosság kötelékébe kell vonni a tulajdonostársaknak minden egyéb közös, habár külön telekjegyzőkönyvben, vagy telekkönyvi betétben fölvelt ingatlanát, úgyszintén minden jövőben szerzendő ingatlanait is. Az ilyen ingatlanokra megfelelően ugyanaz áll, ami a közös erdőre.

Ha a tulajdonostársaknak oly közös ingó vagyona van, amely a

közös erdőnek vagy az előbbi bekezdésben említett ingatlanoknak tartozéka vagy azok közös használatával kapcsolatos célokra szolgál, ez az ingóvagyon, mint a közös ingatlanok tartozéka, az erdőbirtokosság rendelkezése alá esik.

197. §.

Az erdőbirtokosság kölcsönt csak a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával és csak az erdő jókarbaahelyezésével, beerdősítésével, ápolásával, vagy elemi csapásoktól és azok következményeitől való megvédésével járó nagyobb rendkívüli kiadások fedezésére, továbbá az erdő okszerű kihasználása érdekében elkerülhetetlenül szükséges beruházásokra, az erdő határainak kikerekítésére szolgáló ingatlanok megszerzésére és ha a meglévő erdő nem elégséges, megfelelő kiegészítő erdő megszerzésére vehet fel.

A kölcsönfelvételt kimondó közgyűlési határozathoz az erdőbirtokosság összes tagjai arányrészeik szerint megillető szavazatoknak több, mint fele szükséges.

A földművelésügyi miniszter az erdőbirtokossági kölcsön felvételére vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyásával egyidejűleg meghatározza a kölcsön kiszolgáltatásának módozatait és azokat a biztosítékokat, amelyek arra szolgálnak, hogy a felvett kölcsön a kitűzött célon kívül más célra fordítható ne legyen.

Ha a földművelésügyi miniszter az erdőbirtokosság határozatát jóváhagyta, harmadik jóhiszemű személy ellenében nem lehet érvényesíteni azt, hogy az erdőbirtokosság rendelkezése az ebben a szakaszban megszabott feltételeknek nem felel meg.

Az erdőbirtokosság jelzalogot (194. §.) bekebeleztetni csak az első bekezdésben meghatározott célokra felvett törlesztéses kölcsönnek, vagy a megszerzett ingatlan (195. §.) vételárának biztosítására engedhet.

198. §.

Az erdőbirtokosság tagja mindenki, akinek a társulati kötelékébe tartozó erdőben tulajdoni vagy használati illetősége van. Más a társulatnak tagja nem lehet.

Az erdőbirtokosság tagja a közös erdőbeli arányrészét (tulajdoni vagy használati illetőségét) átruházhatja. Az arányrész átruházásával vagy átszállásával az erdőbirtokossági tagság is áthárul, vagy átszáll a szerző félre.

Az arányrésznek élők közötti jogügylettel való átruházása esetében maga az erdőbirtokosság, vagy az a község, ahol az erdőbirtokosság székhelye van, vagy az állam ebben a sorrendben elővásárlási joggal élhet.

Az elővásárlási jognak törvénynél fogva az a hatálya, mint a telekkönyvben bejegyzett szerződéses elővásárlási jognak.

199. §.

Az átruházást az elővásárlási jog gyakorlása végett az erdőbirtokosságnál be kell jelenteni. Ez a bejelentés az elővásárlásra jogosultak mindegyikével szemben hatályos.

A bejelentést az erdőbirtokosság köteles az állam és a község nyilatkozatának kieszközlése végett a m. kir. erdőhivatallal és a községi előljárósággal késedelem nélkül közölni.

Az elővásárlási jogot az állam és a község csak az előbbi bekezdésben említett közléstől számított 45 napon belül, az erdőbirtokosság pedig 60 napon belül jogosult gyakorolni.

Ha a megállapított határidő alatt az elővásárlási joggal sem az állam, sem a község, sem az erdőbirtokosság nem él, a tag az átruházás tekintetében szabadon rendelkezhet.

200. §.

A tag használati illetőségére vezetett végrehajtás tekintetében a végrehajtási eljárásnak a nem telekkönyvezett ingatlanokra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Ha valamely tagnak arányrészére (tulajdoni vagy használati illetőségére) végrehajtást vezetnek, a telekkönyvi hatóság az árverési hirdetményt az erdőbirtokossággal, az erdőhivatallal és annak a községnek az előljáróságával közölni köteles, ahol az erdőbirtokosság székhelye van.

Ha az arányrész a végrehajtást szenvedőnek más ingatlanával együttesen bocsáttatnék árverés alá, az erdőbirtokosság, az állam, a község, az árverési hirdetmény kézhezvételétől számított 8 nap alatt a telekkönyvi hatóságnál kérheti, hogy az arányrészt (illetőséget) külön bocsátsák árverés alá. E kérelem felől a telekkönyvi hatóság az árverési feltételek módosítása végett az érdekeltek által netalán beadott előterjesztésekkel együtt az e részben irányadó eljárási szabályok értelmében határoz. (1881:LX. t.-c. 165. §-a.)

Az állam, az erdőbirtokosság és a község az arányrész megvételeére az árverésen bánatpénz letétele nélkül tehet ajánlatot. Ha utóajánlatot tesz, sem bánatpénzt letenni, sem az újabb árverés költségeit előlegezni nem tartozik. Egyebekben az erdőbirtokosságra és a községre a végrehajtási eljárásnak a bánatpénz letétele alól felmentett árverelőre vonatkozó rendelkezései irányadók.

201. §.

A közgyűlés az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlanok egyes részeit az erdőbirtokosság kötelékéből csak akkor bocsáthatja ki, vagy az erdőbirtokosság teljes feloszlása iránt csak akkor intézkedhetik, ha a 197. §. értelmében felvett kölcsönből eredő tartozás nem áll fenn, vagy ha az érdekelt hitelezők a kibocsátáshoz vagy a feloszláshoz hozzájárulnak és ha a földművelésügyi miniszter a közgyűlésnek a kibocsátást vagy a feloszlást kimondó határozatát jóváhagyta.

Az ingatlan kibocsátást vagy az erdőbirtokosság feloszlását kimondó közgyűlési határozathoz a névjegyzékben nyilvántartott összes tagok szavazatainak kétharmadánál több szavazat szükséges.

A földművelésügyi miniszter a közgyűlésnek az ingatlankibocsátást kimondó határozatát csak akkor hagyhatja jóvá, ha az erdőbirtokosság a kibocsátandó ingatlant a törvények értelmében szükséges miniszteri engedéllyel, vagy jóváhagyással (189—191. §-ok), avagy bírósági eljárás következtében elidegeníti, vagy nem kevesebb értékű más területtel elcseréli, vagy tagjai között felosztja.

Ezek a feltételek az erdőbirtokosság feloszlását kimondó közgyűlési határozat jóváhagyására is irányadók, de ezeknek a feltételeknek a fennforgása esetén is csak akkor szabad a feloszlási határozatot jóváhagyni, ha egyrészt az erdőbirtokosság a kötelékébe tartozó összes ingatlanokat elidegeníti vagy felosztja, s ha másrészt a földművelésügyi miniszter az elidegenítés vagy felosztás megengedésével kapcsolatosan az erdőbirtokosságot új erdő vagy más ingatlan szerzésére nem kötelezte.

Az előbbeni 3. és 4. bekezdésben foglalt rendelkezések e törvénynek 189—191. §-ait nem érintik.

Az erdőbirtokosság feloszlását az előbbi bekezdés esetein kívül is meg kell engedni abban az esetben, ha a tagokat megillető összes arányrészek egyetlen személy tulajdonába mennek át.

Az erdőbirtokossággá alakulás telekkönyvi feljegyzését az ingatlan egy részének kibocsátása esetében a kibocsátott részre nézve, az erdőbirtokosság teljes feloszlása esetében az egész ingatlanra nézve törölni kell; a 193. és 194. §. korlátozásai alá eső ingatlanra nézve pedig a tulajdonjogot a használati illetőségek arányában a tagok javára kell bekebelezni.

202. §.

Az erdőbirtokosság feloszlása esetében felszámolást kell tartani. Az erdőbirtokosságot a felszámolás befejezéséig, ha a felszámolás célja kívánja, fennállónak kell tekinteni.

A felszámolást az erdőbirtokosság képviselőjére hivatott szer-

vek végzik, a földművelésügyi miniszter azonban külön felszámolókat rendelhet ki.

Az erdőbirtokossági ingóvagyonot elsősorban ez erdőbirtokossági adósságok kiegyenítésére kell fordítani és a felesleget az arányrészek arányában azok közt kell felosztani, akik a felosztáskor az erdőbirtokosság tagjai voltak.

Az erdőbirtokosság feloszlásával a 188. §. alá eső ingatlan tekintetében a törvény e címéből folyó korlátozások megszűnnek, a 193. és a 194. §. korlátozásai alá eső ingatlan pedig a használati illetőségek arányában a tagok osztatlan közös tulajdonává lesz.

Egyebekben a felszámolásnál követendő eljárást a földművelésügyi miniszter az igazságügyi miniszterrel egyetértve rendelettel szabályozza.

203. §.

Az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlanok természetben való használásának a joga és a felosztásra kerülő tiszta jövedelem a tagok névjegyzékében megállapított arányrészek arányában a tagokat illetik.

A tag a természetben gyakorolható használatokhoz való jogát másnak átengedheti, de az átengedést az alapszabályok korlátozhatják; nevezetesen elrendelhetik, hogy az erdőbirtokosság tagjainak vagy a helybeli lakosoknak a használat megszerzésére egyenlő feltételek mellett mások felett elsőbbségük legyen s ennek a rendelkezésnek biztosítására kimondhatják azt is, hogy a használat átengedése csak az erdőbirtokosság közvetítésével történhetik.

204. §.

Azt, hogy a tagok a közös erdőben milyen használatokat, milyen mértékben gyakorolhatnak természetben, továbbá, hogy milyen használatokat és erdei termékeket kell pénzért értékesíteni, a törvények, rendeletek, az alapszabályok és az üzemterv korlátai között a közgyűlés állapítja meg.

205. §.

A közgyűlés határozata szerint eladás útján értékesítendő fa és más erdei termékek mennyiségét és becsértékét, továbbá a bérbeadás útján értékesítendő használatok bérösszegének becsértékét, — ha a közös erdő államerdészeti kezelésben van, — a m. kir. erdőhivatal becslése alapján, — más esetekben pedig az erdő kezelésével megbízott erdőmérnök becslése alapján az eladás vagy a

bérbeadás előtt pontosan meg kell állapítani s ugyanakkor meg kell határozni az értékesítés egyéb feltételeit is.

206. §.

Az alapszabályok elrendelhetik, hogy a helybeli lakosság fogyasztására szánt termékeket kis részletekben árszabály szerint kell értékesíteni.

Az árszabályt a m. kir. erdőhivatalnak, — ha a közös erdő nincs államerdészeti kezelésben, — a kezeléssel megbízott erdőmérnöknek javaslata alapján évről-évre az erdőbirtokosság közgyűlése állapítja meg.

207. §.

A bérbeadás útján értékesítendő használatokat, továbbá az eladásra szánt fa- vagy más erdei termékeknek azt a részét, amelyet árszabály szerint nem lehet értékesíteni, — nyilvános árverésen kell bérbeadni, illetve eladni.

Kivételnek csak akkor van helye, ha a közgyűlésen valamely más értékesítési mód alkalmazását a névjegyzékben nyilvántartott összes tagoknak fejenként számított háromnegyed részénél többen határozták el.

Ha az árverési becsérték 1000 pengővel magasabb, a nyilvános árverést csak az erdőrendészeti hatóság jóváhagyásával szabad mellőzni. Az erdőrendészeti hatóság a jóváhagyást feltételekhez kötheti.

208. §.

Az árverési és a szerződési feltételeknek és ezek kihirdetése módjának megállapításában a kihirdetés végrehajtásának ellenőrzésében és az árverésen az elsőfokú erdőrendészeti hatóság kiküldöttje is közreműködhetik, ha pedig a névjegyzékben nyilvántartott összes tagoknak, fejenként számítva, — legalább egynegyed része kívánja, — az elsőfokú erdőrendészeti hatóság evégből köteles kiküldöttet kirendelni.

Az árverési hirdetményben és a feltételekben az utóajánlatok elfogadását ki kell zárni és az ajánlatok elfogadása vagy visszautasítása tekintetében az erdőbirtokosság részére szabad kezlet kell fenntartani.

Az árverés napját és feltételeit legalább 15 nappal előre ki kell hirdetni.

Az elnök köteles az árverési hirdetmény és a feltételek egy-egy példányát a kihirdetéskor, ha az erdő államerdészeti kezelésben van, a m. kir. erdőhivatalnak is megküldeni.

209. §.

Ha a becsértéket az első árveresen senki sem ajánlja meg, — második árverést kell tartani, s a becsértéknél kisebb ajánlatot csak akkor szabad elfogadni, ha a becsértéket a második árverésen sem lehetett elérni. Ha a becsérték az 1000 pengőt meghaladta, — a becsértéknél kisebb ajánlatot a közgyűlés a második árverés után is csak az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jóváhagyásával fogadhat el.

210. §.

Ha a becsérték a 2000 pengőt meghaladja, az árverési iratokat az árverés eredményének felülvizsgálása végett minden esetben be kell terjeszteni az elsőfokú erdészeti hatósághoz.

Ha a becsérték a 2000 pengőt meg nem haladja, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az árverést megelőzően, vagy az árverés után 8 napon belül elrendelheti, hogy az erdőbirtokosság elnöke az árverés befejezése után az árverési iratokat az árverés eredményének hivatalból való felülvizsgálása végett hozzá panasz esetén kívül is be-terjessze.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az árverési iratok beérkezésétől számított 8 nap alatt határoz, nevezetesen: az árverési eljárás szabálytalansága esetén az árverés eredményét megsemmisíti, szükség esetén az árverési feltételeket megfelelően módosítja és új árverés megtartását, vagy pedig az értékesítés elhalasztását rendeli el.

Ha az árverés szabályszerűen folytatott ugyan le, de az elfogadott ajánlat előnyösségéhez az erdőbirtokosság anyagi érdekei szempontjából alapos kétség fér, — az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az erdőbirtokosságot új határozat hozatalára utasíthatja, vagy pedig az előző bekezdés értelmében járhat el.

211. §.

A földművelésügyi miniszter üzemtervtől eltérő rendkívüli használatok engedélyezése esetében a nyilvános árverés útján való értékesítést még a 207. §. 2. és 3. bekezdésében meghatározott esetekben is kikötheti és a becsértéknél kisebb ajánlat elfogadását a 209. §. eseteire is megtilthatja.

212. §.

Az erdőbirtokosság azoktól a tagoktól, akik a kötelékébe tartozó ingatlanokat és az erdőbirtokosság egyéb vagyonát használják, az erdőbirtokossági kiadások fedezésére szükség esetén használati díjakat szedhet.

Az alapszabályok megállapíthatják, hogy a tag az igénybe venni kívánt használatokat mindaddig nem gyakorolhatja, míg a reá kivett használati díjat meg nem fizette.

213. §.

A kiadásokat — ideértve az erdőbirtokosság által fölvelt kölcsön, valamint egyéb erdőbirtokossági tartozás után fizetendő járadékokat, tőketörlesztési összegeket, kamatokat és járulékaikat is, — elsősorban a használati díjából, valamint az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlanoknak és az erdőbirtokossági vagyonnak egyéb rendes évi jövedelmeiből kell fedezni.

Ha a kiadások ezekből a jövedelmekből nem fedezhetők, a hiányzó összeg fedezése végett a tagokra arányrészeik arányában tagsági járulékot kell kivetni.

A megállapított időre be nem fizetett járulékok után az esedékeség napjától a fizetés napjáig 5 százalékos késedelmi kamat jár.

A tag arányrésze után kivetett és tagsága idején esedékessé vált járulékokért és ezek késedelmi kamataiért az erdőbirtokossággal szemben személyesen felelős, sőt azokért tagságának megszűnése után is felelős marad.

214. §.

Az erdőbirtokosság az évenként kivetett járulékokról és azok esedékességéről a tagokat alkalmas módon értesíteni köteles.

Ha valamelyik tag a kivetést jogossága vagy összege tekintetében, vagy a kivetési jog elévülésének bekövetkezése miatt sérelmesnek tartja, — az ellen, a határozat közlését követő naptól számított 15 nap alatt a választmánynál, vagy ha a választmány nincs, az elnöknél és ezek határozata ellen az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnál panasszal, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság határozata ellen pedig a földművelésügyi miniszterhez fellebbezéssel élhet.

215. §.

Az erdőbirtokosság által kivetett járulékok — ideértve a használati díjakat és a járulékok után fizetendő késedelmi kamatokat is, — a tagok arányrészeinek (tulajdoni vagy használati illetőségeinek) olyan dologi terhei, melyek az egyenes adók természetével bírnak és az arányrészeire vezetendő végrehajtási árverés esetében, — ha a jogerős árverés napjától visszafelé számított 3 éven belül váltak esedékessé, — korábbi és az e törvény rendelkezése folytán előbb-

séggel nem bíró minden más követelésnek, még a telekkönyvben bekebelezetteknek is, megelőzésével elégitendők ki az árverési vételárból.

Az erdőbirtokossági járulékoknak és késedelmi kamatainak hátralékát a közadók módjára kell behajtani.

Ha az egyes tulajdoni illetőség valamely telekkönyvi jószágtestnek alkotórésze és a telekkönyvi jószágtesttel együttesen kerül árverés alá: az együttes árverési vételárat a közös ingatlanban való tulajdonjogi illetőség és a telekkönyvi jószágtest többi alkotó része között értékük arányában kell megosztani és a tulajdoni illetőségre eső járulékot a vételárnak csupán a tulajdoni illetőségre eső részéből kell kielégíteni. Az illetőség és az egész jószágtest értékét ebből a szempontból úgy kell meghatározni, mint az ingatlanok kikiáltási árát végrehajtási árverés esetében.

Az erdőbirtokosság által kiállított hátraléki kimutatás, vagy e kimutatásnak a község előljárósága által hitelesített másolata vagy kivonata a bírósági eljárásban végrehajtható közokirat.

216. §.

Az erdőbirtokosság a közös munkával teljesíthető gazdasági tennivalóknak természetben leróvását is elrendelheti.

A természetben leróvandó közös munkát a tagok arányrészeik arányában teljesítik. A közös munkát azonban a közgyűlés által megállapított pénzértékben meg lehet váltani. Attól, aki a közös munkát nem teljesíti, a pénzértéket kell a járulékok módjára behajtani és az egyebekben is a tagsági járulékokkal egy tekintet alá esik.

217. §.

Az alapszabályok elrendelhetik, hogy az évi rendes bevételekből a kiadások fedezése után fennmaradó felesleget vagy annak egy bizonyos hányadát előre nem látott közös kiadások, vagy az erdőbirtokosság más rendkívüli szükségleteinek fedezhető végett tartaléktőke, vagy pedig olyan erdőgazdasági alap képzésére kell fordítani, amelynek évi kamataiból a közös erdő kezelésével és az ügyvitellel kapcsolatos évi kiadásokat és közterheket állandóan fedezni lehessen.

Ha az erdőbirtokosság törlesztéses kölcsönt vett fel, vagy részletekben törleszthető más tartozást vállalt, — ha ez a törvény mást nem rendel, — legalább az egyévi törlesztési összegnek megfelelő tartaléktőkét kell képezni és fenntartani mindaddig, amíg a tartozás teljesen törlesztve nincsen.

Egyébként az erdőbirtokosság évi rendes bevételeinek feleslegét

a közgyűlés szabályszerűen hozott és jogerős határozata alapján a tagok között arányrészeik arányában fel kell osztani.

Üzemtervtől eltérő rendkívüli használatok engedélyezését a földművelésügyi miniszter feltételekhez kötheti és egyéb közérdekű, vagy az erdőbirtokosság érdekében álló kikötések mellett elrendelheti, hogy az erdőbirtokosság a rendkívüli jövedelmet, vagy annak egy részét az 1. bekezdésben megjelölt célra fordítsa; vagy pedig annyi évre felosztva használja fel a 3. bekezdésben meghatározott célra, ahány évi rendes használatnak az üzemtervtől eltérő használat megfelel, — vagy pedig, hogy a rendkívüli jövedelmet, vagy annak megfelelő részét gazdasági beruházásokra, ingatlan szerzésére, vagy tartozások törlesztésére fordítsa.

Az 1. bekezdésben említett erdőgazdasági alapok rendeltetésének, gyümölcsöző elhelyezésének és jövedelmei felhasználásának szabályait az alapszabályokban kell megállapítani.

Az erdőgazdasági alapok tőkái és kamatai addig, míg az alapszabályokban kitűzött célokra szükségesek, sem bírói, sem közigazgatási úton le nem foglalhatók.

Az előbbeni két bekezdésben foglalt rendelkezések azokra az erdőgazdasági alapokra is megfelelően állanak, amelyeket a közös erdők tulajdonosai e törvény életbelépése előtt létesítettek.

III. Fejezet.

Az erdőbirtokosságok szervezete.

218. §.

Az erdőbirtokosságot peres és nem peres ügyekben hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben az e törvényben és az alapszabályokban meghatározott korlátok között az elnök képviseli. Ő képviseli az említett korlátok között a tagokat is azokban a peres és nem peres ügyekben, amelyek az összes tagokat, mint ilyeneket közösen érdeklik.

219. §.

A közgyűlés határozatait az elnök és az alapszabályokban felsorolt végrehajtó közegek (erdőgazda, pénztáros, jegyző, stb.) hajtják végre.

A hatósági határozatok végrehajtása érdekében azokat az intézkedéseket, amelyek az alapszabályok szerint nem a közgyűlés hatáskörébe tartoznak, — a birtokosság elnöke teszi meg.

Az elnök hatáskörébe tartozik ezeken felül minden tennivaló, melyet törvény, rendelet, vagy az alapszabályok reá bíznak.

220. §.

Ha az erdőbirtokosság az alapszabályokban választmány szervezéséről is gondoskodik, a választmány a birtokosság elnökéből, az alapszabályokban felsorolt végrehajtóközegekből (erdőgazda, pénztáros, jegyző, stb.) és a közgyűlés által választott, legalább két erdőbirtokossági tagból áll.

A választmány hatáskörébe tartozik az erdőbirtokosságnak minden ügye, melyet törvény, rendelet vagy az alapszabályok kifejezetten hozzá utalnak és minden más ügy is, melyet törvény, rendelet és az alapszabályok az erdőbirtokosság valamelyik más szervének hatáskörébe nem utalnak.

Ha az erdőbirtokosság választmányt nem szervez, azokat a tennivalókat, amelyeket törvény, rendelet, vagy az alapszabályok az erdőbirtokosság valamely más szervének hatáskörébe kifejezetten nem utalnak, az elnöknek kell elvégezni.

221. §.

Az elnök, a végrehajtó közegek és a választmányi tagok az erdőbirtokossággal szemben azokhoz a korlátozásokhoz is alkalmazkodni kötelesek, amelyekhez képviseleti vagy rendelkezési jogukat közgyűlési határozatok kötik.

222. §.

Az elnököt, a választmány tagjait és az alapszabályokban felsorolt végrehajtó közegeket a közgyűlés, amennyiben az alapszabályok mást nem rendelnek, — a tagok sorából választja. A választás eredményét 8 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak be kell jelenteni s egyszersmind a m. kir. erdőhivatallal is közölni kell.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jogosítva van megsemmisíteni azt a választást, amely nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt jogerősen elítélt vagy egyéb okból alkalmatlan egyénre esett.

Ha az erdőbirtokosság tagjai az elnököt, a választmány tagjait és az alapszabályokban felsorolt végrehajtó közegeket megválasztani elmulasztják, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság őket a választás foganatosítása végett közgyűlésre hívja össze; ha pedig a választás ekkor sem sikerül, sőt sürgős esetekben a választás megkísérlése előtt is, ideiglenes elnökül és más közegekül a törvényben és az alapszabályokban megállapított hatáskörrel arra alkalmas erdőbirtokossági tagokat, vagy szükség esetében az erdőbirtokosság körén kívül álló alkalmas egyéneket rendel ki.

Az előbbi bekezdés értelmében kirendeltek ideiglenes megbízása akkor szűnik meg, amikor az elsőfokú erdőrendészeti hatóság által

az erdőbirtokosság gyűlési határozaton alapuló kérelmére elrendelt választógyűlésen az erdőbirtokosság tagjai az elnököt és más közegeket megválasztják és a választást az elsőfokú erdőrendészeti hatóság tudomásul veszi.

223. §.

A tagokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott jogok illetik.

A tagok az erdőbirtokosság ügyeiben közgyűlésen határoznak. A közgyűlésen, ha az erdő államerdészeti kezelésben van, a m. kir. erdőhivatal tagjai is résztvehetnek, a szólás jogával élhetnek, de szavazati joguk nincs.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik minden ügy, amelyet a törvény, rendelet vagy az alapszabályok oda utalnak.

A közgyűlés hatáskörének egy részét az alapszabályok az elnökre, a választmányra és a végrehajtó közegekre is átruházhatják a következő ügyeket kivéve:

1. a névjegyzék kiigazítása és a névjegyzék vezetésének ellenőrzése;

2. az alapszabályok módosítása s új alapszabályok megállapítása;

3. az elnöknek, a választmányi tagoknak és a végrehajtó közegnek megválasztása, felmentése és elmozdítása;

4. a 3. pont alá nem eső erdőbirtokossági alkalmazottak megválasztása, felmentése és elmozdítása;

5. az erdőbirtokosság szerveinek és alkalmazottainak intézkedései ellen emelt panaszok elintézése;

6. ingatlanszerzés;

7. az erdőbirtokosságot az arányrészek átruházása esetében megillető elővásárlási jog gyakorlása (198., 199. §-ok), kivéve azt az esetet, ha az alapszabályok választmány szervezését is elrendelik, amely esetben ez a feladat a választmányt illeti;

8. ingatlanelidegenítés (187. §.);

9. az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlanok tekintetében a 190., a 191., a 193. és a 194. §. 1. bekezdése szerint megengedett ügyletek;

10. az erdőbirtokosság ingó tökevagyonának felosztása, elidegenítése, megterhelése és rendeltetésétől eltérő célra fordítása;

11. az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlanok egy részének az erdőbirtokosság kötelékéből való kibocsátása, vagy az erdőbirtokosságnak mint társulatnak teljes feloszlása és az ezek következtében szükséges intézkedések;

12. a 197. §. szerint megengedett kölcsönfelvétel;

13. olyan szerződéses kötelezettségek vállalása, melyekkel az erdőbirtokosság 500 pengőt meghaladó érték erejéig köteleztetnék;

14. per indítása és perbeli egyesség kötése (186. §.);

15. az erdőbirtokossági ingatlanokon szükséges beruházások, ha a költségek 500 pengőt meghaladnak;

16. a költségvetés megállapítása, a számadások megvizsgálása, a felmentvény megadása; hiányok esetén a szükséges intézkedések megtétele;

17. az erdőbirtokosság évi rendes bevételeiből eredő tiszta jövedelem megállapítása és határozat a tiszta jövedelem felhasználása felől;

18. az üzemtervtől eltérő rendkívüli használatokból eredő rendkívüli jövedelem megállapítása és intézkedés annak az engedélyező rendelet értelmében való felhasználásáról;

19. intézkedés a közös erdő termékeinek és haszonvételeinek természetben való gyakorlása vagy értékesítése tekintetében, továbbá a vételi és a bérleti szerződések megkötése, ha a becsérték 500 pengőt, vagy a bérleti idő 3 évet meghalad;

20. az erdei termékek árszabályzatának megállapítása (206. §.);

21. erdei termékek vagy használatok értékesítésénél a nyilvános árverés mellőzésének kérdésében határozás (207. §.);

22. a használati díjak szedésének elrendelése és a díjak megállapítása; a tagsági járulékok kivetése és a természetben lerővendő közös munka elrendelése (212, 213. §.);

23. intézkedés az erdőgazdasági üzemterv megállapításával és módosításával kapcsolatos ügyekben, továbbá az üzemtervtől eltérő gazdasági intézkedések és használatok megengedésének kieszközlése.

224. §.

Közgyűlést minden évben legalább egyszer kell tartani.

Az alapszabályok több közgyűlés tartását is elrendelhetik.

A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv másolatát, ha a közös erdő államerdészeti kezelésben van, — a m. kir. erdőhivatalnak, különben pedig az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak be kell küldeni.

225. §.

A közgyűlést az elnök, akadályoztatása esetében pedig az hívja össze, aki az elnök helyettesítésére az alapszabályok szerint hivatta van.

A közgyűlést az alapszabályokban meghatározott eseteken kívül mindenkor össze kell hívni, ha az erdőbirtokosság érdekében szükséges, vagy ha az elsőfokú erdőrendészeti hatóság, vagy a földművelésügyi miniszter elrendeli.

A tagoknak fejenként számított egytized része az ok és a cél megjelölésével bármikor kívánhatja a közgyűlés összehívását.

Ha az összehívás az elsőfokú erdőrendészeti hatóság vagy a földművelésügyi miniszter által meghatározott időben, — az előbbi bekezdés esetében pedig legkésőbb 8 nap alatt meg nem történik, a közgyűlést kérelemre, vagy hivatalból az elsőfokú erdőrendészeti hatóság hívja össze.

226. §.

A közgyűlés idejét és helyét a tárgyalás alá kerülő ügyek megjelölésével legalább 15 nappal előre, a tárgysorozatot tartalmazó közgyűlési meghívó kifüggesztésével és ezenfelül a helyben szokásos más módon is közhírré kell tenni. Ez a határidő az elsőfokú erdőrendészeti hatóság engedélyével halaszthatatlanul sürgős esetekben megrövidíthető, de 3 napnál rövidebb nem lehet. Az alapszabályok megállapíthatják, hogy a közhírrététel más módon is történjék.

A közgyűlési meghívót a kihirdetéssel egyidőben az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak, s ha a közös erdő államerdészeti kezelésben van, — a m. kir. erdőhivatalnak is meg kell küldeni.

Érvényes határozatot a közgyűlés csak a tárgysorozatban megjelölt ügyekben, az elnöknek a közgyűlés összehívása után érkezett hatósági intézkedések végrehajtására vonatkozó előterjesztései felől, továbbá az újabb közgyűlés összehívása végett előterjesztett indítványok felől hozhat.

227. §.

A közgyűlést az elnök vezeti.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság és a földművelésügyi miniszter a közgyűlésre kiküldöttet küldhet ki; ilyenkor az elnöklés joga ezeket, még pedig elsősorban a földművelésügyi miniszter kiküldöttjét illeti.

A közgyűlés határozatait a közgyűlésen elnöklő mondja ki. A határozatok kihirdetéséről az erdőbirtokosság elnöke gondoskodik.

228. §.

A közgyűlésen a tagok szavazati jogaikat személyesen vagy igazolt meghatalmazottjuk által gyakorolják.

A szavazatokat arányrészek szerint kell számítani, kivéve a 169. §. utolsó bekezdésében említett esetben, továbbá azokat az eseteket, amikor olyan ügyekben kell határozni, amelyekre nézve ez a törvény vagy az alapszabályok a fejenkénti szavazást írják elő.

A közgyűlésen a határozatképes számban megjelenteknek általános többsége határoz, — kivéve a következő bekezdésben felsorolt

ügyeket s azokat az ügyeket, amelyekben a határozathoz a törvény vagy az alapszabályok nagyobb többséget kívánnak meg.

Az olyan közgyűlési határozatokhoz, amelyek ingatlan-szerzésre (223. §. 6. pont), az erdőbirtokosság ingó tőkevagyonának felosztására, elidegenítésére, megterhelésére, vagy rendeltetésétől eltérő célra való fordítására (223. §. 10. pont) vonatkoznak, a névjegyzékben nyilvántartott összes tagok szavazatainak felénél több szavazat szükséges.

A közgyűlési határozatok érvényességéhez:

1. az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jóváhagyása szükséges a 223. §. 14. és 16. pontjaiban említett ügyeknél, továbbá abban az esetben, ha a beruházási szükséglet, vagy az eladási és bérbeadási becsérték vagy a szerződési kötelezettség a 2000 P-t meghaladja, valamint a 223. §. 13., 15., 17. és 21. pontjaiban említett ügyeknél is;

2. a földművelésügyi miniszter jóváhagyása szükséges a 223. §. 2., 6., 8—12. és 21. pontjaiban említett ügyeknél.

A jóváhagyást igénylő határozatokat a jóváhagyás bekövetkezéséig végrehajtani nem szabad.

Ha az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az évi költségvetést megállapító közgyűlési határozat jóváhagyása felől a határozat felterjesztésétől számított 60 nap alatt nem határoz, — a jóváhagyást megadottnak tekinteni.

Azok, akik a jóváhagyást igénylő határozatokat a szükséges jóváhagyás nélkül végrehajtják, — azért magánjogi felelősséggel tartoznak még abban az esetben is, ha a határozat végrehajtása miatt az erdőrendészeti hatóság őket erdőrendészeti áthágás címén felelősségre vonta.

229. §.

Ha az erdőbirtokosság tagjai a tárgyalásra kitűzött ügyekben határozatokat indokolatlanul nem hoznak, vagy ha a jogerős határozatok végrehajtása érdekében a közgyűlés hatáskörébe tartozó intézkedéseket nem teszik meg, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az erdőbirtokosságot erdőrendészeti áthágás miatt felelősségre vonhatja és szükség esetében a közgyűlés és a végrehajtó szervek hatáskörét arra alkalmas erdőbirtokossági tagokra, vagy az erdőbirtokosság körén kívül álló alkalmas egyénekre ruházhatja át, kivéve a 223. §. 2., 3., 6—12. és 21. pontjaiban megjelölt ügyeket, amelyekben ugyanis mindenkor csak az erdőbirtokossági közgyűlés jogosult határozni.

Az így megbízott egyének részére az erdőbirtokossági ügyek ellátásáért az erdőrendészeti hatóság az erdőbirtokosság terhére díjazást is megállapíthat.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az átruházott hatáskört a közgyűlésre, illetve az erdőbirtokossági végrehajtó szervekre újból

visszaállíthatja, ha azt legalább annyi tag kéri írásban, ahánynak összes szavazata az összes tagok szavazatainak a felét meghaladja.

230. §.

A kögyűlés határozatai ellen a határozat kihirdetését követő naptól számított 15 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság-hoz panasznak van helye.

Panasszal élhet minden érdekelt fél, az erdőbirtokosság elnöke, továbbá az, aki a közgyűlést mint elnök vezette, úgyszintén a törvényhatóság tisztügyésze és ha az erdő államerdészeti kezelésben van, a m. kir. erdőhivatal.

A panaszt már a közgyűlésen be lehet jelenteni; az ekként bejelentett panaszt a közgyűlés jegyzőkönyvében fel kell jegyezni; különben a panaszt az erdőbirtokosság elnökénél kell írásban, vagy szóval bejelenteni. A szóbeli panaszról jegyzőkönyvet kell készíteni.

A panasz a határozat végrehajtását felfüggeszti, de az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a panasszal megtámadott határozat végrehajtását, ha az felsőbb hatóság jóváhagyására nem szorul, előzetes intézkedéssel megengedheti. A 228. §. utolsó bekezdését a panasszal megtámadott határozat végrehajtására megfelelően alkalmazni kell.

231. §.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak a 230. §-ban említett panasz felett hozott határozata ellen, ha a törvény ki nem zárja, — a közlést követő naptól számított 15 nap alatt a földművelésügyi miniszterhez fellebbezéssel lehet élni.

Az előbi szakasz 2—4. bekezdéseit az ilyen fellebbezésre is megfelelően alkalmazni kell.

232. §.

Az erdőbirtokosságnak minden törvényellenes rendelkezése, határozata vagy intézkedése miatt, mely az erdőbirtokosság kötelékébe tartozó ingatlan tekintetében a tagok arányrészét (tulajdoni vagy használati illetőséget) vagy azon alapuló tagsági jogát sérti, — ha a sérelem az e törvényben megengedett jogorvoslat útján elhárítható nem volt, az érdekelt igényét a rendes magánjogi elévülési idő alatt bírói úton érvényesítheti az erdőbirtokosság ellen.

Bírói úton érvényesítheti különösen, hogy a tagok névjegyzékébe a jogosultat fel nem vették, vagy abba nem jogosultat vettek fel, hogy valamelyik tagnak arányrészét vagy azon alapuló szavazati jogát nem helyesen állapították meg, vagy hogy az erdőbirto-

kosság kötelékébe jogosulatlanul vontak vagy nem vontak be valamely ingatlant.

IV. Fejezet.

Az erdőbirtokosság működésének ellenőrzése.

233. §.

Az erdőbirtokosság az elsőfokú erdőrendészeti hatóság és a földművelésügyi miniszter felügyelete alatt működik.

Működését ezenfelül a m. kir. erdőhivatal és közigazgatási hatóságok is ellenőrizni és a tapasztalt hiányokról az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak késedelem nélkül jelentést tenni kötelesek.

234. §.

A felügyelőhatóság az erdőbirtokosság ügyvitelét és vagyonekezelését, a vagyon célszerű gazdasági hasznosítása és jövedelmeztetése szempontjából is bármikor megvizsgáltathatja, — az erdőbirtokosságot a vizsgálat eredményének közlésével a tapasztalt hiányok vagy szabálytalanságok megszüntetésére utasíthatja és a szükséges intézkedések tárgyalása és határozathozatal végett megfelelő határidő kitűzésével a közgyűlés összehívását is elrendelheti.

235. §.

Az erdőbirtokosság működésének megakadása, az erdőbirtokosság rossz gazdálkodása s az erdőbirtokosság ügyeinek az erdőbirtokosság célját veszélyeztető módon való vitele vagy pénzügyi zavarok esetében a földművelésügyi miniszterhez az erdőbirtokossági ügyek vitelére miniszteri biztost küldhet ki.

A miniszteri biztos működésének tartamára az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak a 233. §-ban meghatározott felügyeleti joga, valamint a m. kir. erdőhivatalnak és a közigazgatási hatóságnak az idézett szakaszban meghatározott ellenőrző kötelessége függőben van.

A miniszteri biztos — a 207. §. 2. bekezdésében, továbbá a 223. §. 2., 3., 6—12. és 21. pontjaiban megjelölt ügyek kivételével, amelyekben csak a közgyűlés jogosult határozni, — a közgyűlés, a választmány és az elnök jogait gyakorolja és tennivalóit végzi.

A biztos mellé a földművelésügyi miniszter az érdekeltek köréből véleménybizottságot állíthat.

A biztos működése legfeljebb 5 évig tarthat.

Ennek, vagy ha a megbízás rövidebb időre szól, a kitűzött idő-

nek elteltével, a miniszteri biztos az erdőbirtokosság közgyűlését az elnök és esetleg a választmány megválasztása végett összehívja és nekik az ügyek további vitelét átadja

Ha azonban a földművelésügyi miniszter a körülmények folytán indokoltnak találja, vagy ha az érdekeltek maguk kéri, a miniszteri biztos működését esetről-esetre meghosszabbíthatja, de az erre vonatkozó rendeletben az újabb határidőt minden esetben határozottan megjelöli.

236. §.

A felügyelőhatóság különösen ellenőrizni köteles az ingatlanok rendeltetésszerű használatát, az erdősítésekre, beruházásokra stb. szánt összegeknek rendeltetésszerű felhasználását, az évi tiszta jövedelem helyes felosztását és ingatlanszerzés vagy ingatlan-elidegenítés eseteiben azt, hogy az erdőbirtokosság által szerzett ingatlan értéke, vagy az erdőbirtokosság által elidegenített ingatlanért kapott érték az adott ellenértéke valósággal fedezze.

237. §.

Ha az elnök vagy az erdőbirtokosság valamelyik végrehajtóközege a törvényben, rendeletben, vagy az alapszabályokban reáruházott tennivalókat nem teljesíti, vagy kötelességeit egyébképen súlyosan megszegi, vagy eljárásával a tagok érdekeit veszélyezteti, az erdőrendészeti hatóság őket erdőrendészeti áthágás miatt felelősségre vonhatja (268. §.), tisztüktől elmozdíthatja és a 222. §. 3. bekezdése értelmében járhat el.

238. §.

Ha az erdőbirtokosság képviselőjére hivatott közegek az erdőbirtokosság valamely jogát érvényesíteni elmulasztják, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság, mint felügyelőhatóság a törvényhatóság tiszti ügyészének, esetleg más ügyvédnek, még az erdőbirtokosság ellenzése ellenére is, megbízást adhat a jog érvényesítésére.

A megbízásnak ugyanaz a joghatálya, mintha az erdőbirtokosság adta volna.

239. §.

Ha a közös erdő, amelynek tulajdonosai a 165. §. értelmében kötelesek erdőbirtokossággá alakulni, nincs a tulajdonostársak közös birtokában s használatában, vagy ha a tulajdonjog nem a tulajdonostársaknak, vagy közös elnevezéssel megjelölt összességüknek, hanem

a községnek, vagy másnak a javára van telekkönyvezeve, a felügyelőhatóság a birtokkereset vagy a tulajdoni kereset megindítása, vagy a telekkönyv kiigazítása végett az előbbi szakasz megfelelő alkalmazásával intézkedhetik. Ilyen esetben és általában minden olyan esetben, amikor a tulajdonostársak arányrészei a telekkönyvben még kitüntetve nincsenek, a közös erdő tulajdonát az erdőbirtokosságnak a 193. §. szerint való megalakulása előtt a tulajdonostársak közös elnevezése alatt (erdőbirtokosság), az arányrészek kitüntetése nélkül kell a telekkönyvbe bejegyezni.

240. §.

A hatósági kiküldetések költségei abban az esetben, ha a kiküldetés az erdőbirtokosság kérelmére történt, vagy ha a 235. §-ban jelzett esetről van szó, az erdőbirtokosságot terhelik. Ellenkező esetben a kiküldetést közérdekűnek kell tekinteni.

A hatósági kiküldetések iránt tett intézkedések panasszal meg nem támadhatók. A kiküldött eljárása ellen azonban panasznak van helye a kiküldő hatósághoz.

HATODIK CÍM.

A természeti emlékek fenntartása.

241. §.

Természeti emlékként törvényes oltalom alá vétetnek bármilyen művelési ágazat alá tartozó földterületen, kivéve belsősegeken, utcákon, köztereken, kegyeleti helyeken, bekerített kertekben és parkokban:

1. az olyan fák, fasorok, facsoportok vagy erdőrészletek, amelyekhez történelmi események, mondák vagy regék fűződnek; amelyeket történelmi események emlékére ültettek; vagy amelyek magas koruk, különleges méretük, ritkaságuk vagy szépségük folytán természetrajzi vagy gazdaságtudományi jelentőségük miatt becsesek;

2. a tudományosan értékes, különleges szépségű, történelmi nevezetességű, vagy természeti ritkaságnak tekinthető kőzetalakulások, sziklák, vízesések, kereskedelmileg nem értékesített források, tavak, barlangok;

3. az olyan földfeletti vagy földalatti területek, továbbá az olyan fák, facsoportok vagy erdőrészletek, mocsarak, amelyek ritka s így tudományosan becses és kímélésre érdemes növény- és állatfajok tenyésztési és lelőhelyei. Ez a törvény felhatalmazza a földművelésügyi minisztert, hogy a természeti emlékeket a tulajdonos meghallgatásával és az e törvény alapján felállítandó „Országos Természetvédelmi Tanács” közreműködésével összeírassa, területüket a természetben kije-

löltesse s állandó fenntartásukra és épségbentartásukra a szükséges rendelkezéseket megtehesse. A természeti emlékek közé leendő felvételt a tulajdonos is kérheti.

242. §.

A természeti emlékként törvényes oltalom alá vett természeti tárgyak által elfoglalt területet, valamint az előző szakasz 3. pontja alatt említett tenyészeti és lelőhelyeket, mint *természetvédelmi területeket*, oly kiterjedésben kell kijelölni, hogy az emlékek megtekintése és tanulmányozása lehető legyen, hogy épségüket a környező földterületen végzett gazdasági, műszaki vagy egyéb munkálatok ne veszélyeztessék; s hogy a megóvandó növény- és állatfaj zavartalan tenyészete biztosítható.

Természeti emlékként kijelölt barlangoknál természetvédelmi területül a barlang által elfoglalt földalatti területet és a barlang be- és kijárását biztosító kellő nagyságú földfeletti területet kell kijelölni.

243. §.

A természetvédelmi területek gazdasági művelése csak olyan mértékben van megengedve, amelynél a természeti emlék fennmaradása és épsége veszélyeztetve nincs; a gazdasági művelés tehát a szükséghez képest korlátozható, sőt teljesen el is tiltható. A gazdasági művelés korlátozásaért vagy eltiltásáért a tulajdonost teljes kártalanítás illeti meg. A kártalanítás összegét — a békés megegyezés híján — a bíróság állapítja meg.

A természeti emlékként fenntartandó barlangok földfeletti területén sem bányászni, sem pedig olyan műveletet gyakorolni nem szabad, amely a talaj mélyebb megbolygatásával jár.

Ezen szakasz alkalmazása tekintetében — a kártalanítás összegszerű megállapítását kivéve — a földművelésügyi miniszter végérvényesen dönt.

244. §.

A természetvédelmi területet megfelelő határjelekkel és a terület rendeltetését megjelölő táblával kell ellátni. Abban az esetben, ha az emlék fokozottabb megóvása szükségessé teszi, a területet be is kell keríteni.

A határjeleket, a jelzőtáblát és a kerítést, — ha a földtulajdonos arra nem vállalkozik, — államköltségen kell felállítani és fenntartani. Ugyancsak az állam költségén kell teljesíteni a fenntartáshoz netán szükséges műszaki munkákat is.

245. §.

A természetvédelmi területeken építményeket csak a földművelésügyi miniszter engedélyével szabad létesíteni, valamint az emlékek feltárása is csak a földművelésügyi miniszter által előzetesen jóváhagyott tervek alapján foganatosítható.

246. §.

A természeti emlék megtekintését a földtulajdonos az ellenőrző és hatósági közegeknek, az Országos Természetvédelmi Tanács tagjainak, végül azoknak, akiket erre a földművelésügyi miniszter felhatalmaz, megengedni köteles.

247. §.

A 241. §-ban felsorolt természeti tárgyakkal és területeknek törvényes oltalom alá helyezéséről, illetőleg a területeknek természetvédelmi területekké nyilvánításáról a földművelésügyi miniszter a földtulajdonost határozatban értesíteni köteles. A határozatban részletesen meg kell jelölni egyrészt azokat a korlátozásokat, amelyek a természetvédelmi terület gazdasági művelésére és használására nézve megállapíthatnak, másrészt a tulajdonosra és az államra háruló összes egyéb kötelezettségeket is.

Ha a természetvédelmi területnek az állam, vagy a területileg érdekelt törvényhatóság vagy község (város) részére való kisajátítása végett az eljárás a természetvédelmi területté nyilvánítási határozattal egyidőben megindíthatnák, a tulajdonost a kijelölési határozatban erről is értesíteni kell.

A földművelésügyi miniszternek az a határozata, amellyel valamely területet, vagy tárgyat természeti emlékeknek nyilvánít, végérvényes.

A természetvédelmi területekről nyilvántartást kell vezetni.

248. §.

Valamely területnek természetvédelmi területté nyilvánítását a telekkönyvben is fel kell jegyezni, annak a megemlítésével, hogy a terület gazdasági használata korlátozva van.

A természetvédelmi területté nyilvánító határozatot ezért a telekkönyvi hatóságnak is meg kell küldeni.

A telekkönyvi feljegyzésnél követendő eljárást a m. kir. igazságügyminiszter rendeletileg szabályozza.

249. §.

Ha megszűnik az ok, amely valamely területnek természetvédelmi területté nyilvánítását szükségessé tette, a gazdasági művelés és használás korlátozásai alól azt azonnal fel kell oldani s a telek-nyvi feljegyzést is törölni kell.

250. §.

Ha a természeti emlék sértetlen fenntartását a földtulajdonos nem vállalja, a fenntartás hathatósabb biztosítása végett a természetvédelmi területet az állam, vagy a területileg érdekelt törvényhatóság, — vagy község (város) részére ki kell sajátítani.

Más okból és más célra a természetvédelmi területet kisajátítani nem szabad.

A kisajátítási eljárásnál az 1881: XLI. t.-c. s az ezt módosító törvényes rendelkezések határozmányai irányadók, azzal az eltéréssel azonban, hogy a kisajátítási jogot a földművelésügyi miniszter adja meg, s hogy a kisajátított területért járó kártalanítási összeg bírói megállapításánál a területen levő természeti emlék különleges tudományos, vagy történelmi becsét tekintetbe venni nem lehet; úgyszintén nem lehet a tulajdonos terhére számításba venni azt az értékvesztést sem, amely azáltal áll elő, hogy a terület gazdasági művelése és használása a területnek természetvédelmi területté nyilvánítása folytán korlátozva van.

251. §.

Természetvédelmi területeket tagosítás útján kicserélés alá vonni nem szabad.

252. §.

A törvénynek a természetvédelmi területekre vonatkozó rendelkezéseit a földművelésügyi miniszter az Országos Természetvédelmi Tanács véleményének meghallgatásával és közreműködésével hajtja végre.

Az Országos Természetvédelmi Tanácsot egy elnökből, egy oklevéles erdőmérnökből, mint titkárból s kellő számú tanácstagból a földművelésügyi miniszter alakítja meg és ő állapítja meg a tanács szervezeti és működési szabályzatát is. A tanácsot úgy kell megalakítani, hogy abban a természetvédelmi kérdéseknél érdekelt fontosabb tudományágak és társadalmi egyesületek egy-egy kiváló szaktekintélyű taggal képviselve legyenek.

A tanácstagoknak csak legfeljebb egyharmada állhat tényleges állami szolgálatban.

A tanács tagjai díjazásban nem részesülnek, kiküldetés esetén azonban díjazhatók; a díjazás mértékét a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértően állapítja meg.

A tanács irodai ügyviteléhez szükséges személyzet létszámát és javadalmazását a földművelésügyi miniszter az állami költségvetésben irányozza elő.

HETEDIK CÍM.

Erdőrendészeti hatóságok; a jogorvoslatok; az erdészeti igazgatás szervezete.

253. §.

Erdőrendészeti ügyekben, ha ez a törvény másként nem rendelkezik, — az erdőrendészeti hatóságot:

elsőfokon a törvényhatóság közigazgatási bizottságának erdészeti albizottsága,

másod- és végső fokon pedig a földművelésügyi miniszter gyakorolja.

Az erdei kihágásokra a VIII. cím rendelkezései irányadók.

254. §.

Ha valamely tulajdonosnak területileg összefüggő egészet alkotó erdeje, vagy különálló darabból álló, de egységesen kezelt erdeje két, vagy több törvényhatóság területén fekszik, — a belügyminiszterrel egyetértve a földművelésügyi miniszter állapítja meg, hogy az egész erdő felett melyik törvényhatóság közigazgatási bizottságának erdészeti albizottsága gyakorolja az elsőfokú erdőrendészeti hatóságot.

255. §.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság, valamint a m. kir. erdőigazgatóság határozatai ellen a földművelésügyi miniszterhez felebbezésnek van helye.

A földművelésügyi miniszter határozata a 256. és 257. §-okban felsorolt esetek kivételével végérvényes.

Felebbezéssel élhet a határozat közlésétől számított 15 nap alatt minden érdekelt fél és szakigazgatási hivatal, a m. kir. erdőigazgatóság, vagy nevében sürgős esetekben a királyi erdőfelügyelő, továbbá erdőbirtokossági ügyekben a birtokossági elnök, a közgyűlést vezető hatósági kiküldött és végül a tisztí ügyész.

A felebbezésekre és egyéb jogorvoslatra nézve egyebekben a közigazgatási törvények általános határozatai irányadók.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság köteles minden erdészeti vonatkozású határozatát a m. kir. erdőigazgatóságnak és a királyi erdőfelügyelőnek is kiadni.

256. §.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság mindama határozatai ellen, amelyek a 105., 138. és a 145. §-ok alapján a kártalanítások, a használati díjak és az évi költségjárulékok jogosságának, összegének és fizetési módozatainak a megállapítására vonatkoznak, — szintén lehet felebbezéssel élni. A földművelésügyi miniszter ilyen ügyekben hozott másodfokú határozatával meg nem elégedő félnek jogában áll a vitás kérdések elintézését a bíróságtól kérni, de ha ezzel a jogával a határozat közlésétől számított 30 nap alatt nem él, — a másodfokú határozat jogerőre emelkedik.

257. §.

A közigazgatási bírósághoz panasznak van helye a földművelésügyi miniszter azon határozata ellen, mellyel

1. e törvény rendelkezéseinek hatályát valamely területre kiterjeszti (3. §.);
2. idegen érdekből véderdőül kijelölt terület tulajdonosának kártalanítása iránt intézkedik (6. §.);
3. a vadállomány apasztását rendeli el (22. §.);
4. a birtokos által alkalmazni kívánt üzemmódot, vágásfordulót vagy fafajt megváltoztatja (42. §.);
5. az üzemtervnek hivatalból történő módosítása esetén a birtokos kártalanítási igényét megállapítja (44. §.);
6. erdei termék átszállítási, valamint tutajozási és faúsztatási engedélyekből folyóan a pénzbiztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaszolgáltatásának feltételeit megállapítja (106., 118. §.);
7. az eljárási költségek kivetéséről intézkedik (113. és 139. §.);
8. a tutajozással vagy faúsztatással okozható károk megakadályozására szükséges víziművek és egyéb építmények létesítésénél vagy átalakításánál az engedélyes és a parttulajdonosok vagy a víz másféle használatára jogosítottak között felmerülő vitás kérdésekben eljár (120. §.);
9. a tutajozás és a faúsztatás jogának megszűnése körül keletkező vitás ügyeket ellátja (129. §.);
10. a közérdekű erdőtelepítések elrendelése és keresztülvitele tekintetében határoz (140. §.)

Ezeket a panaszokat a közigazgatási bíróság olyan tanácsban

tárgyalja, amelynek tagjai a tanácselnök, két közigazgatási bíró és két szakértő erdőmérnök.

A két szakértő erdőmérnök egyikét a földművelésügyi miniszter, másikát pedig az Országos Erdészeti Egyesület által 5 év tartamára kijelölt 4—4 egyén közül esetről-esetre a tanácselnök hívja be.

Szakértő tanácsstagul csak olyan okleveles erdőmérnököt lehet kijelölni, aki az oklevél megszerzése óta legalább 20 évet töltött részben külső gyakorlati szolgálatban. Az Országos Erdészeti Egyesület tényleges szolgálatban álló állami tisztviselőt nem jelölhet.

Szakkérdések előadásával szakértő tanácstagot kell megbízni.

A panaszjog a 10. és 11. pontok alatt említett ügyeknél a kártalanítási összeg megállapítására nem terjed ki.

A panaszt a határozat közlésétől számított 15 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnál kell benyújtani.

Panasszal élhet minden érdekelt fél.

A panaszokra egyebekben a közigazgatási bíróság előtti eljárást szabályozó törvények rendelkezései irányadók.

257/a. §.

Az e törvény 3., 4., 6., 7., 17., 18., 19., 22., 24., 37., 38., 42., 44., 48., 84., 140., 250. és 326. §-aiban tárgyalt ügyek elintézése előtt a földművelésügyi miniszter az Országos Erdőgazdasági Tanácsot meghallgatni köteles.

Az Országos Erdőgazdasági Tanácsot a földművelésügyi miniszter nevezi ki és pedig:

a) 8 rendes és két póttagot az Erdészeti Egyesület kijelölése alapján az ország erdőbirtokosai közül

b) 8 rendes és két póttagot saját választása szerint olyan okleveles erdőmérnökök közül, akik az oklevél megszerzése után több mint 20 évet töltöttek legalább részben külső erdőgazdasági gyakorlati szolgálatban,

c) 8 rendes és két póttagot az Országos Erdészeti Egyesület előterjesztése alapján, az ugyanolyan képesítésű erdőmérnökök közül azzal, hogy az Országos Erdészeti Egyesület tényleges állami szolgálatban álló tisztviselőt e célból nem jelölhet.

d) 1 rendes és 1 póttagot az Országos Mezőgazdasági Kamara előterjesztése alapján.

e) 1 rendes és 1 póttagot a OMGE előterjesztése alapján.

A kinevezetteken kívül 4 rendes és 1 póttagot a közigazgatási bíróság küld ki bírói képesítésű tagjai közül.

A kinevezés 5 év tartamára szól.

A tanács elnökét, a tanács által az a) pont alapján kinevezettek sorából előterjesztett 2 rendes tag közül a földművelésügyi miniszter

nevezi ki. A tanács 2 alelnökét a tanács teljes ülése választja és pedig az egyiket a b), a másikat a c) pont alapján kinevezett tagok közül.

Az ügyeket a tanács az elnökön, vagy elnöklő alelnökön, esetleg tanács-elnökön kívül 8 tagból álló tanácsban intézi, melyet úgy kell összeállítani, hogy a tárgyalásvezető betudásával az a), b), c) pontok alapján kinevezett tagok közül 2—2, a d) és e) pontok alapján kinevezettek közül 1—1, ezenkívül a delegált közigazgatási bírák közül egy legyen a tanácsba behíva.

A tanács megalakulásának és behívásának módozatait, nemkülönbben a tanács eljárási szabályait az ügyrend állapítja meg. Az ügyrendet az Országos Erdészeti Egyesület állítja össze, joghatályossá azonban csak a földművelésügyi miniszter jóváhagyása után válik. Az ügyrendet az Országos Erdőgazdasági Tanács javaslata alapján a földművelésügyi miniszter módosíthatja.

Az elnök, az alelnökök, valamint a tanács tagjai teljes ülésben a következő szövegű esküt kötelesek letenni:

„Én, N. N., esküszöm, hogy, mint az Országos Erdőgazdasági Tanács tagja, ebben a tisztemben legjobb szaktudásom, becsületem és lelkiismeretem szerint mindenkor részrehajlás nélkül fogok eljárni, a törvényeket és érvényben álló szabályokat megtartom, a rám bízott ügyeket gondosan, az összes ismert körülmények méltányos figyelembevételével fogom ellátni, véleményemet mindenkor szabadon, minden befolyástól mentesen nyilvánítom s a hivatalos titkot megőrzöm. Isten engem úgy segítjen!”

A tanács a beérkezett iratok alapján határoz, amennyiben azonban az iratok kiegészítését, valamely lényeges körülmény tisztázását látja szükségesnek, jogában áll a szükséges adatok beszerzését a földművelésügyi minisztertől kérni, sőt szükség esetén valamelyik szakértő tagját az ügy megvizsgálására a helyszínére kiküldeni.

A tanács a hozzáutalt ügyekben 30 napon belül nyilatkozni, az adatok kiegészítésére vonatkozó kérését pedig 8 napon belül előterjeszteni köteles.

A tanács ülésein az állam képviselőjében a földművelésügyi miniszter megbízottja, valamint az érdekelt felek, vagy azok képviselőjében valamely okleveles erdőmérnök, esetleg az érdekképviselő megbízottja is résztvehetnek és egyízben felszólalhatnak.

258. §.

Sem a felelbezés, sem a panasz nem akadályozza a megtámadott erdőrendészeti hatósági határozatok tilalmát kimondó, vagy tilalmat fenntartó rendelkezéseinek és azoknak az intézkedéseinek a végrehajtását, amelyekre nézve a hatóság ennek a törvénynek, vagy pedig az általános közigazgatási eljárást, illetve a közigazgatási bíróság előtti eljárást általánosságban szabályozó törvényeknek ren-

delkezései alapján a végrehajtás sürgösségét határidő kitűzésével, akár magában a megtámadott határozatban, akár külön intézkedéssel kimondta.

Más esetekben a felebbezésnek és a panasznak halasztó hatálya van.

259. §.

Az erdők és a természetvédelmi területek felett a közvetlen hatósági felügyeletet, valamint az erdészeti közigazgatás szolgálatát a m. kir. erdőigazgatóságok látják el.

A m. kir. erdőigazgatóságok tehát:

1. figyelemmel kísérik az erdőgazdaságokat és a természetvédelmi területeket a törvényeknek, rendeleteknek, az erdőgazdasági üzemtervnek és az erdőrendészeti hatóság külön rendelkezéseinek a betartása tekintetében s tapasztalataik alapján a szükséges intézkedésekre az erdőrendészeti hatóságnak a kir. erdőfelügyelő útján javaslatot tesznek; sürgős esetekben saját hatáskörükben is intézkedhetnek, de intézkedésüket az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak bejelenteni kötelesek;

2. ellátják az állami erdőhivatalok útján az államerdészeti kezelésbe átvett erdők erdőgazdasági kezelését;

3. teljesítik mindazt, amit a törvény vagy a földművelésügyi miniszter hatáskörükbe utal, vagy kötelelességükké tesz;

4. közhatóságoknak szakvéleményt adnak az általános közigazgatás körében felmerülő erdészeti vonatkozású kérdésekben;

5. képviselik működésük területén a földművelésügyi kormányzatot mindazokban a hivatali eljárásokban, amelyekben az erdőgazdasági közérdek érintve van, ha csak e törvény másként nem rendelkezik.

A m. kir. erdőigazgatóságnak a törvény alapján tett intézkedéseit hatósági rendelkezésnek kell tekinteni.

260. §.

A m. kir. erdőigazgatóság az előző szakaszban körülírt feladatait központi személyzetével és a neki alárendelt királyi erdőfelügyelők és m. kir. erdőhivatalok közreműködésével látja el.

261. §.

Az erdőigazgatóság a kerületében levő erdők és természetvédelmi területek felett a közvetlen hatósági felügyeletet a királyi erdőfelügyelők útján gyakorolja.

A királyi erdőfelügyelőket a földművelésügyi miniszter jelöli ki.
A királyi erdőfelügyelők:

1. a helyszínen ellenőrzik az erdőkre és természetvédelmi területekre nézve a törvények, rendeletek, hatósági intézkedések, valamint az erdőgazdasági üzemterv rendelkezéseinek végrehajtását;

2. ha eljárásuk rendjén törvénybe, az üzemterv előírásaiba, vagy hatósági intézkedésekbe ütköző cselekményt tapasztalnak, azokat addig is, míg az erdőrendészeti hatóság intézkedik, betilthatják, a veszéllyel járó mulasztások pótlására a tulajdonost felszólíthatják és tapasztalatokról, valamint intézkedésükről az erdőigazgatóság-
nak azonnal jelentést tesznek;

3. a kerületükben működő elsőfokú erdőrendészeti hatóságoknál az erdészeti vonatkozású ügyek intézésénél ellátják az előadói tennivalókat, elkészítik az intézkedési tervezetet és szükség esetén a helyszínen letárgyalják azokat az ügyeket, amelyek erdészeti szakismeretet igényelnek;

4. véleményt adnak az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak minden erdészeti vonatkozású kérdésben;

5. az alispán vagy a közigazgatási bizottság elé tartozó vadászati ügyekben ellátják az előadói tiszteket; végül

6. ellátják mindazokat a feladatokat, amiket az erdőigazgatóság rájuk bíz.

Az állami erdőfelügyelők feladataik ellátásánál mindenkor az erdőigazgatóság nevében és utasításai szerint járnak el;

a 2. pont alapján tett intézkedéseiket hatósági rendelkezéseknek kell tekinteni, melyeknek végrehajtásánál szükség esetén a közigazgatási hatóságok, a rendőri közegek és a csendőrség is közreműködni kötelesek;

a 3. pontban körülírt tennivalók elvégzéséhez a törvényhatóság a királyi erdőfelügyelő részére megfelelő hivatali helyiséget köteles rendelkezésre bocsátani és gondoskodni tartozik azokról az irodai és dologi szükségletekről is, amelyek ezeknek a tennivalóknak az ellátásánál felmerülnek.

A királyi erdőfelügyelő hivatalos utazásainak költségeit az állam viseli, kivéve azokat az eseteket, amikor az eljárási költségek ennek a törvénynek, vagy más jogszabálynak értelmében az érdekelteket terhelik.

A királyi erdőfelügyelő a közigazgatási bizottságnak és a közigazgatási bizottság erdészeti albizottságának ülésein részt vehet, de szavazási joga nincs.

262. §.

Az erdőigazgatóság kerülete erdőhivatali kerületekre oszlik.

A m. kir. erdőhivatal végzi az államerdészeti kezelésbe átvett erdők szakszerű kezelését s teljesíti mindazokat a feladatokat is,

amiket az erdőigazgatóság kötelességévé tesz. A királyi erdőfelügyelő teendőivel az erdőhivatal meg nem bízható.

263. §.

Az erdőigazgatóságnál a számviteli feladatokat az erdőigazgatóság mellé rendelt erdészeti számvevőség látja el.

A számvevőségi szolgálatnál elsősorban okleveles erdőmérnököket kell alkalmazni. Szükség esetén más olyan egyének is alkalmazhatók, akiknek az állami számvevőségi szolgálatra előírt képesítésük megvan.

264. §.

Az erdőigazgatóságok, királyi erdőfelügyelők, erdőhivatalok, számvevőségek székhelyét és kerületi beosztását, valamint szolgálati ügykörüket a földművelésügyi miniszter állapítja meg s az erre vonatkozó rendeletet szükség szerint bármikor módosíthatja, vagy kiegészítheti.

264 a) §.

A másodfokú erdőrendészeti hatóság az államerdészeti kezelésbe nem vett erdőkre nézve az erdőfelügyelőket, az államerdészeti kezelésbe vett erdőkre nézve pedig az állami erdőhivatalokat — az eljárás szabályozása mellett — felhatalmazhatja, hogy az erdőtulajdonos kérelme alapján az erdőgazdaságokban felmerülő rendkívüli szükségletek kielégítésére a 10 évi használati területek határain és az egy évi használat $\frac{1}{10}$ (egytized) részének mértékén belül megfelelő használatot az erdőrendészeti hatóságok külön engedélyének kieszközlése nélkül kijelölhessenek.

Hatósági jogkör az erdőigazgatóságra, erdőfelügyelőre, vagy állami erdőhivatalra át nem ruházható.

265. §.

Az erdészeti közigazgatásnak a törvény által megszabott és erdészeti szakismereteket kívánó feladatai ellátáshoz csak olyan okleveles erdőmérnökök és alerdészek alkalmazhatók, akik az 50., 51. és 322/a. §-okban megjelölt szakképzettséggel rendelkeznek és ezenkívül a köztisztviselőkre nézve megszabott általános kellékeknek is megfelelnek.

A királyi erdőfelügyelői tennivalók ellátásával csak olyan okleveles erdőmérnök bízható meg, akinek legalább 8 évi erdőmérnöki gyakorlati szolgálata van s az előbbi bekezdésben említett feltételeknek is megfelel.

266. §.

Az erdészeti közigazgatás ellátásához szükséges személyzet létszámát, fizetési osztályba sorozását és javadalmazását az állami költségvetés állapítja meg.

A személyzet szolgálati és fegyelmi tekintetben a földművelésügyi miniszter fennhatósága alá tartozik.

267. §.

Minden erdőtulajdonos és földtulajdonos megengedni köteles, hogy az erdőrendészeti hatóságok kiküldöttjei, továbbá a m. kir. erdőigazgató, valamint a kir. erdőfelügyelő a tulajdonukban levő erdőt, természetvédelmi területeket s közérdekű erdőtelepítésre javasolt vagy kijelölt területeket a tulajdonos, vagy alkalmazottainak értesítése mellett — rendkívüli esetekben anélkül is — ellenőrzés és a törvényben előírt egyéb kötelességük teljesítése végett bármikor bejárják; kötelesek ezenkívül a királyi erdőfelügyelet és ellenőrzés céljára szükséges adatokat az eljáró hivatali közegek rendelkezésére bocsátani és nekik a szükséges szóbeli felvilágosításokat is megadni.

NYOLCADIK CÍM.

Büntetőrendelkezők.

I. Fejezet.

Az erdőrendészeti áthágások.

268. §.

Erdőrendészeti kihágást követ el:

1. az e törvény hatálya alá tartozó ingatlannak vagy természeti emlékeknek tulajdonosa, aki e törvényben meghatározott kötelességeit nem teljesíti, vagy az erdőrendészeti hatóságok rendelkezéseinek nem tesz eleget.

2. az a földtulajdonos, aki a földjén, vagy a földjének szomszédságában, vagy közelében szükséges közérdekű erdőtelepítési és talajkötési munkálatok kijelölését és sikeres végrehajtását a 143., 144., 154. és 312. §-okban meghatározott kötelességeinek megfelelő időben való teljesítésével előmozdítani, — habár az tehetségében állott volna, — indokolatlanul elmulasztotta;

3. az a község, amely a határában elrendelt közérdekű erdőtele-

pítési és talajkötési munkálatok sikeres végrehajtását a 147. §-ban meghatározott kötelességeinek megfelelő időben való teljesítésével előmozdítani, — habár az tehetségében állott volna — indokolatlanul elmulasztotta;

4. az erdei termékeknek nyilvános közlekedésre nem szolgáló területeken át hatósági engedéllyel való átszállítása esetén az engedélyes és az átszállításra igénybe vett ingatlan tulajdonosa is, ha az átszállítási engedély feltételeit, vagy az erdőrendészeti hatóságnak az átszállítás érdekében kiadott rendeleteit meg nem tartja;

5. erdei termékeknek vizen való szállítása esetén az a szállításra jogosult, aki a szállítási engedély feltételeit, vagy az erdőrendészeti hatóságnak a szállítás érdekében kiadott rendeleteit meg nem tartja;

6. az, aki olyan vizen, amelyen a tutajozáshoz és fauszatáshoz hatósági engedély szükséges, engedély nélkül tutajoz, vagy fát úsztat, vagy a tutajozás, vagy a fauszatás érdekében engedély nélkül vízműveket, vagy egyéb építményeket állít fel;

7. a 165. §. alá eső erdőbirtokosságnak elnöke, avagy végrehajtó közege, ha a törvényben a felügyelő hatóság határozataiban vagy a birtokossági alapszabályokban reáruházott tennivalókat nem teljesíti, vagy az ott meghatározott kötelességeit megszegi, vagy eljárásával az erdőbirtokosság tagjainak az érdekeit veszélyezteti.

Az erdőtulajdonosnak a 287. §. 14—17. és 19. pontja alatt felsorolt cselekményei nem esnek ennek a szakasznak a rendelkezései alá.

269. §.

Erdőrendészeti áthágás miatt az elmarasztaltat pénzbírsággal kell büntetni.

A pénzbírság ennek a szakasznak a 3. és 4. bekezdésében tárgyalt eseteket kivéve — 10 pengőtől 1000 pengőig, ismétlés esetén 2000 pengőig terjedhet.

Engedély nélkül, vagy a hatósági engedélytől eltérően végrehajtott erdőirtással elkövetett erdőrendészeti áthágás esetén a pénzbírságot a kiirtott terület arányában kell kiszabni, még pedig védérdőben, közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen, vagy természetvédelmi területen történt irtás esetén holdanként 100 pengőtől 400 pengőig, — másféle terület kiirtása esetén pedig holdanként 50 pengőtől 300 pengőig terjedhető összegben, a kiszabott bírság azonban 10 pengőnél kisebb nem lehet.

Az erdőgazdasági terv előírásától, vagy a (használatokat szabályozó hatósági rendeletről eltérő felhasználással elkövetett erdőrendészeti áthágás esetében a pénzbírság a kihasznált fatömeg értékéig terjedhet; szándékosság vagy üzérkedés esetén pedig nem lehet kisebb a kitermelt fa értékénél.

Ha az erdőrendészeti áthágást védérdőben, közérdekű erdőtelepi-

tésre kijelölt területen, az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített és fenntartott erdőtelepítésekben és gazdasági fásításokban, vagy természetvédelmi területen követték el, ezt a pénzbírság kiszabásánál súlyosbító körülménynek kell tekinteni.

270. §.

A 268. §. 1. pontjában meghatározott erdőrendészeti áthágás esetén az elmarasztaltat a marasztaló határozatban elmulasztott kötelességeinek teljesítésére és a törvényellenes cselekmény, vagy mulasztás hátrányos következményeinek megszüntetésére, vagy megelőzésére is záros határidővel kötelezni kell.

Az üzemterv vagy a használatokat szabályozó hatósági rendelet előírásainak megsértésével gyakorolt fahasználat vagy erdőirtás esetén az elmarasztaltat a terület újraerdősítésének biztosítása céljából megfelelő pénzösszeg letétbe helyezésére is lehet kötelezni.

Erdősítési kötelezettség nem teljesítése miatt indított erdőrendészeti áthágási eljárás során a foganatosításra egy évnél nem hosszabb határidőt kell kiszabni s egyúttal a határozatban intézkedni kell az iránt is, hogy a határidő be nem tartása esetén az erdősítést az áthágó terhére a m. kir. erdőigazgatóság foganatosítsa.

A felmerült költségeket, — ha az áthágó 30 nap alatt be nem fizeti, — közsadók módjára kell behajtani.

271. §.

Ha nem a tulajdonos, hanem a használatok gyakorlására jogosított személy (haszonbérlő, haszonélvező, favásárló stb.) jogainak gyakorlása közben követ el olyan cselekményt, amit a 268. §. 1. pontjának meghatározása szerint erdőrendészeti áthágásnak kell minősíteni, emiatt a használatok gyakorlására jogosított személyt kell felelősségre vonni még abban az esetben is, ha közte és a tulajdonos között a felelősség kérdésében ezzel ellenkező megállapodás állana is fenn.

Az elkövetett cselekmény hátrányos következményeinek megszüntetésére vagy megelőzésére elsősorban a használatokra jogosított személyt, másodsorban azonban a tulajdonost is kötelezni kell.

Mulasztással elkövetett erdőrendészeti áthágásért a használatok gyakorlására jogosított személy csak akkor felelős, ha az elmulasztott tennivalók teljesítését ő vállalta el, vagy arra az erdőrendészeti hatóság őt kötelezte. Ilyen esetekben az eljárási költségek megtérítése, valamint a mulasztás pótlása tekintetében a használatok gyakorlására jogosított személlyel együtt másodsorban az erdőtulajdonos is felelős, de csakis akkor, ha az elmulasztott tennivalók teljesítésére az erdőrendészeti hatóság nem kifejezetten a használatok gyakorlására jogosított személyt kötelezte.

272. §.

Ha valamely közös birtokosság (közirtokosság, úrbéres birtokosság, erdőbirtokosság, legeltetési társulat, stb.) tagja az erdei használatokat (ide nem értve a legeltetést) nem az üzemtervben, vagy a hatósági rendeletben előírt helyen, vagy módon gyakorolja, a tagot saját személyében kell felelősségre vonni akkor, ha a közös birtokosság kimutatja, hogy a tag az áthágást tudta és beleegyezése nélkül követte el s azt a birtokosság felügyeleti köteletségének szigorú gyakorlásával sem volt képes megakadályozni. Ha a birtokosság ezt igazolni nem tudja, a cselekményért a birtokosság felelős.

Ha a tag cselekményével egyszersmind a 287. §. 1. pontjába ütköző kihágást is elköveti, ellene a kihágási eljárást is meg kell indítani.

A közös birtokossági tagnak mulasztással elkövetett erdőrendészeti áthágásaira a 271. §. utolsó bekezdésének a rendelkezései irányadók.

273. §.

A 268., 271., 272. §-ok, vagy más törvény szerint felelős személyek a hozzátartozóik, megbizottaik és alkalmazottaik (gazdaságuk intézői, kezelő- és őrzőszemélyzetük, cselédjeik, munkásaik, fuvarosaik stb.) által elkövetett erdőrendészeti áthágásokért felelősek; kiskorú, vagy gondnokság alá helyezett személy által elkövetett erdőrendészeti áthágásért pedig az atya, a gyám, vagy a gondnok felelős.

Ha azonban a felelős személyek kimutatják, hogy az áthágást tudtuk és beleegyezésük nélkül követték el és hogy azt a felügyeleti köteleységük szigorú gyakorlásával sem voltak képesek megakadályozni; — pénzbírsággal nem lehet őket sújtani, — de az eljárási költségek viselésére és az elkövetett mulasztások pótlására és a cselekmények hátrányos következményeinek megszüntetésre vagy megelőzésére őket ebben az esetben is kötelezni kell.

274. §.

Ha a 273. §. szerint felelős személyek másoknak olyan cselekményt engednek meg, vagy mások részéről olyan cselekményt tűnnek el, amelyet a törvény alapján erdőrendészeti áthágásnak kell minősíteni, úgy büntetendők, mintha azt maguk követték volna el.

275. §.

Az erdőrendészeti áthágás miatt az elmarasztaltat az eljárási költségekben, legeltetéssel elkövetett erdőrendészeti áthágás esetén

pedig ezenfelül a 305. §. megfelelő alkalmazásával a hajtópénzben is el kell marasztalni.

Az eljárás beszüntetése felmentő határozat, vagy behajthatatlanság esetén az eljárási költségeket és a hajtópénzt az Országos Erdői Alap viseli.

276. §.

Az erdőrendészeti áthágások eseteiben befolyó pénzbírságok négyötöd része az Országos Erdői Alapot illeti, egyötöd részét pedig annak a községnek kell kiadni, amelynek területén az erdőrendészeti áthágást elkövették.

Az erdőrendészeti hatóság az elmarasztalt kérelmére különös méltánylást érdemlő esetekben a pénzbírság részletekben való lefizetését is megengedheti.

277. §.

A pénzbírság az elmarasztalt hagyatékát csak akkor terheli, ha a marasztaló határozat még az elmarasztalt életében jogerőssé vált. A 270. §. alapján elrendelt erdőrendészeti intézkedések végrehajtását azonban az elmarasztalt halála nem akadályozza.

278. §.

Törölve.

279. §.

Az erdőrendészeti áthágás miatt kiszabott pénzbírság rendbírság jellegű és szabadságvesztésre át nem változtatható.

280. §.

Erdőrendészeti áthágással másnak okozott kár miatt a kártérítési követelés polgári per útján érvényesíthető.

281. §.

Az erdőrendészeti áthágások büntetethetősége az áthágás elkövetésének napjától számított 2 év alatt, — a pénzbírság behajthatósága a marasztaló határozat jogerőre emelkedését követő naptól számított 3 év alatt, az eljárási költségek és a hajtópénz behajthatósága pedig a marasztaló határozat jogerőre emelkedését követő naptól számított 5 év alatt évül el.

Az elévülést félbeszakítja az erdőrendészeti áthágás büntethetősége tekintetében az áthágásnak a községi előljáróságnál, a járási főszolgabírónál, a m. kir. erdőigazgatóságnál, az állami erdőfelügyelőnél, vagy a m. kir. erdőhivatalnál történt feljelentése vagy az erdőrendészeti hatóságnak a tényállás megállapítására irányuló bármilyen intézkedése. A félbeszakítás hatálya az erdőrendészeti áthágás miatt megindított megtorló eljárás jogerős befejezéséig tart.

Az elévülést félbeszakítja a pénzbírság, az eljárási költség és a hajtópénz behajthatósága tekintetében az erdőrendészeti és a közigazgatási hatóságnak a marasztaló határozat végrehajtására irányuló intézkedése, az intézkedés napján azonban az elévülés újból kezdetét veszi.

Mulasztással elkövetett erdőrendészeti áthágásnál elévülés csak akkor áll be, ha a mulasztás még az eljárás megindítása előtt pótoltatott.

Erdőrendészeti áthágási ügyben hozott és fellebbezéssel meg nem támadott elsőfokú határozat a kézbesítéstől számított 16-ik napon, a másodfokú határozat pedig meghozatala napján válik jogerőssé.

282. §.

Az erdőrendészeti áthágások elbírálása az erdőrendészeti hatóságok hatáskörébe tartozik.

Erdőrendészeti áthágás miatt az eljárást hivatalból kell megindítani.

A községi előljárók, a felesketett erdőgazdasági alkalmazottak, mezőőrök és vadőrök, továbbá a rendőri közegek és a csendőrség tagjai a tudomásukra jutott erdőrendészeti áthágásokat fegyelmi felelősség terhével kötelesek a községi előljáróságnál, a járási főszolgabírónál, a m. kir. erdőhivatalnál, a királyi erdőfelügyelőnél, vagy a m. kir. erdőigazgatóságnál feljelenteni. A szóbeli feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A községi előljáróság és a főszolgabíró a feljelentésről a m. kir. erdőigazgatóságot, vagy a királyi erdőfelügyelőt azonnal értesíteni köteles.

A m. kir. erdőigazgatóság a királyi erdőfelügyelő útján köteles a feljelentés alaposságáról meggyőződést szerezni, s ha azt alaposnak találja, — az eljárást megindítani, nevezetesen a főszolgabírót megkeresni, hogy a tényállásnak szükség esetén a helyszínen való felvételére és megállapítására 30 nap alatt tárgyalást tüsszön ki.

A főszolgabíró köteles a tárgyalást a határidőn belül kitűzni.

283. §.

A tárgyalásra, — a vád tüzetes közlésével, — legalább 15 nap-

pal előbb meg kell hívni a terheltet és az esetleg vele együtt felelős személyt, továbbá a királyi erdőfelügyelőt és bejelentett tanuit.

A feleket a tárgyaláson igazolt meghatalmazottak képviselhetik, s a terhelt a tárgyalásra tanuit és saját költségére esetleg okl. erdőmérnök szakértőjét is magával viheti.

A tárgyalást akkor is meg kell tartani, ha a szabályszerűen meghívott felek nem is jelennek meg.

Ha a terhelt a tárgyalás megtartása előtt legalább 8 nappal a főszolgabírónak írásban bejelenti, hogy a vád alaposságát elismeri és a tárgyalás megtartását nem kívánja, a főszolgabíró a tárgyalás megtartását mellőzi s erről a meghívottakat idejében értesíti.

284. §.

A tárgyaláson a vádat és a vád bizonyítékait a királyi erdőfelügyelő terjeszti elő, akinek jogában áll a tényállás tisztázása végett a tárgyaláson a felekhez, a tanukhoz és a terhelt szakértőjéhez kérdést intézni. Ha az erdőfelügyelő, vagy a terhelt a tényállás tisztázásához újabb tanuk meghívásával póttárgyalást, vagy helyszíni vizsgálatot tart szükségesnek, — a tárgyalást vezető főszolgabíró a póttárgyalás, illetve a helyszíni vizsgálat megtartása tekintetében azonnal intézkedni köteles.

A helyszíni vizsgálatot az eljáró főszolgabíró csak akkor rendelheti el, ha azt a terhelt kéri, avagy ha arra a tényállás felderítése céljából elkerülhetetlenül szükség van.

Úgy a tárgyalásról, mint a helyszíni vizsgálatról jegyzőkönyvet kell felvenni.

285. §.

Az erdőfelügyelő a vádat a tárgyalás folyamán olyan személyre is kiterjesztheti, akinek az erdőrendészeti áthágás elkövetésében való részessége csak a tárgyalás rendjén tűnik ki. Ha azonban az ilyen terhelt nincs jelen, vagy azonnal meg nem idézhető, — a tárgyalás folytatását el kell halasztani s őt az új tárgyalásra meg kell idézni, vagy ha a tényállás tisztázására az ő egyszerű kihallgatása is elegendő, — utólagos kihallgatását el kell rendelni.

286. §.

A tárgyalás, vagy a helyszíni vizsgálat jegyzőkönyvét és mellékleteit, a 283. §. utolsó bekezdése esetén pedig a terhelt nyilatkozatát a tárgyalást vezető főszolgabíró a királyi erdőfelügyelőnek adja ki, aki azokat tüzetesen megokolt indítvánnyal határozathozatal végett az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz terjeszti be.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság, ha a tényállást teljesen kiderítettnek találja, — elsőfokban határoz, ellenkező esetben a tárgyalás kiegészítését rendeli el.

Az elsőfokú határozat ellen a 255. §-ban tárgyalt jogorvoslatnak van helye.

Az elsőfokon kiszabott pénzbírságot másodfokon csak abban az esetben szabad súlyosbítani, ha a vádlott terhére a vádló is fellebbezett.

II. Fejezet.

Az erdei kihágások.

A) *Az erdei kihágások meghatározása.*

287. §.

Ha a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el az, aki:

1. az erdő növényzetét, vagy annak részeit, termékeit, vagy az erdőhöz tartozó egyéb területeken termett mezőgazdasági és kertészeti terményeket, vagy a talaj alkotórészeit ellopja, vagy ellopásukat megkísérli; a hangyákat, vagy azok álcáit és petéit összegyűjti és ellopja, vagy ellopásukat megkísérli;

2. másnak az erdejében jogtalanul fát levág, kidönt vagy bármi módon megrongál, élő facsemetét bármi módon megrongál, letapos, kitép vagy megsemmisít; a levágott fának a földben visszahagyott tuskóját bármi módon megrongálja vagy kiássa;

3. a levágott fát, vagy annak részeit, feldolgozott fát, vagy bármilyen leszedett, összegyűjtött erdei terméket bármi módon megrongál, vagy hasznavehetetlenné tesz;

4. másnak az erdejében az erdei termékek rakásait jogtalanul ledönti, vagy széthányja;

5. másnak az erdejében az épületeket, a szállító- vagy egyéb erdőgazdasági berendezéseket, kerítéseket jogtalanul megrongálja vagy hasznavehetetlenné teszi;

6. másnak az erdejében a gazdasági beosztás megjelölésére szolgáló jeleket, a mérnöki, vagy a tilalmi jeleket, vagy a tudományos megfigyelésekre felállított tárgyakat jogtalanul, — avagy a határok megjelölésére szolgáló tárgyakat vagy egyéb jelzőtárgyakat gondatlanságból és jogtalanul megváltoztatja, eltávolítja más helyre helyezi, megrongálja, hasznavehetetlenné teszi vagy megsemmisíti;

7. másnak az erdejében jogtalanul a talajt bármiféle célból és

módon meglazítja, feltúrja, felássza; alom-, moha vagy gyeptakaróját megrongálja, vagy eltávolítja; követ, homokot mozgásba hoz; vagy pedig a területre követ, törmelék, szemetet, hulladékot vagy másféle anyagokat, tárgyakat hord vagy szétszór;

8. másnak az erdejében jogtalanul, vagy engedély nélkül, vagy nem az engedélyezett helyen csatornát, utat, rakodót, vagy munkahelyet készít; meszet, szenet éget, kátrányt vagy hamuzsirt főz;

9. másnak az erdejében az erdő növényzetét, vagy annak részeit, termékeit, vagy a talaj alkatrészeit nem abban az időben és nem olyan módon termeli, szedi gyűjti vagy viszi el az erdőből, ahogyan arra jogosítva van; vagy az erdei termékek gyűjtésénél és termelésénél határozottan eltiltott munkaeszközt használ;

10. másnak az erdejében jogtalanul legeltet, vagy másnak az erdejébe állatokat jogtalanul behajt vagy beenged; a legelő állatokat tilos úton hajtja, vagy jogos legeltetés esetén a legeltetett állatok állandó őriztetéséről megfelelően nem gondoskodik;

11. másnak az erdejében jogtalanul vagy engedély nélkül közlekedési eszközzel tilos úton jár, vagy új utat tör;

12. másnak az erdejében jogtalanul vagy engedély nélkül 10 évesnél fiatalabb, vagy erdősítés alatt álló állományokban jár;

13. másnak az erdejében jogosulatlanul a nyilvános utakon kívül tartózkodik s az erdészeti személyzet esetleges kiutasító meghagyásának azonnal eleget nem tesz; vagy ha a nála lévő fegyvert, fejszét, baltát, fűrész, vagy erdei termék szedésére alkalmas más eszközt az erdészeti személyzetnek átadni vonakodik;

14. saját erdejében vagy másnak az erdejében vagy annak közelében a 30. §-ban foglalt rendelkezések megsértésével tüzet gerjeszt, tűzrakásra engedélyt ad, vagy a tűzrakást veszélyes helyeken eltiltani elmulasztja; vagy ha jogosan is rak tüzet, de a szükséges óvórendszabályokat be nem tartja; vagy pedig tűzveszélyes tárgyakat eldob, elszór, vagy másnak az erdejében jogtalanul tűzveszélyes anyagokat halmoz fel;

15. saját erdejében vagy másnak az erdejében az erdei üzemhez szükséges tüzelésnél a tűzvész okozásának elkerülésére megkívánt (31. §.) intézkedéseket megtenni elmulasztja;

16. a 33—35. §-okban meghatározott köteletségének teljesítését alapos ok nélkül elmulasztja, vagy megtagadja;

17. saját erdejében, vagy másnak erdejében a 23. §. alapján kímélet alá helyezett állatokat pusztítja, tenyészetükben gátolja és zavarja, vagy azok tojásait, petéit hatósági engedély nélkül elszedi, forgalomba hozza, eredeti helyükről eltávolítja vagy megsemmisíti;

18. másnak az erdejében a források, patakok, vagy tavak vizét jogtalanul kenderáztatással, bőrmosással, állatok fürdetésével, vagy bármilyen más módon beszennyezi, vagy hasznavehetetlenné teszi;

19. a 36. §. alapján elrendelt kivételes hatósági intézkedés megszegésével igazolvány nélkül erdei terméket szállít, elad vagy vesz.

A felsorolt pontokban „erdő” elnevezés alatt a törvénynek ebben a fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásánál az 1. §-ban meghatározott földrészleteken kívül az azokhoz tartozó egyéb termékeny és terméketlen területeket, továbbá a természetvédelmi területeket, az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített és fenntartott gazdasági fásításokat, valamint a közutak, magánutak és birtokhatárok mentén álló fasorokat is kell érteni.

288. §.

Ha az előző 287. §-ban felsorolt cselekmények esetén az ellopott dolog értéke vagy az okozott kár összege 200 pengőt meghalad, — a cselekményt a büntetőtörvények szerint kell büntetni, kivéve, ha a sértett bejelenti, hogy az ellopott dolog értékét, vagy az okozott kárösszeg iránti követelését 200 pengőre, vagy azon alul leszállítja.

A 287. §. 1. pontjában említett erdei lopást, ha a lopott dolog értéke 200 pengőt nem is halad meg, — büntetőtörvények szerint kell büntetni akkor, ha olyan körülmény forog fenn, amelynél fogva a lopás a büntetőtörvények szerint, tekintet nélkül a lopott dolog értékére, — büntett; mindazonáltal a dolognak bekerített helyről, bemászással ellopása a cselekményt büntetté még nem minősíti; továbbá a büntetőtörvénykönyvnek (337 §.) az a rendelkezése, mely szerint a tolvajt, tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, büntett miatt kell büntetni, ha a lopás elkövetésekor fegyvert viselt, — erdei lopás eseténél csak löfegyverre vonatkozatható.

Ha a 287. §. 14., 15. és 16. pontjaiban felsorolt cselekmények, illetve mulasztások következtében tűz keletkezett, a cselekményt, illetve mulasztást a büntetőtörvények szerint kell büntetni.

289. §.

Annak a meghatározásánál, hogy a 287. §-ban felsorolt cselekmények esetében az ellopott dolog értéke, vagy az okozott kár összege a 200 pengőt meghaladja-e vagy sem.

az ellopott dolog értékéül annak az erdei érték- és árszabályzatban kitüntetett, vagy a 300. §. második bekezdése szerint megállapított egyszeres értékét kell venni,

az okozott kár összegéül jogtalan legeltetés esetén a 303 §. első bekezdése alapján megállapítható kártérítési összegnek egyszeresét, — a csemete megrongálása vagy megsemmisítése esetén a csemetének az erdei árszabályzatban kitüntetett egyszeres értékét, — minden más károkozás esetén pedig azt az összeget kell venni, — amelyet a 302. §. értelmében a sértettnek kártérítésül meg kell állapítani.

290. §.

A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeken az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített s fenntartott erdőtelepítésekben és gazdasági fásításokban, a közutak, magánutak és birtokhatárok mentén álló fasorokban, továbbá a természetvédelmi területeken elkövetett erdei kihágások miatt, valamint a 287. §. 14., 15., 16., 17., 18. és 19. pontjában meghatározott *erdei kihágások* miatt a büntető eljárást *hi-vataból kell megindítani*, minden más esetben erdei kihágás miatt csak *magánindítványra* van büntető eljárásnak helye.

291. §.

Erdei kihágás esetén az ellopott dolog értékét és az okozott kár összegét, a 300. §. második bekezdésében említett esetet kivéve, az erdei érték- és árszabályzat adatai alapján kell megállapítani.

Az erdei érték- és árszabályzatot a m. kir. erdőigazgatóság, valamint az erdőtulajdonosok meghallgatásával az elsőfokú erdőrendészeti hatóság 3 évről—3 évre állapítja meg. Lényegesebb árváltozások esetén az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a rendes hároméves időszakon belül is bármikor új erdei érték- és árszabályzatot állapíthat meg. Minden törvényhatóság területére egy erdei érték- és árszabályzatot kell megállapítani; ha azonban az erdei termékek ára, valamint a munka- és fuvarbérek tekintetében a törvényhatóság területén jelentékeny különbségek állanak fenn, — egy vagy több járás területére kiterjedő hatállyal több erdei érték- és árszabályzatot kell megállapítani.

Az erdei érték- és árszabályzat összeállításának részletes szabályait a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

B) Az erdei kihágások büntetése.

292. §.

Erdei kihágás miatt az elítéltet *pénzbüntetéssel kell büntetni*. A pénzbüntetésen felül az elítéltet az *eljárás költsége* megtérítésére jogtalan legeltetés, vagy valamely legelőállatnak idegen erdőbe jogtalanul behajtása vagy beengedése esetén a *hajtópénz* megfizetésére, továbbá az okozott kár megtérítésére is kötelezni kell. A pénzbüntetés alkalmazása tekintetében a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1928:X. t.-c. rendelkezései irányadók.

293. §.

A pénzbüntetést behajthatatlansága esetében *közmunkára*, vagy *elzárásra* kell átváltoztatni. Az elzárásra átváltoztatásnál az 1828:X.

t.-c. rendelkezései irányadók; közmunkára való átváltoztatásnál mindennapi elzárás helyett egy közmunka-napszámot kell alkalmazni.

Erdei kihágások halmazatai esetén a pénzbüntetést helyettesítő közmunkaszolgáltatás 60 napszámig terjedhet.

294. §.

Erdei kihágás esetén súlyosabb beszámítás alá kell venni a cselekményt, ha azt véderdőben, közérdekű erdőtelepítésre kötelezett területen az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített s fenntartott erdőtelepítésekben és gazdasági fásításokban, a közutak, magánutak és birtokhatárok mentén álló fasorokban, természetvédelmi területen, avagy vasárnapon vagy ünnepnapon, vagy éjjel, vagy határozott figyelmeztetés vagy jelzés ellenére, vagy végül többen együtt követték el, úgyszintén akkor is, ha a tettes erdei kihágásért már büntetve volt.

295. §.

Ha családtagok, gyámság vagy gondnokság alatt állók, alkalmazottak, cselédek, pásztorok, iparossegédek és tanoncok, vagy gyári munkások az erdei kihágást a családfők, gyámok, gondnokok, gazdák, vagy munkaadók utasítása folytán vagy tudtával és elnézésével követik el, a kihágásért csak az utóbbiakat mint felelős személyeket kell megbüntetni s a megítélt kártérítés, hajtópénz és eljárási költségek megfizetésére is őket kell kötelezni.

Ha azonban a tettesek az erdei kihágást hatósági közegek vagy az erdészeti személyzet figyelmeztetése ellenére követték el, — az előbbi bekezdésben említett felelős személyekkel együtt a tetteseket is büntetni kell, a kártérítésnek, hajtópénznek és az eljárási költségeknek megfizetésére a tetteseket, — és a felelős személyeket egyetemlegesen kell kötelezni.

A családtagok, a gyámság és gondnokság alatt állók, alkalmazottak, a cselédek, a pásztorok, az iparossegédek és tanulók és a gyári munkások által elkövetett erdei kihágások eseteiben a családfők, a gyámok és gondnokok, a gazdák, vagy a munkaadók, ha nem tudják igazolni, hogy felügyeleti kötelességüket gyakorolták, ennek a §-nak első és második bekezdésében említett eseteken kívül is felelősek a kártérítés, a hajtópénz és eljárási költségek megfizetéséért, — de csak másodsorban.

296. §.

Ha valamely közös birtokosság (közbirtokosság, úrbéres birtokosság, erdőbirtokosság, legeltetési társulat, telepések stb.) tagja követ el a 287. §-ba ütköző cselekményt annak a birtokosságnak az

erdejében, amelynek ő is tagja, őt ennek a fejezetnek a rendelkezései szerint éppen úgy felelősségre kell vonni, mintha a cselekményt másnak az erdejében követte volna el.

Az e fejezetben foglalt büntetőrendelkezéseket kell alkalmazni arra a közös birtokossági tagra is, aki az őt arányrésze szerint megillető mértéken, minőségben és mennyiségben túlhaladó fát, vagy más erdei terméket használ fel jogtalanul, avagy a jogosnál több állatot legeltet, vagy jogosan legeltethető állatait tilalmazott területen legelteti.

297. §.

Az, aki az erdei kihágást beigazoltan kényszerhelyzetben követte el, nem büntethető, de csak abban az esetben, ha a kihágást vagy az erdészeti személyzetnek a helyszínén azonnal, vagy a községi elöljáróságnak 24 órán belül bejelentette.

Nem büntethető továbbá az sem, aki legeltetési kihágás esetén igazolja, hogy a legelő állat közvetlenül fenyegető veszély elől menekült vagy hajtattott az erdőbe.

Az eljárási költségeknek, a hajtópénznek és okozott kárnak a megtérítésére azonban a tettest ilyen esetekben is kötelezni kell.

298. §.

Erdei kihágás esetén a büntetőeljárás megindíthatása az elkövetés napjától számított két év alatt, a kiszabott pénzbüntetés pedig az ítélet jogerőre emelkedésétől számított három év alatt elévül.

299. §.

Ha ez a törvény mást nem rendel, az erdei kihágásokra a kihágási büntetőtörvénykönyv általános rendelkezéseit kell alkalmazni.

300. §.

Az erdei kihágások esetében a sértettet megillető kártérítés összegét és a hajtópénzt a 291. §-ban említett erdei érték- és árszabályzat adatai alapján kell megállapítani.

Ha azonban az erdei érték- és árszabályzat adatai a kárösszeg megállapítására nem elégségesek, — a hiányzó adatokat a rendőri büntetőbíróóság hivatalból szerzi be, vagy szakértőt hallgat meg és a kártérítés összegét a fennforgó körülmények figyelembevételével belátása szerint állapítja meg.

301. §.

A rendőri büntetőbíróság az erdei kihágásból eredő kártérítési és egyéb magánjogi követeléseket, azok összegére való tekintet nélkül, a kihágási ügygel együtt tartozik tárgyalni s az ítéletben az erdei kihágásból eredő kártérítési és egyéb magánjogi követelések tekintetében is döntenie kell.

302. §.

Az erdei kihágások esetében a sértettet megillető kártérítés összegét az erdei érték- és árszabályzat adatai alapján a következőképpen kell megállapítani.

a) Erdei lopás esetén általában az ellopott dolognak az erdei érték- és árszabályzatban feltüntetett értékét kell kártérítésül megállapítani.

b) Élőfa kivágása és ellopása esetén, ha a fa véderdőben, közérdekű telepítésre kijelölt területen, vagy az 1923. XIX. t.-c. alapján létesített s fenntartott erdőtelepítésekben, gazdasági fásításokban, vagy közutak, magánutak és birtokhatárok mentén állott, avagy ha más területen is állott, de ledöntése által az állomány záródása megbontott, avagy ha a fa hagyásfa vagy magfa volt, — a fa értékének háromszorosát, — más esetekben a fa értékének *másfélszeresét* kell kártérítésként megállapítani.

Ha a fát gyökerestől döntötték le, az előbb említett kártérítési összeghez a fa döntése által keletkezett üreg betöltésével járó költségösszeget is hozzá kell számítani.

c) Ha a lábon álló fát a erdei kihágásnál ledöntötték ugyan — de tényleg el nem vitték, — a kártérítést az előbbi b) pont értelmében kell megállapítani, de az összegből a fa árszabály szerinti értékét le kell vonni.

d) Élőfa megrongálása esetén a megrongált fa érték- és árszabályzat szerinti értékének *egynegyedszeresétől egyszereséig* terjedő összegben kell a kárt megállapítani a megrongálás mértékéhez képest; ha azonban a megrongálás olyan fokú, hogy a fa annak következtében előreláthatóan kipusztul, úgy a kárösszeget az előbbi c) pont szerint kell megállapítani.

e) Valamely fa földben visszahagyott tuskójának kiásása, ellopása vagy megrongálása esetén a tuskó értékének *kétszeresét* kell kártérítésül megállapítani; ha pedig a kihágás véderdőben, vagy közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen követtetett el, vagy ha a tuskó talajkötésre vagy sarjadzásra volt szánva, a tuskó értékének *háromszorosát* kell kártérítésül megállapítani; úgy a kétszeres, mint a háromszoros kártérítési összeghez hozzá kell számítani a tuskó kiásása által keletkezett üreg betöltésével járó költségösszeget is.

f) Alom, zöldgally, gyep, moha, televényföld, fenyőtoboz vagy erdei famagvak ellopása esetén a kárösszeget, ha a kihágás védérdőben vagy közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen történt, a lopott dolog érték- és árszabály szerinti értékének *kétszeresében*, ha pedig a kihágás más területen követtetett el, a lopott dolog értékének *másfélszeresében* kell megállapítani.

Ha azonban *zöldgallyvágás* esetében a faegyedek, melyekről a zöldgallyak levágattak, jelentékenyen megrongáltattak, a kártérítést a fenti d) pont szerint kell megállapítani.

g) A 287. §. 4., 5., 6., 7., 8. és 18. pontjaiban említett erdei kihágásoknál a megtérítendő kárt az eredeti állapot helyreállításával és a bekövetkező károk elhárításával járó költségekben, valamint a helyrehozhatatlan kárknak megfelelő pénzösszegben kell megállapítani.

h) Facsemetének (1—10 éves fácskának) ellopása vagy megrongálása esetén a facsemete érték- és árszabályzat szerinti értékének kétszeresét kell kártérítésül megállapítani, ha pedig a facsemete erdősített vagy természetes úton erdősült területen áliott, a csemete kétszeres értékét és minden darab csemete után egy férfi kézinaszámbérnek egytizedrészét kell kártérítésül megállapítani.

Ha az előbbi bekezdésben említett erdei kihágást védérdőben az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített és fenntartott erdőtelepítésekben, gazdasági fásításokban, vagy a közutak, magánutak és birtokhatárok mentén álló fasorokban, vagy közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen követték el, kártérítésül a facsemete érték- és árszabály szerinti értékének *háromszorosát* és minden darab csemete után egy férfi napszámbérnek egytizedrészét kell megállapítani.

A kiszabott büntetés és kártérítés összege 5 pengőnél kevesebb nem lehet.

303. §.

Jogtalan legeltetéssel elkövetett erdei kihágás esetében a sértettet a legeltetés minden megkezdett napjáért a következő kártérítés illeti meg:

1. egy drb kecske károsításáért	5.— P
2. egy drb ló, szamár, öszvér vagy szarvasmarha károsításáért	2.50 P
3. egy drb sertés károsításáért makkoltatás idején	1.— P
4. egy drb sertés károsításáért makkoltatás idején kívül	— .50 P
5. egy drb juh károsításáért	1.— P
6. egy drb borjú vagy csikó károsításáért	1.50 P
7. egy drb baromfi károsításáért	— .10 P

Ezeknek a kártérítési összegeknek *másfélszeresét* kell megállapítani akkor, ha a jogtalan legeltetés nedves időjáráskor vagy véderdőben, vagy legeltetési tilalom alatt álló erdőben történt;

kétszeresét kell megállapítani akkor, ha a jogtalan legeltetés száraz időjáráskor véderdőben húsz éven aluli faállományban, vagy közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen történt, végül

háromszorosát kell megállapítani akkor, ha a jogtalan legeltetés véderdőben húsz éven aluli faállományban, vagy közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen *nedves időjáráskor* történt.

304. §.

Ha valamely erdei kihágásnak minősülő lopást a tettes úgy követ el, hogy azáltal egyszersmind a 287. §. 2—8. pontjai alatt felsorolt károsítások valamelyikét is elköveti, a megtérítendő kárt a 302. §-ban meghatározott módon nemcsak a lopás, hanem a károsítás után is meg kell állapítani.

Ha a tettes a 287. §. 11—16. pontjaiban meghatározott és erdei kihágásnak minősülő cselekmény elkövetésével kárt is okoz, őt az okozott és a 302. §. szerint megállapítandó kár megtérítésére is kötelezni kell.

305. §.

Jogtalan legeltetéssel elkövetett erdei kihágás esetében az erdei érték- és árszabályzatban meghatározott összegű hajtópénzt kell megállapítani annak a javára, aki a kárban talált állatot a tilos területről kiterelte, vagy az állatot lefoglalás céljából a községi előljáróshoz behajtotta és ott őrizetbe adta.

306. §.

Jogtalan legeltetéssel elkövetett erdei kihágás esetében a kártérítést és hajtópénzt abban az esetben, ha annak megfizetésére a tettest kötelezni nem lehet, vagy ha az a tettesen be nem hajtható, az állat tulajdonosa köteles megfizetni.

307. §.

Erdei kihágás esetében a megítélt kártérítést, a hajtópénzt és az eljárási költségeket az elmarasztalt tettestársak egyetemlegesen kötelesek megfizetni.

308. §.

Az erdei kihágási ügyben hozott jogerős ítélettel megállapított kártérítésre és hajtópénzre vonatkozó követelés elévülésére nézve a magásjogi szabályok irányadók.

D) *Az eljárás erdei kihágások eseteiben.*

309. §.

Az erdei kihágási ügyek a rendőri büntetőbíráskodás körébe tartoznak s a büntetőbírói hatalmat a közigazgatás rendezéséről szóló 1929:XXX. t.-c. 59. §-ában megnevezett hatóságok gyakorolják.

Az eljárásra az alábbi 310—314. §-okban foglalt kiegészítésekkel a rendőri büntetőeljárás szabályai irányadók.

310. §.

Magánindítványra üldözendő erdei kihágás miatt a magánindítványt az általános jogszabályok szerint erre jogosultakon kívül az az okleveles erdőmérnök is előterjesztheti, aki annak az erdőnek, amelyben a kihágás elkövettetett, a kezelésével vagy felügyeletével van megbízva.

Ha az erdő államerdészeti kezelésben van, a magánindítvány előterjesztésére feljogosított erdőkezelőnek a m. kir. erdőhivatal képviselőjét kell tekinteni.

311. §.

Az erdőgazdaság vezetésével megbízott felesketett okleveles erdőmérnök, továbbá államerdészeti kezelésben levő erdőknél a kezelést ellátó m. kir. erdőhivatal képviselője erdei kihágások tárgyalásánál az erdőtulajdonost külön meghatalmazás nélkül is képviselheti.

312. §.

A hatóságok, a közigazgatási hivatalok, a községi előljáróság tagjai, a felesketett erdőgazdasági alkalmazottak, a mezőőrök, a vadőrök, a rendőri közegek és a csendőrség tagjai a tudomásukra jutott, nemkülönben az 1. §-ban felsorolt területeknek az 1923. évi XIX. t.-c. alapján létesített s fenntartott erdőtelepítésekben és gazdasági fásításokban, valamint a természetvédelmi területeknek

a tulajdonosai a területükön elkövetett és tudomásukra jutott *hivatalból üldözendő erdei kihágásokat* az adatok és bizonyítékok közlésével az illetékes rendőri büntetőbírósnál azonnal feljelenteni kötelesek.

A hatósági közegek a *magánindítványra üldözendő erdei kihágásokat* is kötelesek — ha eljárásuk közben ilyeneket észlelnek — a községi előljárásnak, vagy az érdekelt erdőtulajdonosnak azonnal bejelenteni; viszont a községi előljáráóság a neki bejelentett s magánindítványra üldözendő erdei kihágásról az erdőtulajdonost köteles haladéktalanul értesíteni.

313. §.

A hivatalból üldözendő erdei kihágások miatt megindított rendőri büntetőeljárásban a *szakképviselő* jogait és kötelességeit a m. kir. erdőigazgatóság vagy a m. kir. erdőhivatal kiküldöttje gyakorolja, aki a tárgyaláson meg nem jelent sértett magánjogi érdekeit is képviselheti, ha az képviseltetéséről meghatalmazott által nem gondoskodott.

314. §.

A hatóságilag felesketett erdőmérnököknek, alerdészeknek és erdőöröknek erdei kihágási ügyekben esküjükre való hivatkozással, saját közvetlen észleleteik alapján tett vallomásaik, nemkülönben a hatóságilag felesketett alerdészeknek és erdőöröknek az erdőkárnaplóba saját közvetlen észleleteik alapján szabályszerűen bejegyzett adatai ellenbizonyíték hiányában teljes bizonyító erővel bírnak.

KILENCEDIK CÍM.

Vegyes és átmeneti rendelkezések.

315. §.

Ennek a törvénynek az alkalmazásában tulajdonosnak kell tekinteni azt is, aki, habár tulajdonjoga telekkönyvezve nincs, az ingatlant birtokában tartja.

Hogy haszonélvezet esetében mennyiben terhelik a haszonélvezőt azok a kötelességek, amelyeket ez a törvény a tulajdonosra ró, erre nézve a haszonélvezetre vonatkozó jogszabályok irányadók.

316. §.

Ahol ez a törvény községet, vagy a községi hatóságnak valamely szervét, vagy közegét említi, ez alatt megyei és törvényhatósági jogú várost, vagy a városi hatóságnak megfelelő szervét és közegét is kell érteni. Ehhez képest városokban községi bíró alatt a polgármestert, községi elöljáróság alatt a városi tanácsot, községi jegyző és a községi képviselőtestület által megbízott elöljárósági tag alatt a városi tanácsnak a tanács által erre a célra kijelölt tagját, községi képviselőtestület alatt a megyei város képviselőtestületét, a törvényhatósági jogú városban pedig a városi törvényhatósági bizottságot, végül főszolgabíró alatt Budapest székesfővárosban a kerületi elöljáróságot és a többi városokban a rendőrkapitányt, vagy a tanács által erre a célra kijelölt tisztviselőt kell érteni.

317. §.

Az erdőbirtokosságnak a 197. §. értelmében nyújtott kölcsön alapján az 1897:XXXII. t.-c. hatálya alá tartozó kötvények csak a pénzügyminiszter engedélyével bocsáthatók ki.

Ilyen kölcsön az említett kötvények kibocsátásának alapjául csak akkor szolgálhat:

1. ha az erdőbirtokosság kötelezi magát, hogy a kölcsönből folyó bármintemű tartozásainak fedezése végett szükség esetében az erdőbirtokosság tagjaira járulékot vet ki (1897:XXXII. t.-c. 2. §. 1. a. pontja);

2. ha a kölcsön jelzálogjognak telekkönyvi bekebelezésével biztosított és a kölcsön tőkeösszege — a netalán előzőleg bekebelezett tehertételekkel együtt — nem haladja meg a jelzálogul lekötött ingatlan ama becsértékét, amely a lekötés idejékor állapított meg és

3. ha a követelés biztosítására a hitelző intézet a kölcsön alapján kibocsátandó kötvényekből legalább egyévi kamat- és tőketörlesztési járuléknak megfelelő mennyiséget, az erdőbirtokosság külön kezelendő letétjeként, a kölcsön teljes törlesztéséig visszatart.

Az ilyen biztosíték és kamatai csak a hitelező intézet olyan követelésének fedezésére fordíthatók, amely a kölcsönből folyólag keletkezett és azok más célra fel nem használhatók, sem pedig bírói vagy közigazgatási úton a kölcsön teljes törlesztéséig le nem foglalhatók. Az erdőbirtokosság köteles gondoskodni arról, hogy a biztosíték eredeti tőkeösszegében a kölcsön teljes törlesztéséig fenntartassék.

A kölcsönből folyó kötelezettségek pontos teljesítése esetében a hitelező intézet az erdőbirtokosság kérelmére, ha a pénzügyminiszter előzetesen hozzájárul, a biztosíték kamatait köteles az erdőbirtokosság rendelkezésére bocsátani.

Ha a kölcsönnek és járadékainak meghatározott részét a föld-

mívelésügyi miniszter az 1908:XLIII. t.-c 1. §. 8. pontja alapján államsegélyként a kölcsön egész tartamára az államkincstár terhére vállalja el, a biztosíték megfelelően csökkenthető.

318. §.

Az erdő- és természetvédelmi terület tulajdonosa, az erdészeti személyzet, valamint a közbiztonsági közegek az erdőben, vagy a természetvédelmi területen, a nyilvános utakon és a nyilvános területeken kívül jogosulatlanul tartózkodókat, abban az esetben, ha ott tartózkodásukat akár a közbiztonság, akár a tulajdon biztonsága, akár a vadállomány nyugalmának szempontjából aggályosnak látják, a területről kiutasíthatják s a náluk talált lőfegyvert, fejszét, baltát, fűrész, vagy erdei termék szedésére alkalmas bármi más eszközt elvehetik, de kötelesek az elvett tárgyakat 14 nap alatt a közigazgatási hatóságoknak jelentés mellett beszolgáltatni.

Ha a kiutasított személy a kitiltási felhívásnak azonnal eleget nem tesz, vagy ha az említett tárgyakat átadni vonakodik, vele szemben a VIII. Címben foglalt megtorló eljárásnak van helye; ha pedig ellenszegül, cselekménye, mint közhatósági közeg ellen elkövetett erőszak büntette, a büntető törvények rendelkezései szerint büntetettik.

Ha a kiutasított személy az erdőben vagy a természetvédelmi területen való tartózkodásra, illetőleg a fegyverviselésre vonatkozó jogosultságát a közigazgatási hatóság előtt sem tudná igazolni, a tőle elvett tárgyakat a hatóság elkobozni köteles.

319. §.

A véderőket, a természetvédelmi területeket és a közérdekű és önkéntes erdőtelepítéseket, illetőleg területeiket addig, amíg jövedelmet nem hajtanak, teljes adómentesség, addig pedig, amíg jövedelmük az okszerű várható tiszta jövedelemnél kisebb, megfelelő adómérséklés illeti meg.

Adómérséklésnek van ezenkívül helye:

1. Ha a gazdálkodás módját az erdőrendészeti hatóság közérdekből a tulajdonos kárára állapítja meg, vagy ha
2. az erdőt kárt okozó elemi csapások érik (bármily korú állományban jelentkező fagykár, széldöntés, szél-, hó- vagy zuzmara-törés, tűzvész, rovarkárok stb. esetén).

A rendszeres gazdasági terv szerint kezelt erdők községi vagy egyéb pótagadónak megállapításánál csak az azokat terhelő egyenes adók fele vehető a kivetés alapjául.

Az adómentességet, vagy adómérséklést a földművelésügyi miniszter által megállapított feltételek szerint ideiglenes adókedvezmény alakjában 10 évről—10 évre a pénzügyminiszter adja meg.

320. §.

Ha erdőre legeltetési, makkoltatási, vagy fűhasználati szolgá-
lom nehezedik, vagy ha természetvédelmi területté kijelölt ingatlant
oly szolgáalom terhel, amely a törvény rendelkezéseinek alkalmazá-
sát megnehezíti, a földművelésügyi miniszter a tulajdonos kérelmére
vagy hivatalból a tulajdonosra és a szolgáalom élvezőjére egyaránt
kötelezően a szolgáalom megváltását elrendelheti.

A megváltásnál úgy az eljárás, mint a megváltási ár megállá-
pítása tekintetében is a kisajátításra vonatkozó jogszabályokat kell
megfelelően alkalmazni.

321. §.

Erdőket és természetvédelmi területeket nem szabad olyan szolga-
almi jogokkal megterhelni, amelyek ennek a törvénynek az erdők
fenntartására, illetve a természetvédelmi területek rendeltetésének
biztosítására vonatkozó rendelkezéseivel ellentétben vannak. Ehhez
képest erdőkre és természetvédelmi területekre szolgalmi jogot a
telekkönyvi hatóság a telekkönyvben csak akkor jegyezhet be, ha az
erdőrendészeti hatóság a feljegyzés ellen az előbbi bekezdésben fog-
lalt tiltó rendelkezés alapján kifogást nem tesz.

322. §.

Az erdő belsejében fekvő, vagy az erdőbe beékelődő minden
olyan idegen földterületet, amely 10 kat. holdat meg nem halad, az
erdő tulajdonosa kisajátíthat.

Az idegen földterület tulajdonosa vagy tulajdonosai a kisajátí-
tótól földjeiknek hasonló értékű területtel való kicserélését kíván-
hatják.

A kisajátítási jogot a földművelésügyi miniszter adja meg; az
eljárásra nézve az 1881:XXI. t.-c.-nek és az ezt módosító törvények-
nek a rendelkezései irányadók.

322/a. §.

A 45. §. 3. pontja alá tartozó és 2000 kat. holdat meg nem ha-
ladó erdőgazdaságokban az üzemterv végrehajtására olyan feddhetlen
életű magyar állampolgárokat is lehet alkalmazni:

1. akik valamely hazai középiskola negyedik osztályának sikeres
elvégezése után hazai erdőgazdasági szakiskolán alerdészi bizonyít-
ványt szereztek;

2. akik az erdőgazdasági szakiskolát, vagy az egykori vadász-erdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamát sikeresen elvégezték s ezt bizonyítvánnyal igazolják;

3. akik valamely hazai középiskola négyosztályának sikeres elvégzése után erdőőri képeztést szereztek s e törvény életbelépése előtt legalább négy éven át teljesítettek erdei szolgálatot és ezt az illetékes királyi erdőfelügyelő bizonyítványával igazolják;

4. akik — képeztésükre való tekintet nélkül — a törvény életbelépése előtt legalább 12 éven át teljesítettek, mint hatósági esküt tett erdészek, szolgálatot s ezt az illetékes királyi erdőfelügyelő bizonyítványával igazolják.

Ugyanezek az erdőgazdasági és műszaki segédszolgálatra is alkalmazhatók.

323. §.

Azokban az esetekben, amelyekben ez a törvény a kisajátítási jog megadását a földművelésügyi miniszter hatáskörébe utalja, az a jogkör is a földművelésügyi minisztert illeti meg, amelyet az 1881. évi XLI.t.c. a kisajátítások tekintetében a kereskedelemügyi miniszternek biztosít.

324. §.

A törvény rendelkezése alá eső területek kisajátításánál az engedély megadására jogosított hatóság a kisajátítási jog engedélyezésére nézve előzetesen a földművelésügyi minisztert is meghallgatni köteles.

325. §.

Ha a bányahatóság ennek a törvénynek a rendelkezése alá eső területre ad kutatási engedélyt, az engedélyezés tárgyalására a kir. erdőfelügyelőt is köteles meghívni.

A bányahatóság köteles az engedélyest az engedélyokiratban mindazoknak a rendszabályoknak a betartására is kötelezni, amelyeket e törvény rendelkezései az erdőfenntartás és erdővédelem érdekében megállapítanak.

326. §.

Az alatt az átmeneti idő alatt, míg valamely erdőre a 37. § értelmében köteles üzemterv, illetve a 38. § értelmében az üzemtervet pótló jegyzőkönyv elkészül és jóváhagyást nyer, — az erdőben fahasználá-

tokat csak az erdőrendészeti hatóság engedélyével szabad gyakorolni; az erdő egyéb használata pedig csak ennek a törvénynek a korlátozásai között gyakorolható. Amennyiben az erdőrendészeti hatóság a kérelem beadásától számított 30 napon belül nem intézkedik, az engedélyt megadottnak kell tekinteni. A hatóság a használatot az e törvény 37. §-ában megállapított mértéken túl nem korlátozhatja s az e törvényben megszabott kötelezettségeket meghaladó feltételekhez nem kötheti.

327. §.

A 74. §-ban említett kezelési költségjárulékokat az alatt az átmeneti idő alatt, míg a törvényhozás a költségjárulék egységtételeit első ízben meg nem állapítja, azok szerint a kulcsok szerint kell kivetni, amelyek a törvény életbeléptetését megelőző évben egyrészt a kezelési költségátalányok, másrészt az erdőőrzési járulékok kivetésénél alkalmaztattak.

328. §.

A vármegyei közös erdőőri szervezetek a törvény életbelépésével megszűnnek s a szervezetekben alkalmazott járási (hatósági) erdőőrök megfelelő alkalmazásáról vagy végellátásáról az állam gondoskodik.

A járási (hatósági) erdőőrök nyugellátásánál a vármegyei közös erdőőri szervezetekben eltöltött szolgálati időt törvényhatósági szolgálatnak kell tekinteni, melynek beszámítása tekintetében az 1912: LXV. t.-c. 16. §-ának határozmányai irányadók.

A közös erdőőri szervezetek által létesített erdőőri nyugdíj-, segély- és egyéb alapok összes vagyona és pénzkészlete, úgyszintén a törvény életbeléptetése után befolyó erdőőrzési járulékok az állam tulajdonába mennek át.

329. §.

Az erdőtulajdonosok és a természetvédelmi területtulajdonosok felsőbb hatóságainak vagyonfelügyeleti hatáskörét ez a törvény csak annyiban érinti, hogy a vagyonfelügyeleti hatáskörben intézkedéseik nem állhatnak ellentétben ennek a törvénynek a rendelkezéseivel.

Az ilyen tulajdonosoknak az erdejüket, illetve a természetvédelmi területeiket érintő kérelmeit az erdőrendészeti hatóság érdemben csak akkor tárgyalhatja, ha azokhoz a vagyonfelügyeleti hatóság hozzájárult és ezt a kérelmező a hozzájárulást tartalmazó határozat bemutatásával igazolja.

330. §.

Az e törvényben szabályozott eljárással kapcsolatos beadványok és iratok — beleértve a fellebbezéseket és panaszokat, valamint azok mellékleteit is — bélyegmentesek. Bélyeg- és illetékmentes az ingatlanoknak az e törvény értelmében az állam részére való megszerzése, továbbá a 148. és 193. §. szerint való tulajdonátruházás.

Az előbbi bekezdésben említett bélyegmentesség a peres eljárásra nem terjed ki, úgyszintén nem terjed ki a bélyeg- és illetékmentesség a tulajdonos és alkalmazottai vagy más harmadik személyek között létrejövő jogügyletekre és erdei termékek nyilvános árverése esetén az árverési jegyzőkönyvekre sem.

331. §.

Az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról szóló 1923:XIX. t.-c. 19. §-át ez a törvény akként módosítja, hogy az abban említett erdőrendészeti áthágásokra, — úgy a kiszabható pénzbírság mennyisége, mint az eljárás tekintetében is — ennek a törvénynek a 268—286. §-ai irányadók.

332. §.

A közutakról és vámokról szóló 1890:I. t.-c. 133. §-át ez a törvény azzal egészíti ki, hogy az abban foglalt rendelkezések a véd-erdők, az 1923:XIX. t.-c. alapján létesített és fenntartott erdőtelepítések és gazdasági fásítások, közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területek és természetvédelmi területek faállományaira nem vonatkoznak, egyéb erdőterületeken pedig a faállomány letarolása csak elkerülhetetlen szükség esetében rendelhető el s a faállomány megritkítása sem terjedhet az elkerülhetetlen szükség körén túl; a letarolás vagy megritkítás szükségességét és mértékét a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek egyetértően állapítják meg.

333. §.

Ennek a törvénynek a életbeléptetésével:

az 1879:XXXI. t.-c.;

az 1885:XXIII. t.-c. 55., 56., 175. és 176. §-a, valamint a 184. §.

b) pontja;

az 1894:XII. t.-c. 13. és 14. §-a;

az 1896:XXVI. t.-c. 73. és 74. §-a, valamint az 57. §. 8. pontja;

az 1898:XIX. t.-c.;

az 1913:XXX. t.-c. 9. és 10. §-a; végül

az 1923:XVIII. t.-c. és általában mindazok a törvények, rendeletek és szabályok, amelyek ennek a törvénynek a tárgyára vonatkoznak és annak rendelkezéseitől eltérnek, — hatályukat veszítik.

Ahol korábbi jogszabály az előbbieik szerint hatályon kívül helyezett törvényre vagy törvényszakaszra hivatkozik, — ahelyett ennek a törvénynek a megfelelő rendelkezését kell érteni.

334. §.

Ez a törvény felhatalmazza az igazságügyminisztert, hogy az e törvényen alapuló telekkönyvi bejegyzésekre és e bejegyzések törlésére vonatkozó eljárást, továbbá a művelési ágak ezen törvény értelmében bekövetkező megváltoztatásának a telekkönyvben való kitüntetésére vonatkozó eljárást, végül az erdőbirtokossági kötelekből kibocsátott s a kibocsátás után közös tulajdonba jutott ingatlan (201. §.) egyéni felosztására nézve a felosztási eljárást rendelettel szabályozhassa és hogy az e tárgyban, valamint a 169. §. utolsóelőtti bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján kiadandó rendeleteit a szükséghez képest ugyanilyen módon kiegészíthesse és módosíthassa.

A közös ingatlan felosztására vonatkozó eljárás a birtokrendező bíróság hatáskörébe tartozik. A jogerős felosztási eljárás eredményét a telekkönyvben és a földadókataszterben rendelettel megállapítandó módzatok szerint hivatalból kell keresztülvezetni.

335. §.

Ez a törvény felhatalmazza a földművelésügyi minisztert, hogy az átmeneti szabályokat és az e törvény végrehajtása céljából szükséges szabályokat — még pedig abban az esetben, ha a végrehajtással megbízott többi miniszterek ügykörét is érintik, velük egyetértve — az érdekeltség meghallgatásával, rendelettel megállapíthassa és hogy úgy ezt a rendeletét, — mint az e törvény alapján kiadandó egyéb rendeleteit is a szükséghez képest ugyanilyen módon kiegészíthesse és módosíthassa.

336. §.

A törvény életbelépésének idejét a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg. Végrehajtásával a földművelésügyi, az igazságügyi, a belügyi, a pénzügyi és a kereskedelemügyi miniszterek bizatnak meg.

Budapesten, 1930 január 30-án.

Biró Zoltán,
az O. E. E. ügyvezetője.

INDOKOLÁSOK

1. §-hoz.

Nem kívánatos, hogy a legelők, melyek a mezőgazdaságnak egyik igen jelentős szükségletét hivatottak kielégíteni, az erdőtörvény rendelkezése alá tartozzanak, ezért kellett a 4. pontba a pótlást felvenni, hogy mihelyt állandó legelővé alakítják át a területeket, nem lehet őket e törvény hatálya alá vonni.

Az 5. pontba fel kellett venni a toldást, hogy csak azokat az eddig erdőként fel nem vett ingatlanokat kell a törvény hatálya alá sorolni, amelyeket a vízrendészeti hatóság minősít okvetlenül fenntartandóknak, mivel ezeken a helyeken mindent a vízrendészet érdekeinek kell alárendelni.

2. §-hoz.

Ki kell venni a törvény rendelkezései alól azokat a területeket, amelyek kifejezetten más, nem erdőgazdasági célokat szolgálnak, ezért kellett a karácsonyfa-telepeket, faiskolákat, gyümölcsösöket, bot- és füzvessző-telepeket (1. pont), valamint a törvény életbeléptetése előtt létesített vadtenyésztésre szolgáló remiseket (3. pont) a törvény általános rendelkezései alól kivonni.

A 4. pont beiktatása nemcsak azért szükséges, hogy a gazdaságok legelőszükségletének ellátása fenn ne akadjon, de azért is, hogy ennek ellenében a megmaradó erdőt a további megcsonkítástól és a legeltetéstől mentessük.

Az 5. pont beiktatása az önkéntes fásítás előmozdítását célozza, mert senki sem fog másként a teljesen szabad mezőgazdaságról az erdőgazdaságra önként áttérni, ha csak a szabad rendelkezési jogot részére nem biztosítjuk.

3. §-hoz.

Az e téren felmerülő vitás kérdést legcélszerűbb a szabályszerű hatósági eljárásra utalni.

4. §-hoz.

Az első bekezdésben tervezett változtatásokat azért kellett felvenni, hogy az erdőbirtokost ne lehessen kötelezni olyan terület újból való beerdősítésére, amelyik akkor sem tartoznék a törvény rendelkezése alá, ha az erdő állna rajta.

Az új bekezdést azért szükséges beiktatni, hogy a mezőgazdaságra jól alkalmas irtásokat ne legyen kénytelen a birtokos feltétlenül elvonni a mezőgazdaságtól, hanem helyettük, más mezőgazdaságra kevésbé alkalmas területet ültethessen be.

5. §-hoz.

Esetleges félreértések elkerülése végett kellett az „elkülönítés” szó helyett „legelőelkülönítést” bevenni.

6. §-hoz.

A 3. pontban a végleges rendelkezést a vízügyi hatóság részére kell fenntartani az 1. §. 5. pontjánál már említett okból. Az üzemtervre való utalás a kérdés természetéből folyik. Végül nem szorul különös indokolásra ez a pótlás sem, amely a birtokos kártalanítására vonatkozik, mert természetes, hogy ha a birtokost mások érdekében korlátozzuk gazdálkodási szabadságában s ezáltal károsodik, a kárt meg kell részére téríteni.

7. §-hoz.

A kijelölés hatósági teendő, ezért kellett azt az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe utalni. Ez a megoldás módot nyújt a birtokosnak arra is, hogy esetleges kifogásait vagy igényeit az eljárás során érvényesíthesse.

8. §-hoz.

A másokkal közös határvonalon a határjelek felállítását az erdőbirtokos egyoldalúlag nem is foganatosíthatja, ezért kellett az utolsó bekezdést megfelelően módosítani.

9. §-hoz.

Az erdőbe beékelte mezőgazdasági földeket s némely szomszédos vagy kívül fekvő területeket (csemetekert, illetmények stb.) az erdőgazdaságtól elkülöníteni nem lehet, ezért célszerű a törzskönyvbé ezeket is felvenni. Csak természetesen a kívánság, hogy az ilyen általános szabályok megalkotásánál a kormányzat az érdekelteket is hallgassa meg. Az adatok származását azért kell feljegyezni, hogy a törzskönyv azok megbízhatósága tekintetében is felvilágosítást adjon.

11. §-hoz.

Csak szórendváltozás a könnyebb érthetőség céljából.

12. §-hoz.

A birtokos értesítése magától értetődő kellék, amit a szövegbe fel kellett venni.

13. §-hoz.

Az erdőgazdaság általános céljának meghatározása, ahol ki kellett emelni a főcél, a birtokos érdekeinek kielégítése mellett a közérdekből elengedhetetlen kívánalmat: az erdők megfelelő fenntartását. A szigorú tartamosság, bár kívánatos, de nem elengedhetetlen követelmény. Ahol arra vagyongfelügyeleti szempontból szükség van, az erre hivatott hatóságok enemű kívánásai lesznek amúgy is irányadók.

14. §-hoz.

Tekintettel arra, hogy a területeket a tulajdonosok legeltetés céljaira kapták, az olyan területeken, ahol lehet állandó legelőt létesíteni, a birtokosok enemű kívánsága elől nem lehet kitérni. Ezért vette fel az egyesület az átalakítást kötelező formában a szövegbe.

15. §-hoz.

Az erdőgazdálkodás legnagyobb veszedelemé nálunk a legeltetés. Kopár területeink keletkezése majdnem kivétel nélkül a legeltetésre vezethető vissza, legalább 90 százalékban ez az oka a magánerdők jó részében észlelhető siralmas állapotnak. Ez a kérdés ezenfelül állandó ütközőpontja az erdő- és mezőgazdaságnak.

Az Országos Erdészeti Egyesület teljes mértékben méltányolja a mezőgazdaságnak a legelőhöz fűződő érdekeit, ezért minden javaslatot megtett, hogy a legeltetésre állandóan használt és alkalmas fás területek (fás legelők) a törvény hatálya alól kikapcsoltsanak. Viszont kötelessége rámutatni arra, hogy az erdőgazdaság és legeltetés ugyanazon a területen össze nem fér. Ami a törvény értelmében erdő, ott a legeltetést arra a minimális mértékre kell korlátozni, amit az erdőgazdaság minden számottevő kár nélkül megbír.

A változtatások, mint a kecskére vonatkozó abszolút tilalom, a véd-erdők és fiatalosok, valamint a felújítás alatt álló területek teljes nyugalmanak biztosítása elengedhetetlen kellékei az erdőgazdálkodásnak, ezeket tehát magában a törvényben kellett biztosítani.

16. §-hoz.

Az általános irtási, lomb- és alomszedési tilalom kimondása a véd-erdőkre is csak addig indokolt, amíg az üzemterv, amely ezeket a kérdéseket szabályozza, elkészül.

17. §-hoz.

Az új szöveg biztosítani kívánja a birtokosnak azt a jogát, hogy ilyen célokra szükséges apró területeket — a véd-erdők kivételével — hatósági engedély nélkül is igénybevehessen. Másrésztől biztosíték az ellen is, hogy a bányahelyek változtatásával ne lehessen nagy területeket kirtani.

18. §-hoz.

A tervezet 19. §-ában tárgyalt intézkedések, amelyeknek végleges megoldását, az általános üzemtervkényszerre való tekintettel, az üzemtervre kell bízni. Addig is azonban, amíg az üzemterv elkészül, biztosítani kell a birtokosnak azt a jogát, hogy a sürgősen szükséges területeket hatósági engedély nélkül is igénybevehesse bizonyos korlátok között. Másrésztől a kitermésnek a hozadékba való beszámítása megakadályozza azt, hogy ezeket az átalakításokat azzal a számíttással foganatosítsák, hogy a normálnál nagyobb fahozadékhoz jussanak.

19. §-hoz.

A tervezet 20. §-ából átalakítva. Tekintettel csekély erdőállományunkra, nagymérvű fabehozatalunkra, le kellett itt szegezni azt az alapvetet, hogy erdőterületünknek nem szabad apadnia. A tervezet rendelkezéseivel szemben mutatkozó kisebb enyhítések a gazdasági életből folyó olyan kívánalmak, amelyeket a birtokos joggal igényelhet. Nem lehet a birtokost, aki saját jószántából telepített be mezőgazdasági területeket, sem attól a jogtól elűtni, hogy ezeket erdőirtás esetén a pótlásba beszámíthassa, sem pedig attól, hogy az ilyen területeket, más terület beerdősítése esetén, külön engedély kérése nélkül is kiirthassa, ha azokon egyébként nem kell közérdekből erdőt fenntartani. Gondoskodni kell arról az esetről is, ha az irtásra utalt birtokosnak nincsen olyan területe, amelyet csereképpen be tudna erdősíteni és pedig olyan formában, hogy a birtokos által teljesítendő szolgáltatás ott szaporítsa az erdőterületet, ahol arra kifejezetten szükség van. Csak természetes az a rendelkezés, amelyik kisajátítás esetére nem a szenvedő felet, a birtokost kötelezi a pótlásra, mert hisz ily esetben az irtás nem az ő érdekében és nem az ő kívánságára történik.

20. §-hoz.

Az eredeti tervezet 18. §-ában foglalt intézkedést, mivel csupán egy különleges felújítási módról van szó, az üzemterv keretébe kellett utalni.

22. §-hoz.

A tulajdonképeni cél a felújítások és a fiatalosok védelme, ezért addig, amíg a cél másként is elérhető, nem szabad a vadállomány apasztásához nyúlni, ami egyébként is végső kényszereszköznek tekinthető.

24. §-hoz.

Az erdőigazgatóság helyett az erdőfelügyelő beiktatása az eljárás gyorsítása érdekében szükséges. A faállomány kényszertarolást, mint igen súlyos következményekkel járó intézkedést, a legelső fórumnak kellett fenntartani. A védekezés közérdekből történik s költségei messze túlhaladják pl. a gyümölcsösökben való hernyóirtás költségeit. A sáskairtas vagy járvány ellen való védekezéssel lehet az amúgyis igen ritkán felmerülő eljárást leginkább összehasonlítani s így annak költségeit nem lehet a birtokosokra hárítani.

25. §-hoz.

Igen természetes a birtokosnak az a kívánsága, hogy ha megfelelő szakértő erdőtisztje van, vagy a munkálatokat maga kívánja teljesíteni, idegen hatósági beavatkozás nélkül is végezhesse az állam költségén. Viszont nemakarás esetére a végrehajtás jogát az állam részére biztosítani kell!

26. §-hoz.

Mivel a javasolt módosítás szerint a költségeket az állam viseli, a 26—29. §-ok elesnek. Szükséges volt azonban ezek helyett egy új 26.

§. beiktatása. Az állomány esetleges letarolása esetén a birtokos önhibáján kívül esik a területnek annyi évi növedékétől, amennyi idős az állomány volt. Különösen áll ez arra az esetre, ami pedig leginkább előfordul, amikor a fiatal állományt kell idő előtt letarolni. Feltétlenül méltányos tehát a kívánság, hogy megfelelő adókedvezményben részesüljön.

30. §-hoz.

A közbeiktatott beszúrások az erdőnek a tűz ellen való fokozottabb védelme és a teendők pontosabb körülírása érdekében szükségesek.

34. §-hoz.

Az intézkedési sorrend megváltoztatása azért szükséges, hogy a tűz oltása a lehető leggyorsabban kezdetét vegye, mert a főszolgabírói székhelyek gyakran nagy távolságra vannak.

35. §-hoz.

A második bekezdés módosításának célja az, hogy az oltás vezetése mindenkor a hozzáértő erdészeti személyzet kezében maradjon.

37. §-hoz.

A betoldások és módosítások főcélja annak a kidomborítása, hogy az üzemterv is elsősorban a birtokos céljait van hivatva szolgálni. A 45. §. 1. és 2. pontja alá tartozó erdőknél a tartamosság megkívánása ezek jogi természetében leli magyarázatát, mert a birtokos nem jogosult a tőke tartozékát képező fakészletek igénybevételére. Másrészt bizonyos mértékig korlátozni kellett az állami beavatkozás mértékét a magánbirtokokkal szemben, akik a tőke felhasználása tekintetében senkinek sem tartoznak felelősséggel. Kétségtelen, hogy a hozadékok bizonyosfokú tartamossága a magánerdőkben is kívánatos. Mivel azonban a magánerdők állományviszonyai igen sok esetben nem alkalmasak arra, hogy a birtokos anyagi tönkretétele nélkül egyenesen a szigorú tartamosságra lehessen áttérni, másrésztől nem lehet jogcímet találni arra, hogy a birtokost a 10 évenként az üzemtervben engedélyezett használatok időbeli foganatosításában, ha a fenntartásra vonatkozó kötelezettségeknek eleget tesz, korlátozzuk: fel kellett venni a §-ba azokat a rendelkezéseket, amelyek az állam beavatkozási jogának bizonyos keretek közé való szorítása mellett ezek között a határok között a birtokos szabad rendelkezését biztosítják.

38. §-hoz.

Mivel az üzemterv elkészítése számottevő költséget és munkát jelent, a rendszeres gazdálkodásra valamely okból nem alkalmas erdőknél ki kellett kötni azt, hogy az üzemtervet egyszerű jegyzőkönyv pótolhassa. A területhatár lefixirozása szükséges, hogy a 300 kat. holdnál kisebb erdő tulajdonosát ne lehessen egységes üzemterv készítésére kényszeríteni. Teljesen ki kellett kapcsolni az üzemtervi kényszer alól a 10 kat. holdnál kisebb erdőket, amelyeknél csupán azok erdőként leendő fenntartását lehet megkövetelni.

39. §-hoz.

A területhatár felemelését a nehéz gazdasági viszonyokon kívül a magánerdők számottevő részének elhanyagolt állapota és csekély jövedelmezősége indokolja.

A második bekezdés módosítása a magánerdőmérnökök foglalkoztatására kíván módot nyújtani.

41. §-hoz.

Az üzemtervek jóváhagyását már csak azért is kell az erdőrendészeti hatóságra bízni, mert a helyi viszonyoknak, a birtokos körülményeinek ismerete a magánerdők üzemterveinek jóváhagyásánál feltétlenül szerepet fog játszani, ezek az ismeretek pedig a helyi szerveknél vannak meg. Az üzemtervi kötelezettség kiterjesztése a jóváhagyási munkát amúgy is annyira megszorítja, hogy teljesen elegendő lesz, ha azok az üzemtervek kerülnek fellebbezés folytán a másodfokú erdőrendészeti hatósághoz, amelyeknél az erdőfelügyelő és tulajdonos álláspontja lényegileg eltér. Szükség esetén lehet itt bizonyos területhatárt is megállapítani, mert annak igazán nem volna célja, hogy apró erdőbirtokok üzemterveinek vagy jegyzőkönyveinek ezrei megjárják a minisztériumot. Végül az üzemterv jóváhagyásánál merülhetnek fel olyan nézeteltérések az I. fokú hatóság és a birtokos között, amiket csak a fellebbezés során kifejlődő kontradiktórius eljárás alapján bírálhat el megfelelően a felsőbb hatóság. Erre pedig feltétlenül szükség van, mert az üzemterv rendelkezései, amik felett eddig a minisztérium a fél meghallgatása nélkül döntött, a birtokos gazdálkodási lehetőségét, a birtok jövedelmezőségét évtizedekre döntik el.

42. §-hoz.

Az üzemmód, vágásforduló és fafaj az erdő egész jövedelmezőségére és így a vagyon egész értékére döntő befolyásúak. Ezekben a kérdésekben — fenyegető veszély nélkül — a birtokos egyéni elhatározásának kell fenntartani a döntést. Mivel pedig igen sok megoldás lehetséges még a törvénytervezetben megszabott korlátok között is, a végső döntést a független szakforumoknak kell fenntartani.

44. §-hoz.

Nem szorul bővebb indoklásra, hogy ha az üzemtervet idegen érdekből a birtokos kárára hivatalból kell megváltoztatni, ezért a birtokos kártalanítást igényelhet attól, akinek érdekében a módosítás történik.

45. §-hoz.

A szakasz kettészakítása már a könnyebb megértés szempontjából is indokolt. Az első bekezdés szövegének módosítását az új 322/a §. rendelkezései indokolják. Törölni kellett a §. második bekezdését, mert a kötelező segédszolgálat kimondása, különösen ebben a formában, könnyen veszélyeztetheti a birtok jövedelmezőségét. Egyebekben utalunk az új 46. §. indokolására.

46. §-hoz.

Az erdőgazdaság szakértő vezetésének kérdése egyike a törvény legnehezebben megoldható feladatainak. Kétségtelen, hogy az állam anyagi helyzete nem bírja meg ma akkora személyzet alkalmazását, hogy az az irányítást az összes erdőben elláthatná. Másrésztől az erdőgazdaság vezetéséhez szükséges szakismeretek korántsem olyan általánosan kiterjedtek, hogy ezt nyugodtan rá lehetne bízni az esetleg minden szakismeret nélküli tulajdonosra. A kötelezettség kimondása kétségtelenül megterhelést jelent a birtokosra, amivel szemben azonban jelentékeny előnyök is jelentkeznek. Elsősorban megszabadul a hozzá nem értésből származható gyakori erdőrendészeti áthágásoktól. Ezenfelül a szakértő alkalmazott sok olyan jövedelmező használatra, vagy mellékhasználatra vezetheti rá a birtokost, amelyek jövedelme az ő javadalmazását messze felülmúlja. Végül semmi akadálya annak, hogy a képesített alkalmazottat egyéb, különösen műszaki teendők végzésével is megbízhasssa. Módot kellett azonban emellett keresni arra, hogy a kisebb birtokosnak lehetőleg több megoldás álljon rendelkezésére, amelyek közül azt választhassa, amelyiket saját szempontjából legelőnyösebbnek tart.

47. §-hoz. (A régi 46. §.)

A 300 kat. holdnál kisebb erdőbirtokokat nem lehet szakképzett erdőőr tartására kifejezetten kötelezni. Ahol az erdő értéke és jövedelmezősége ezt megbírja, vagy indokoltá teszi, ott a birtokos majd önként alkalmaz ilyent, annál is inkább, mert egyéb teendők végzését is rábízhatja. A 3. bekezdés kedvezményét természetesen ki kellett terjeszteni a 300 kat. holdnál kisebb magánbirtokokra, valamint azokra is, akik az üzemterv végrehajtására középfokú képesítéssel bírókat alkalmaznak, akik a védelembe szintén fokozottabb mértékben bevonhatnak.

Az eredeti tervezet 47. §-át az előző §-ok átszövegezése folytán törölni kellett annál is inkább, mert a kötelező társulás kimondása csak a legkritikább esetben vezetne megfelelő eredményre.

48. §-hoz.

A személyzet létszámának kötelező megállapítását csak a kötött birtokokra lehet kimondani, ahol a jelenlegi birtokos úgy az üzemterv betartásáért, mint a vagyonállag védelméért más, harmadik személlyel (jogutód, várományos, stb.) szemben is felelős. A magánbirtoknál a tulajdonos elbírálására kell bízni, mennyi személyzetet alkalmaz. A józan belátású erdőbirtokos amúgy sem fog az okvetlenül szükségesnél kevesebb személyzetet alkalmazni, itt tehát csupán a törvényben előírt képesítés betartására kell szorítkozni és még így is lehetővé kell tenni, hogy a nagyon kedvezőtlen helyzetben levő birtokos csekélyebb minőségű alkalmazottat tartasson.

49. §-hoz.

A tervezett, illetőleg javasolt módosítás lehetővé kívánja tenni azt, hogy védelmi személyzetét az erdőgazdaság vezetője maga képezhesse ki, saját szükségletének és igényének megfelelően. még pedig anélkül, hogy azért állandóan több ember tartására legyen kötelezve.

54. §-hoz.

Az első bekezdés módosított szövege a szerzett jogok természetes

védelme. A §-nak az eredeti tervezetbe felvett többi rendelkezése felesleges, jogtalan és céltalan beavatkozás a magánjogba, miért is az egyesület ezek feltétlen törlését kéri.

55. §-hoz.

A magánalkalmazásban álló erdészeti személyzet a birtokos alkalmazottja, akivel feltétlenül rendelkezni kíván. Ebből folyik, hogy magában a törvényben szösz szerint meg kell állapítani a tőlük követelhető eskü szövegét.

57. §-hoz.

A hatóság szó helyett közbiztonsági szó beiktatásával az egyesület azt az álláspontját kívánta leszégezni, hogy a magánalkalmazott, ha nem követ el a büntető törvénybe ütköző cselekedetet, csak munkaadójának felelős. Természetes, hogy a birtokost terheli ezzel szemben a törvények által a munkaadóra hárított felelősség. A harmadik bekezdés módosításával kifejezett törvényes köteletségévé kívánta tenni az egyesület a személyzetnek a vad- és halállományra való felügyeletet, ami nemcsak a 22. §-nak, de az évszázados szokásnak és az eskü szövegének is természetes folyamánya. Az új utolsó bekezdés felvételét a gyakorlati életben felmerült esetek szükségessé.

59. §-hoz.

A §. módosítása természetes következménye a birtokos legegyszerűbb jogának, hogy fizetett alkalmazottjával, — a mások jogainak ségben tartása mellett — rendelkezni kíván. Az eredetileg tervezett intézkedés a magánszolgálatban lehetetlen helyzetet teremtene, mert megadná az ellenszegülés jogát az alkalmazottnak olyan esetben is, amikor a birtokos kívánsága nem ütközik a büntető törvénybe.

Az alkalmazott a munkaadójával szemben kényszerhelyzetben van, mert az engedelmség megtagadása csak elbocsátást vonhat maga után. A büntető törvénybe ütköző rendelkezés teljesítését meg kell tagadnia, egyéb esetekben azonban eleget tesz kötelezettségének, ha a munkaadóját figyelmezteti a cselekmény következményeire. Erre az állápontra vezethetők vissza azok a törvényes rendelkezések, amelyek a felelősséget ilyen esetekben teljesen a munkaadóra hárítják. Az ellenőrzés az állam joga és kötelezettsége s a magánalkalmazottat — ha nincs a büntető törvénybe ütköző cselekedetről szó, — az engedelmség megtagadására felhatalmazni, vagy a munkaadó feljelentésére kötelezni nem szabad.

60. §-hoz.

Az 50. §-nál felhozott indokokból törölni kell.

61. §-hoz.

A kényszerszállás törlésének (47. §.) megfelelően törölni kellett a §. második bekezdését is.

62. §-hoz.

A címkérdés rég óhajtott szabályozása. A főerdész címet továbbra is

a főiskolai képesítésű alkalmazottak részére kellett fenntartani, mivel ez a környező államok jó részében így van. Viszont az erdész, köreerdész, pagonyerdész címeket az egyesület hozzáférhetővé kívánta tenni az 51. és 322/a §-ban megszabott képesítésű egyének részére abban a reményben, hogy ez nem fogja igényeiknek olyan fokozódását maga után vonni, ami alkalmaztatásukat tenné pénzügyileg lehetetlenné.

64. §-hoz.

A c) pontot 65. §. átszövegezése folytán kellett törölni.

65. §-hoz.

Az egyesület az erdőbirtok állami kezelésbe vételét nem büntetésnek, de kedvezménynek kívánta tekinteni, mivel — remélhetőleg — ugyanannak a feladatnak a megoldását olcsóbbá fogja tenni. Emellett csak természetes az, hogy, ha az állam a szakértő kezelést általános kötelezettséggé teszi, gondoskodnia kell arról is, hogy ott, ahol annak ellátása a birtokos anyagi erejét meghaladja, vagy ahol az a birtokos igényeit kielégíti, az állami kezelésbe vétel tényleg meg is történjék.

Ezért kellett az államra nézve is kötelezettségként kimondani a felsorolt esetekben az állami kezelésbevételt.

66. §-hoz.

Nem volna indokolt az állami kezelést tisztán tulajdonos-változás miatt megszüntetni, ha azt az új tulajdonos nem kívánja; viszont nem volna indokolt az előző tulajdonos mulasztása miatt elrendelt állami kezelést tovább is fenntartani, ha az új tulajdonos a mulasztást pótolja s az állami kezelés megszüntetését kéri.

68. §-hoz.

A módosítás a 65. §-nál eszközölt módosításnak természetes következményei.

72. §-hoz.

A rövid betoldás félreértések elkerülése céljából szükséges.

74. §-hoz.

A kat. tiszta jövedelem nem adja a hű képét az erdő tényleges jövedelmezőségének. Feltétlenül figyelembe kell venni az erdők jelenlegi állapotát is a kezelési járulék megállapításánál.

80. §-hoz.

Az engedélyhez nem kötött megosztásokat a külön beiktatott 80. a. §. tárgyalja, ezért a második bekezdést törölni kellett.

80. a. §-hoz.

Az 1908. évi birtokrendezési törvények (a közbirtokosságok arányosításáról) a 100 kat. holdat állapították meg olyan területminimum gyanánt, amely mint önálló gazdasági egység a közösségből kiszakítható.

A második bekezdés ezt az alapelvet juttatja érvényre.

Az első és harmadik bekezdés a különálló erdőrészetek eladását, valamint a törvényes örökösök között létrejövő osztályegyezség végrehajtását mentesítik a hatósági jóváhagyás alól.

Az első már magában véve nem esik a megosztás fogalma alá, a második pedig annyira integrális része a tulajdon felett való rendelkezésnek, hogy ezeket korlátozni egyáltalán nem lehet.

Végül a negyedik bekezdés a községek, városok és egyéb lakott helyek fejlődését s közérdekű építkezések foganatosítását kívánja megkönnyíteni.

Önként értetődik, hogy a műveléság változtatáshoz az engedélyt az előző rendelkezések értelmében ki kell kérni s csupán az elidegenítés nem igényel jóváhagyást.

Nagyobb aggodalomra a közérdek szempontjából már csak azért sincsen ok, mert a Csonkaország területének túlnyomó nagy részén 100 kat. holdnál kisebb területeken is lehet, ha nem is szigorúan tartamos, de rendszeres és célszerű erdőgazdaságot üzni.

81. §-hoz.

Mivel az erdőigazgatóság székhelye gyakran elég távol esik, célszerűbbnek látszott az elsőfokú véleményezést az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe utalni annál is inkább, mert a minden törvényhatóság területén megalakítandó elsőfokú erdőrendészeti hatóság útján az eljárás gyorsabban lesz lebonyolítható.

82. §-hoz.

A 100 kat. holdas területhár beiktatása következtében az első bekezdés utolsó mondatát és az egész második bekezdést törölni kellett annál is inkább, mert az első bekezdés mondata ebbe a magánjogba mélyen benyúló kérdésben igen sokféle magyarázatra adott volna lehetőséget.

83. §-hoz.

A változtatást a hatáskör módosítása és a gyorsabb elintézés lehetősége indokolja.

84. §-hoz.

E § megszüvegezésénél az egyesület abból a feltevésből indult ki, hogy a birtokos erdejét, vagy annak egy részét csak abban az esetben fogja elidegeníteni, ha a befolyó vételárra rá van szorulva, vagy az ingatlanért igen előnyös vételárat érhet el.

A magántulajdon fogalmának tiszteletbentartásából következik, hogy az állami beavatkozás nem lehet olyan, ami a birtokos anyagi érdekeivel ellentétben állana, vagy az erdők forgalmi értékét csökkentené.

Biztosítani kell tehát az erdőbirtokos részére feltétlenül azt a vételárat, amelyet erdeiért más úton elérhetne, ezt pedig csak az elővételijog révén lehet.

A megosztáshoz köthető feltételek a határok célszerű megválasztásán és az egyes részletekhez való hozzájutás biztosításán túl nem terjedhetnek.

A 60 napos határidőt az Országos Erdőgazdasági Tanács közbeiktatása teszi szükségessé.

Az első bekezdés módosítását az eljárás gyorsítása teszi szükségessé. A második bekezdést azért kellett módosítani, mert hiszen az elidegenítés a szerződések hatósági jóváhagyásával már tényleg megtörtént.

87. §-hoz.

Mivel a hagyaték megosztását az új 80. a) §. a hatósági jóváhagyás alól kivonja, az első bekezdés erre vonatkozó részét törölni kellett.

88. §-hoz.

Mivel a magánjogba való ilyen erős beavatkozás csakis a közérdekkel indokolható meg, a felmerülő költségeket is csak a köz viselheti. Ezért a 88. §-t törölni kellett.

89. §-hoz.

A módosítást a 81. §. megváltoztatása indokolja.

91. §-hoz.

Teljesen szokatlan a 91. §-nak erre az esetre elzárást kimondó rendelkezése.

A megosztás bekebelezése hatósági engedély nélkül amúgy sem lévén foganatosítható, teljesen elegendőnek kell tartanunk, ha ezeknek a rendelkezéseknek a megszegését a törvény erdőrendészeti áthágásnak minősíti és pénzbüntetéssel torolja meg. Ezért a §-t teljes egészében törölni kellett.

92. §-hoz.

Az első mondat néhány sorát, mint feleslegeset, törölni kellett.

96. §-hoz.

A negyedik pontba be kellett szűrni a más szállító berendezéseket s ugyancsak az engedélyezési eljárás keretébe kellett utalni az átszállítás megszűnésekor követendő eljárás megállapítását.

100. §-hoz.

Az eszközölt beszúrások egyrészt a szerzett jogok védelmét, másrészt azt célozzák, hogy a létesített új szállító berendezést a földtulajdonos is használhassa.

101. §-hoz.

A szállítandó anyagok megfelelő megjelölése az ellenőrzés lehetőségének elengedhetetlen kelléke.

103. §-hoz.

Már használatban levő út igénybevétele esetén nem lehet az út tulajdonosát arra kényszeríteni, hogy a fenntartást idegen kezébe adja, viszont ily esetben az átszállításra jogosultat kell kötelezni arra, hogy a fenntartási költségeknek a szállításhoz arányos részét viselje.

110. §-hoz.

Nem volna gyakorlati értéke annak, ha időlegesen szállító favásárlók részére is biztosítanók a kisajátítási jogot, mert könnyen előfordulhatna az az eset, hogy más szállítási vonal híján a vételi szerződés lejártával az erdőbirtokos teljesen ki volna szolgáltatva a régi favásárlóknak, vagy pedig kénytelen volna újból költséges kisajátítási eljárás útján a szállításhoz szükséges területet attól megszerezni.

112. §-hoz.

A kisajátítás alól célszerű kivonni a belsőégeket, kerteket, parkokat, szőlőket, gyümölcsösöket is, mivel ezeknek a rendszerint kisebb terjedelmű, de annál értékesebb ingatlanoknak az összefüggését alig néhány öles terület kisajátítása is igen kártékonyan szakíthatja meg.

Fennmarad még ezekre a területekre mindig a bérlet lehetősége, ami annál kevésbé adhat nagyobb aggodalmakra okot, mert legtöbbszörre apró területrészek igénybevételéről van szó.

116. §-hoz.

A „Vízi közlekedés” szó helyett „vizen át való közlekedés”-t kell tenni, egyébként változatlan.

117. §-hoz.

A harmadik bekezdésből törölni kellett a költségvetést, mivel a vízpálményeknél, különösen ha azok nagyméretűek, a tényleges építési költség igen gyakran nagymértékben eltér a költségvetési előirányzattól.

Már pedig az esetleges hozzájárulások megállapításánál nem az előirányzatot, de a tényleges készkiadást kell alapul venni.

119. §-hoz.

Az állandó gazdaságra berendezett nagyobb erdőbirtokok érdekeinek védelme céljából kellett a 20 évet a régi törvényben is megállapított 50 évre felemelni.

A szállítási engedély átruházását az erdő vagy a faanyag eladása esetére feltétlenül szükséges biztosítani, mert hiszen a vásárló a birtok, vagy a fakészlet megvásárlásakor a szállítási engedélyt és az ebből folyó lehetőséget feltétlenül értékeli.

Egyébként is az engedély bizonyos terület mennyiségileg is megállapított fatermésére szól, semmi értelme nem volna tehát annak, hogy bármilyen okból beálló tulajdonosváltás esetén a jogutódot megfosszuk a jogelődje által már régebben folytatott gyakorlatból származó elsőbbség előnyeitől.

123. §-hoz.

A kisajátítás alól kiveendő ingatlanokat célszerűnek látszik éppúgy kibővíteni, amint ez a szárazon való szállításnál történt.

124. §-hoz.

Az egyesület célszerűnek találta a régi erdőtörvény 188. §-ában megállapított és a gyakorlatban is jól bevált feltételeket fenntartani az olyan víziútvonalakra, amelyekre vonatkozólag már régebben kiadott szállítási engedélyek vannak érvényben.

A bármely engedélyes által az engedélyezett mennyiségből 5 éven át igénybevett résznek a felszabadítását azért is szükséges kimondani, nehogy túlzott mennyiségekre vonatkoztatott engedélyek kérésével az egyes víziutak teljes szállítóképességét egyesek lefoglalják anélkül, hogy ezt a mennyiséget csak egyszer is tényleg leszállítanák. Ez esetben ugyanis más ugyanarra a víziútra utalt érdekelteket fosztaná meg teljesen alaptalanul a víziszállítás lehetőségétől.

125. §-hoz.

A közös usztatást kötelezően elrendelni lehetetlenség.

Méretbelileg egymástól jelentékenyen eltérő faválasztékokat együtt usztatni nem lehet, mert a nagyobb méretű nehéz választékok a könnyű anyagot a partra és a zátonyokra kiverik.

Viszont usztatásnál a vízbe dobott anyagot lehetetlen úgy megjelölni, hogy azt a kifogás után tulajdonosok szerint el lehessen különíteni, így pedig nemcsak az anyag szétoasztása, de az usztatási apadék megállapítása is csak örökös, úgyszólván kiegyenlíthetetlen torzszalkodásra vezetne.

Ezt a megoldást csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha az alkalmazás módjára nézve az engedélyesek békésen megállapodnak.

128. §-hoz.

A víziművek kezelését, mivel itt legtöbbszörre nagyértékű és gondos fenntartást igénylő építményekről van szó, nem lehet a tulajdonostól elvonni, viszont a dolog természetéből folyik, hogy a gyűjtött víz felett való rendelkezést annak a részére kell mindig biztosítani, aki az úsztatást vagy tutajozást éppen gyakorolja.

A víz kibocsátásának idejét, a szükséges mesterséges duzzasztás magasságát ugyanis a távolságokon kívül az időjárás, a faanyag minősége és sok más olyan körülmény is befolyásolja, amelyeket csak az tud megfelelően elbírálni, aki a szállítást éppen gyakorolja. Ezért az erre vonatkozó rendelkezési jogot feltétlenül az ő részére kell biztosítani.

129. §-hoz.

A 4-ik pont és az utolsó bekezdés rendelkezései ellentétben állanak a 119. és 124. §-oknál eszközölt módosításokkal. Mivel azonban a múltban az átruházásokat elég gyakran nem jelentették be, az átruházó felelősségét meg kellett itt állapítani már csak azért is, hogy az engedély átruházását minél előbb kérjék és így a hatóság a vásárló felelősségét előre kimondhassa és őt a biztosíték letételére kötelezhesse.

142. §-hoz.

A §. új szövegezése a felmerülő műszaki munkálatok és talajkötési munkák létesítését az államra kívánja hárítani s csupán a kisebb jelentőségű ilyen munkálatok fenntartásával kívánja a tulajdonost terhelni. Az állam hozzájárulásának ez a valamivel nagyobb mértéke már csak azért is indokolt, mert különösen az ilyen műszaki munkák majdnem kivétel nélkül csak a szomszédos, vagy lejjebb fekvő területek, illetőleg műtárgyak védelmét szolgálják.

144. §-hoz.

Senkit nem lehet kötelezni arra, hogy azt, amire saját magának szüksége van, ilyen célokra átadni köteles legyen, ezért a szövegbe fel kellett venni, hogy a kötelezettség csak a birtokos saját szükségletét meghaladó mennyiségű anyagokra terjedhet ki.

145. §-hoz.

Az első bekezdésbe fel kellett venni a békés megállapodás lehetőségét, míg a második bekezdést a 142. §. új szövegének megfelelően kellett módosítani.

146. §-hoz.

Az első bekezdésből a műszaki munkálatokat a 142. §. értelmében törölni kellett, hasonlóképpen törölni kellett a „megokolt esetekben” kitéltet is, mert az ilyen közérdekű munkálatoknak a megjelölt kedvezményekkel való támogatása minden esetben indokolt.

A 4. pontból törölni kellett a 143. és 144. §-okban említett kártalanításra és költségekre való utalást, mivel ezeket a módosított tervezet szerezte minden esetben az állam köteles fedezni.

146. a) §-hoz.

Több helyütt megtörtént, hogy az O. F. B. egyes magánbirtokosok erdejéből nagyobb területeket jelölt ki szomszédos községek legelőszükségletének kielégítése céljából 10 éves legeltetési kényszerbérletre.

Ilyen területek a legeltetési bérlet lejártával igen könnyen kerülhetnek a közérdekből befásítandó területek közé.

Mivel a kijelölés a birtokos akaratán kívül hivatalból történt s a területek esetleges elkopárosodását, vagy megrongálását nem a tulajdonos ténykedése idézte elő, önként érthető, hogy az itt felmerülő összes munkálatok költségeit az államnak kell viselnie, amely a birtokost a bérletre kényszerítette.

147. §-hoz.

Az 1. pont értelmében teljesítendő szolgáltatásokra a községet csak abban az esetben lehet joggal kötelezni, ha az illető anyagok a birtokos saját területén egyáltalán nem, vagy esetleg nem elegendő mennyiségben, vagy olyan nagy távolságban fordulnak elő, hogy azoknak a helyszínére való szállítása a munkálatokat aránytalanul megdrágítaná.

148. §-hoz.

Az eredeti szöveg csupán az állam részére kívánta a kisajátítási jogot és az efelett való döntést megadni.

Elég gyakran előfordulhat azonban az az eset, hogy az elrendelt erdőtelepítési munkálatok várható gazdasági eredményei egyáltalán nem állanak arányban a teljesítendő befektetéssel, vagy pedig, hogy a befektetés költségei a birtokos anyagi erejét meghaladják.

Bár a tervezet az előbbieken eltért némileg attól az alapelvtől, hogy a köz érdekében szükséges tennivalók költségeit feltétlenül a köznek kell viselnie, mégsem lehet az egyes birtokosokat arra kötelezni, hogy aránytalanul nagy költséggel járó vagy anyagi erejüket messze túlhaladó befektetéseket eszközöljenek a köz javára.

Ilyen esetekre tehát biztosítani kellett a birtokos részére azt a jogot, hogy a terület kisajátítását kérhesse, amely esetben a munkálatok költségei természetesen a tulajdonossá váló államot terhelik.

Mivel azonban az ilyen kisajátítás esetleg az időleges pénzzavarban lévő tulajdonos birtokának összefüggését kellemetlenül megzavarná, módot kellett találni arra is, hogy a munkálatokat ilyen esetekben az állam saját költségén végeztesse el s viszont a birtokosnak módja legyen — ha anyagi helyzete megjavult — a területet záros határidőn belül visszaváltani.

Ezt a megoldást célozzák a terület díjtalan átengedésére vonatkozó rendelkezések.

150. §-hoz.

Az első bekezdést a 140. §-ban eszközölt módosítások figyelembevételével kellett, megváltoztatni.

151. §-hoz.

A változtatás csak stiláris jellegű, a §. értelmét nem módosítja.

151. a) §-hoz.

Sem a joggal, sem a méltányossággal nem volna összeegyeztethető, hogy az ebben a fejezetben biztosított kedvezményeket azoknak a birtokosoknak is megadja az állam, akik a terület elkopárosodását gondatlan, vagy rendszertelen gazdálkodásokkal idézték elő.

Ha az ilyen értelmű tiltó rendelkezés a törvényből hiányoznék, a gondatlan birtokost semminő aggodalom nem tartaná vissza a rendszertelen gazdálkodástól, mert hiszen mindig számíthat arra, hogy a pusztulófélben levő területet állami segítséggel könnyen rendbe fogja hozni.

Ezért volt szükséges ilyen értelmű új §-nak a tervezetbe való felvétele.

152. §-hoz.

Ebbe a §-ba fel kell venni egyrészt azt, hogy az erdőrendészeti hatóság a kijelölésnél a tulajdonost is meghallgassa, másrésztől biztosítani kellett a tulajdonos részére is azt a jogot, hogy valamely területet a közérdekből befásítandó területek közé felvétethessen s ilyenformán jogot szerezzen az ilyen erdőtelepítések részére biztosított kedvezményekhez.

153. §-hoz.

A második bekezdés módosítását az a megfontolás tette szükségessé, hogy a kisajátítás tulajdonképpen a tulajdonjogba való erőszakos beavatkozás, aminek csak feltétlen szükségesség esetén van helye. Viszont a harmadik bekezdés kiegészítését a 148. §-nál eszközölt módosítások tették szükségessé már csak azért is, hogy az állam már a kijelölés alkalmával tisztában legyen azzal, mely területek beerdősítési költségei fogják az állami költségvetést terhelni.

158. §-hoz.

A 148. §-nál eszközölt módosításnak természetes következménye, hogy a tulajdonos által kért kisajátítás, illetőleg díjmentes átadás esetén is fel kell az iratokat a miniszterhez terjeszteni már csak azért is, hogy a szükséges költségfedezetről a tárca költségvetésében idejében tudjon gondoskodni.

160. §-hoz.

Az első és második bekezdésben eszközölt módosítások az előző §-okban tervezett módosításoknak természetes következménye.

162. §-hoz.

A területeknek erdősítésre való kijelölése feltétlenül közérdekből történik, az eljárási költségek tehát csak a közt terhelik, amelynek érdekében az eljárás megindul. Az erre vonatkozó külön bekezdést ezért a §. végén fel kellett venni.

Önkéntes erdőtelepítés.

Általános indokolás.

A törvénytervezet semmiféle intézkedést nem tartalmazott arra nézve, hogy az állam a birtokosok erdősítési kedvét valamilyen módon fokozza, vagy előmozdítsa. Mivel egyrészt nagymérvű fabehozatalunk csökkentése, másrészt nagykiterjedésű fátlan területeinknek legalább részben való befásítása az erdők szaporítását mindenképpen közérdekké teszi, csak helyesnek lehet minősíteni minden olyan gazdaságpolitikai intézkedést, amely az önkéntes erdőtelepítést az állam túlzott megterhelése nélkül lehetővé vagy könnyebbé teszi.

164. a) §-hoz.

Az a birtokos, aki mezőgazdasági földjét azzal a kötelezettséggel erdősíti be, hogy ezt mint e törvény hatálya alá eső erdőt törzskönyvezni engedi amellet, hogy az erdősítésbe számottevő költséget fektetett be, hosszabb időre lemond ingatlanának hasznáról.

A fiatal erdőtelepítés ugyanis az első 1—2 évtizedben alig szolgáltat valami hasznot, sőt gondozása és fenntartása jelentékeny költséget okozhat.

Igaz ugyan, hogy a függő termés ezen a területen évről-évre felhalmozódik és bizonyos mértékű tökeképződést eredményez, mivel azonban a törvénytervezet értelmében a törzskönyvezett erdőt a birtokos üzemterv szerint lesz köteles kezelni, ennek természetes következménye az, hogy az így képződött tőkét nem tudja majd a gazdaságból egyszerre kivonni, hanem a rendszeres erdőgazdálkodás alapfeltételeinek megfelelően ezután a tüke után is csak az évi kamatokat, az erdő rendes évi növedékét veheti majd igénybe.

Mivel a fejezet általános indokolásából kivehetőleg a birtokos az erdő telepítésével közérdeket is szolgál, a legelemibb igazságnak kell minősítenünk azt az eljárást, hogy az állam arra az időre, ameddig a birtokos a területből semmi hasznot nem húz, a közszolgáltatások alól mentesítse.

A másik részből viszont számolni kell azzal, hogy a mezőgazdálkodás ma teljesen szabad.

Ha tehát azt a birtokost, aki saját jószántából is hajlandó erdőt telepíteni, még pedig olyan területen, amelyik mezőgazdasági művelésre is alkalmas, éppen úgy kényszeríthetjük arra, hogy ezt a területet továbbra is erdőként tartsa fenn és üzemterv szerint kezelje, mint a mostani erdők birtokosait: alig tehető fel, hogy valaki meghozza azt az áldozatot, amivel az erdő telepítése, egyrészt az erdősítés befektetési költségei, másrészt a mezőgazdaságnál évenként ismétlődő jövedelmek elvesztése folytán jár. Bizton számíthatunk arra, hogy amíg a mostani nehéz mezőgazdasági helyzet tart, sok birtokos fogja szívesen meghozni ezt az áldozatot, ha tudja azt, hogy a beerdősített területtel és annak fatermésével szabadon fog rendelkezni. Sőt attól sem kell félnünk, hogy ezeket az erdőket idő előtt ki fogják irtani, mert a mai helyzet is igazolja, hogy a gyorsabb növéssű fánemekből helyesen telepített erdőgazdaság jövedelme — bár nem éri el az elsőrendű mezőgazdasági területek jövedelmét, — egyrészt a termés, másrészt a faarak állandósága következtében biztosabb egzisztenciát nyújt a birtokosnak, mint a gyengébb mezőgazdasági földek és pedig annál is inkább, mert sokkal kisebb munkaerő-szükséglete következtében a munkabérek drágulását sem érzi annyira, mint a mezőgazdaságnál.

Az első és második bekezdésben eszközölt módosítások az előző §-okban tervezett módosításoknak természetes következményei.

164. a) §-hoz.

Mivel Magyarország mai helyzete mellett minden erdőtelepítést bizonyos mértékig közérdekűnek kell tekinteni, feltétlenül szükségesnek látszott ezt a §-t a törvénytervezetbe bevenni már csak azért is, hogy az állam erdőgazdálkodási politikájának irányát maga a törvény szegesse le.

165. §-hoz.

A stiláris módosításokon kívül fel kellett venni azt a pótlást, hogy a fás legelővel is rendelkező legeltetőtársulatok alapszabályait e törvény rendelkezéseinek megfelelően ki kell egészíteni már csak azért is, hogy a földművelésügyi miniszter vagyongfelügyeleti joga a fahasználatokra vonatkozólag ott is megfelelően biztosítva legyen.

167. §-hoz.

A szövegben kifejezésre kellett juttatni, hogy a megalakulásig a névjegyzék is csak tervezet, másrésztől törölni kellett az eddigi gyakorlattól

eltérően beállított bizottságot, mert az egy emberrel, az elnökkel való tárgyalás sokkal gyorsabb és rendszerint eredményesebb is.

168. §-hoz.

A módosítások indokolását a 167. §-nál adtuk.

169. §-hoz.

Tisztán stiláris módosítások.

171. §-hoz.

Az 1—9., 10. és 12. pontokon eszközölt stiláris módosítások csak a helyesebb megértést célozzák. A 4. és 5. pontoknál betoldott pótlásokra a birtokossági adminisztráció szabályozása céljából van feltétlen szükség.

172. §-hoz.

A második bekezdésben eszközölt módosítás tulajdonképpen az alakuló közgyűlés teendőinek helyes körülírását célozza.

173. §-hoz.

Mivel a névjegyzéktervezetet csak az alakuló közgyűlés hitelesíti, ott, ahol az arányrészeket régebbi joggyakorlat nem szentesítette, nem lehet a névjegyzéktervezetet a szavazás alapjául elfogadni, mert az ilyen tervezetekbe, amint azt a gyakorlat megmutatta, igen gyakran csúsznak be jelentékeny hibák.

174. §-hoz.

Az első bekezdést a 173. §. rendelkezéseinek megfelelően módosítani kellett.

175. §-hoz.

Az elkészítésnek az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe való utalása természetes következménye a hatósági jogkör megváltoztatásának.

176. §-hoz.

Tisztán stiláris módosítás.

177. §-hoz.

Tisztán stiláris módosítás.

178. §-hoz.

Tisztán stiláris módosítás.

179. és 180. §-hoz.

A módosítások a teendők pontosabb körülírását célozzák.

181. §-hoz.

A bizottságot a 167. §-ban eszközölt módosításnak megfelelően törölni kellett.

A 222., 229. §-okra való utalást az eddig is bevált gyakorlat tette szükségessé.

183. §-hoz.

A beiktatott módosításokat az eddig is működött birtokosságok zavar-talan továbbműködésének lehetővételete teszi szükségessé.

184. §-hoz.

Az első bekezdés stiláris módosítása a pontosabb értelmezés céljából szükséges.

A §. végére betoldott új bekezdés az eddigi rendszerről való zavar-talan átmenetet biztosítja.

185. §-hoz.

Tisztán stiláris módosítás.

188. §-hoz.

A stiláris módosításokon kívül szükség volt annak a kifejezett meg-állapítására, hogy a közös erdő felől a birtokossági tagok csak a jóvá-hagyott szabályzat értelmében megtartott közgyűlésen rendelkezhetnek.

190. §-hoz.

Az első bekezdés szövegének módosítása csak a vételár hováfordítását célozza.

197. §-hoz.

A negyedik bekezdésben célszerű a 194. és 195. §-okra utalni. Egyéb-ként a szöveg változatlan.

Be kellene ezenkívül ebbe a §-ba szövegezni a törlesztéses kölcsön elsőbbségi jogát, mert enélkül az ilyen birtokosságok részére aligha lehet kölcsönt biztosítani.

198. §-hoz.

Az elővásárlási jog elsősorban az erdőbirtokosság, másodsorban a köz-ség és csak végső esetben az állam részére biztosítandó, mert hiszen a közérdeknek is ez a sorrend felel meg.

Már az adminisztráció szempontjából is kívánatos, hogy az arány-részek ne oszoljanak meg túlságosan sok birtokos között, mert az igen apró arányrészeket természetbeni használatokkal arányosan kielégíteni úgyszólván lehetetlen.

Másrésről kívánatos minden eszközzel előmozdítani azt, hogy ilyen

területek lassan a politikai község tulajdonába menjenek át s csak a végső esetben lehet ilyen aprólékos jogoknak az állam részére való megvásárlására gondolni ott, ahol magának a törvénynek a végrehajtása teszi szükségessé, hogy a birtokosságban az állam is részes legyen.

199. §-hoz.

Az első bekezdés módosítása sajtóhibaigazítás. A második bekezdés módosítása a gyorsabb eljárást célozza.

201. §-hoz.

A harmadik bekezdésben eszközölt betoldást a hivatkozott §-ok teszik szükségessé, míg a negyedik bekezdés után betoldott új bekezdés a törvény helyesebb értelmezése céljából szükséges.

208. §-hoz.

Az utolsó bekezdésben eszközölt beszúrás az államerdészeti kezelés természetéből folyik.

209. §-hoz.

Az első mondat második részét törölni kellett, mivel hanyatló árak mellett nem lehet a második árverés legkedvezőbb ajánlattevőjét arra kényszeríteni, hogy az első árverésen tett, esetleg az övénél magasabb, legkedvezőbb ajánlatot kötelezőnek ismerje el.

210. §-hoz.

Az első két bekezdés kicserélését a logikai sorrend indokolja. A harmadik bekezdésben az eljárás gyorsítása céljából kellett határidőt felvenni.

214. §-hoz.

A második bekezdést azért kellett kiegészíteni, mert a választmány alakítása nem feltétlenül kötelező.

Rá kell ezenfeül mutatnunk arra, hogy a kivetési jog elévülése a törvényben szabályozva nincs.

217. §-hoz.

A második bekezdésből törölni kell a tagsági járulék kivetését, mert hiszen egyáltalán nem kívánatos, hogy a birtokosságok olyan terhet vállaljanak magukra, amelyeknek kamatát és törlesztési részleteit a birtokosság jövedelmei nem fedezik.

A negyedik bekezdés szövegmódosításai a miniszter jogának részletesebb körülírását célozzák, míg a §. végén eszközölt toldás célja, hogy az

ilyen alapokat eredeti rendeltetésük céljaira minden körülmények között biztosítsa.

220. §-hoz.

A módosítás önként folyik abból a rendelkezésből, amely külön választmány megválasztását nem teszi az erdőbirtokosság feltétlen köteleseégévé.

222. §-hoz.

A negyedik bekezdésben eszközölt módosítás az eljárás pontosabb körülírását célozza.

223. §-hoz.

A második bekezdés módosítása a hatáskör decentralizálásának következménye. Az 1., 4. és 5. pontokban eszközölt módosítások stiláris jellegűek. Az új 7. pont beszúrása az elővásárlási jog gyakorlásának szabályozása céljából szükséges s ennek megfelelőleg a további pontok számozása eggyel eltolódik.

Egyébként a 7—22. pontok szövege változatlan.

228. §-hoz.

A második bekezdés módosítására a szavazás módjának pontos megállapítása érdekében van szükség. A 4. bekezdést a 229. §-nak megfelelően kell módosítani.

229. §-hoz.

Nem lehet erdőrendészeti áthágásnak minősíteni azt, ha a tagok a közgyűlésen nem jelennek meg határozatképes számban, mert hiszen az új közgyűlés összehívása iránt az alapszabály ilyen esetekre intézkedik, s a második közgyűlés rendszerint a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.

Hatósági beavatkozásnak csak az esetben van helye, ha a tagok indokolatlanul vonakodnak a határozathozattól.

230. §-hoz.

A második bekezdésben megállapított panasz jogát csak az esetben lehet a m. kir. erdőhivatal részére biztosítani, ha az erdő állami kezelésben van.

233. §-hoz.

A második bekezdésben „erdőigazgatóság” helyett „erdőhivatal” teendő, egyébként változatlan.

235. §-hoz.

Az első bekezdésben „megakadályozása” helyett „megakadása”-t kellett betenni, mert hiszen szándékosság nélkül is megakadhat a birtokosság működése.

A második bekezdésben „erdőigazgatóság” helyett „erdőhivatalt” kell tenni.

A harmadik bekezdés módosításai a 223. §. átszövegezésén alapulnak.

239. §-hoz.

A módosítás természetes következménye annak a rendelkezésnek, hogy az arányrészeket csak a névjegyzékben kell nyilvántartani.

241. §-hoz.

Az 1. pontot célszerűnek látszott némi betoldással kiegészíteni. A 3. pontba fel kellett venni a tulajdonos meghallgatását is. Az eredeti szöveg utolsó bekezdésének beiktatása nem célszerű, mert különösen a balatonmenti hegyek védelme érdekében teendő intézkedések olyan messzemenő közgazdasági vonatkozásúak, hogy azokat egy ilyen, úgyszólván ötlet-szerűen beiktatott rendelkezéssel véleményünk szerint nem szabad elintézni. De másrésztől nem látszik indokoltnak az sem, hogy míg a tervezet az összes többi természeti emlékek kijelölését teljesen a földművelésügyi miniszter hatáskörébe utalja, addig az itt felsorolt néhány területet már maga a törvényhozás minősítse ilyen területnek. Ezért az eredeti tervezet utolsó bekezdését töröltük.

Vizsont célszerűnek látszik az új utolsó bekezdés beiktatása, hogy a tulajdonos is kérhesse a természeti emlékek közé leendő felvételt, mert hiszen igen gyakran előfordulhat az az eset, hogy például egyes különös korú vagy méretű fáról a tulajdonoson kívül másnak nincs is tudomása.

242. §-hoz.

A gazdasági munkákon kívül fel kellett venni az első bekezdésbe a műszaki vagy egyéb munkákat is, mert különösen a műszaki munkák járhatnak a terület egész képének, vagy a termőhelyi viszonyoknak teljes megváltoztatásával.

243. §-hoz.

A tulajdonjog fogalmának tiszteletbentartása megköveteli, hogy a művelés korlátozása vagy beszüntetése folytán bekövetkező károkért a tulajdonos megfelelő kártalanítást kapjon.

Annál inkább indokolt ez, mert hiszen a kijelölés egyáltalán nincs területnagysághoz kötve s előfordulhat az az eset is, hogy a kijelölés folytán a tulajdonos egész birtokának használatában korlátozva lesz.

Mivel itt a kisajátításhoz teljesen hasonló elbírálást igénylő magánjogi kérdésről van szó, a kártalanítás megállapítását, ha békés megállapodás nem jön létre, feltétlenül bírói útra kell utalni.

244. §-hoz.

Az államra kell hárítani a fenntartáshoz szükséges műszaki munkák viselésének költségét is, mert egyes esetekben (pl. sziklák, barlangok fenn-

tartásánál) ezek jelentékeny költséget igényelnek anélkül, hogy a birtokosnak azokból csak a legkisebb haszna is volna.

246. §-hoz.

Könnyen megtörténhetik, hogy a természeti emléket vagy természetvédelmi területet esetleg rövid ideig itt-tartózkodó külföldi vendégek vagy tudományos kutatók kívánják megtekinteni olyankor, amikor a birtokos engedélyét valamely előre nem látható okból, pl. mivel külföldön tartózkodik, idejében beszerezni nem lehet. Szükséges ezért a §-t oly módon kiegészíteni, hogy a természetvédelmi terület megtekintésére a földművelésügyi miniszter is adhasson engedélyt.

247. §-hoz.

Változatlan, csupán az első bekezdésben kell az utolsó mondatba „tulajdonosra” és „háruló” szavak közé „és az államra” szavakat beszúrni, mivel a kijelölésnek nemcsak a tulajdonos, hanem az állam kötelezettségeit is szabályoznia kell.

250. §-hoz.

Nem lehet a kisajátítást attól az igen nehezen megállapítható feltételtől függővé tenni, hogy a fenntartás a földtulajdonos kezén nem lenne megfelelően biztosítva, ezért az első bekezdést olyan módon kellett átszövegezni, hogy ha a tulajdonos a természeti emlék fenntartását nem vállalja, a területet ki kell sajátítani.

253. §-hoz.

Az egyesület feltétlenül szükségesnek tartja, hogy elsőfokú erdőrendészeti hatóság gyanánt a régi erdőtörvényben megállapított erdészeti albizottság állíttassék vissza olyan formában, hogy annak a főispán vagy alispán mint elnökön kívül két erdőbirtokos és két okleveles erdőmérnök legyenek a tagjai.

A törvénytervezet az erdőrendészeti hatóságok munkakörét sokkal tágabb területre terjeszti ki s ezenfelül az odakerülő ügyek közül ma sokkal több az olyan szakkérdés, amelyik a kérdéstről való legalább általános tájékozottság nélkül el nem intézhető. Feltétlenül kívánatos azért, hogy a bizottságnak két olyan erdőbirtokos legyen a tagja, akiknek maguknak is rendszeres gazdasági terv szerint kezelt erdőbirtokuk van; az okleveles erdőmérnökök pedig szükség esetén mint szakértő kültagok is bevonhatók legyenek a bizottságba, amire már a régi erdőtörvény is módot adott.

A tervezetbe ezen a címen további rendelkezést nem vett fel az egyesület, mivel egyrészt a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvény a kormányt felhatalmazza arra, hogy új munkakörök részére új bizottságokat állítson fel, másrészt pedig az erre vonatkozó rendelkezések amúgyis csak a belügyminisztériummal egyetértésben illeszthetők be a törvénybe s azok letárgyalására a földművelésügyi minisztérium hivatott.

255. §-hoz.

Bár az egyesület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állami hivatalok (erdőigazgatóság, erdőfelügyelő, erdőhivatal) hatósági jogkörrel nem ruházhatók fel, mégis meg kellett hagyni az első bekezdésben az erdő-

igazgatóságot is, mert az erdők törzskönyvének vezetése az erdőigazgatóság kezében maradnia az egyesület álláspontja szerint is s így az igazgatóság erre vonatkozó intézkedéseivel szemben is biztosítani kell a jogorvoslat lehetőségét.

Az „állami” erdőfelügyelő helyett a „királyi” erdőfelügyelő címet javasolja az egyesület visszaállítani, már csak azért is, mert ez a cím a régi erdőtörvényben gyökerező 50 éves *multra utal*.

257. §-hoz.

Az eredeti tervezet 1. és 6. pontját ebből a szakaszból az egyesület törölte, mert törölni javasolta az eredeti tervzetnek a 26. és 54. §-aiban tárgyalt azokat a rendelkezéseit, amelyek alapján a hatóság a panasz tárgyává tehető határozatot hozhatná.

Visszont az 1—5. és 10. pont alatt hat újabb tétel felvételét javasolja az egyesület.

A felsorolt esetek egyrésze ugyan szakkérdések elintézésével kapcsolatos, a teendő intézkedés azonban évtizedekre előremenőleg nyúl bele a birtokos rendelkezési jogába s az erdőgazdaság jövedelmezőségére és értékére döntő befolyást gyakorol.

Bár a 257/a. szám alatt beiktatni javasolt §. mindezekben az esetekben előírja a megszervezni kért Országos Erdőgazdasági Tanács meghallgatását, mégis fel kellett venni ezeket a kérdéseket azok közé, amelyekben a közigazgatási bírósághoz panasszal lehet élni, mivel a földművelésügyi miniszter a döntésnél a tanács véleményétől el is térhet.

Lényegében ezekben a vitás kérdésekben két szakvélemény áll egymással szemben, az állami adminisztráció szerveinek és a magánfél erdészeti alkalmazottjának véleménye és nem lehet minden körülmények között megnyugtatónak tekinteni azt, ha a végleges döntés az egyik szakközeg hivatali felsőbbségének kezében van. Annál kevésbé lehetne az eljárást teljesen megnyugtatónak tekinteni, mert joggal feltehető, hogy az állami adminisztráció közege felsőbbségétől nyert utasítás értelmében jár el s ilyen esetben már eleve ki van zárva, hogy a birtokos felebbezése eredményre vezethessen.

A szakértő erdőmérnököknek a közigazgatási bíróság munkájánál leendő alkalmazását pedig éppen az a körülmény teszi szükségessé, hogy ezek az ügyek szakértő bevonása nélkül érdemlegesen el sem bírálhatók. Olyan formát kellett tehát keresni, amely mellett a szakértők véleménye a döntésnél minden külső befolyástól mentesen megnyilvánulhat.

257/a. §-hoz.

Az egyesület szükségesnek látja, hogy mindazokban a kérdésekben, amelyekben a birtokos és az állam között vagy pedig a két fél szakértő alkalmazottai között lényegesebb nézeteltérések merülhetnek fel, olyan független szaktestület álljon tanácsadó szerv gyanánt a miniszter rendelkezésére, amelynek összeállításába az érdekelt birtokososztálynak is van befolyása s amely éppen összetételénél fogva alkalmas arra, hogy az ellentétes érdekeket összeegyeztesse.

A földművelésügyi miniszter nemcsak a közérdek hivatalos képviselője, de egyúttal hivatali felsőbbsege is az ügyben eljáró állami alkalmazottaknak s ha az ügy elintézése tisztán az adminisztráció útján történik, a szakkérdésekben csak az állami alkalmazottak véleményére lenne utalva.

Kétségtelen, hogy mint minden gazdasági ágban, az erdőgazdaságnál is ugyanazt a célt különböző eszközök alkalmazásával is el lehet érni vagy ugyanazt az eszközt lehet gyorsabb vagy lassabb tempóban alkalmazni.

Igen különböző az a hatás, amit az egyes eljárási módok ilyen esetekben a gazdálkodás legközelebbi eredményeire gyakorolnak s igen könnyen előfordulhat az az eset, hogy az olyan intézkedés, amelyik a távoli jövőben kétségtelen nagy haszonnal kecsegtet, a közelebbi jövőben aránytalan terheket ró a birtokosra, vagy pedig hogy valamely teendőnek túlgyors tempóban való keresztülerőszakolása egyenesen a birtokos tőketételét eredményezné.

Egyes gazdálkodási módok favorizálása, túlzott ellenszenv vagy rokonszenv az egyes fajok tenyésztésével szemben, aránylag csekély jelentőségű tényezők hatásának túlbecsülése a legkiválóbb szakembernél is idézhetnek elő olyan tévedést, ami a birtokosra kárral járhat vagy lehetnek forrásai olyan a birtokos akaratával ellenkező intézkedésnek, amit eminens közérdek egyáltalán nem tesz feltétlenül szükségessé.

Nem lehet tehát megnyugtató az, ha ezek a szakkérdések tisztán az állami adminisztráció szemszögéből megvilágítva kerülnek döntés alá.

Ezért tartja az Országos Erdészeti Egyesület ezeknek a kérdéseknek az elintézésénél a független véleményező szerv közbeiktatását szükségesnek.

Kétségtelen azonban, hogy még a tanács véleményével felszerelt ügyek is csak az állami adminisztráció felsőbb szervein keresztül juthatnak a miniszter elé s ezenkívül sincs kizárva az az eset, hogy valamelyik kormányzatnál olyan politikai tendenciák jutnak a kérdések elintézésénél döntő szerephez, amilyenek a szomszédállamokban ma napirenden vannak, s amelyeket tisztán erdőgazdasági szempontból már csak azért sem tekintethők kívánatosnak, mert az általuk teremtett bizonytalanság egy gazdasági ág fejlődésére sem lehet kedvező hatással.

Ezért tartja az Országos Erdészeti Egyesület feltétlenül szükségesnek, hogy még a tanács bevonásával intézett azok az ügyek is, amelyek a birtokos anyagi érdekét vagy rendelkezési jogát igen mélyen érintik s amelyeket a 257. §-ban taxatív is felsoroltunk, panasz útján a közigazgatási bíróság elbírálása alá legyenek bocsáthatók.

258. §-hoz.

Az egyesület elvi álláspontjának megfelelően, mely szerint hatósági teendők az állami hivatalokra nem bízhatók, a tervezet szövegéből törölni kellett az erdőigazgatóságot.

A 259. és 260. §-ok biztosítják ugyan sürgős esetekben az erdőigazgatóság, illetőleg az erdőfelügyelő intézkedési jogát, de ugyancsak köteleességükké teszik azt is, hogy az ilyen intézkedést az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak bejelentésük, kétségtelen tehát, hogy a rendelkezés szankcióját csak a hatóság intézkedése adja meg.

Ha az erdőfelügyelők — amint ez remélhető — az erdőszeti albizottságok székhelyén lesznek alkalmazva, módjukban álland azonnal kérni intézkedésükre a hatósági jóváhagyást. Nem tartja azonban lehetőnek az egyesület azt, hogy állami közegeknek egyszerű adminisztratív úton joguk legyen még a sürgősséget is határidő kitűzésével kimondani, mert ez — a felelősség késői elintézése esetén — teljesen illuzóriussá tenné a felelősségi jogot.

A már végrehajtott határozat megváltoztatása egyrészt eredményt a birtokos szempontjából nem jelentene, ha pedig az eredeti állapotot vissza akarná állítani, az eljáró tisztviselőt még az anyagi károkért sem tehetné felelőssé, mert hiszen az kétséget kizáróan jóhiszeműen és törvényesen járt el.

259. §-hoz.

Az eredeti tervezet utolsó bekezdését az egyesület törölni kéri.

Már a 255. és 258. §-ok indokolásánál rámutattunk az egyesületnek arra az elvi álláspontjára, hogy az állami funkcionáriusok ezekben a kérdésekben hatósági jogkört ne gyakorolhassanak. Az állami közegek hivatalos képviselői a közérdeknek. Mivel azonban ezeknél a kérdéseknél a magánérdeknek is jelentős szerep jut, sőt igen sokszor jelentkezik a tényleges vagy látszólagos közérdekkel ellentétes formában: a két fél, a közérdek és magánérdek képviselői között felmerülő vita eldöntését nem lehet az egyik félre bízni, mert ez nem volna egyéb gazdasági diktatúránál.

Sőt az egyesület a 264/a. §-ba kifejezett tiltó rendelkezés felvételét javasolja, hogy a hatósági jogkör az állami hivatalokra átvonható ne legyen.

261. §-hoz.

Az egyesület külön pont gyanánt vette be a törvénytervezetbe azt, hogy az erdőfelügyelők a közigazgatási hatóságnál felmerülő vadászati ügyek előadói tisztét is kötelesek legyenek ellátni.

A törvénytervezettel kapcsolatban külön felterjesztésében az egyesület rámutatott arra, hogy az egész vadászati törvényt vegye revízió alá és a nem hivatásos, tehát nem erdész, vadászoknak is adjon megfelelő szerepet a vadászati adminisztrációban. Az erre vonatkozó végleges intézkedés természetesen csak az új vadászati törvény keretén belül található helyet, ezért erre vonatkozó javaslatunkat csak a felterjesztésbe vettük be.

264/a. §-hoz.

Az egyesület feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az adminisztráció gyorsítása és könnyítése érdekében az adminisztráció hatásköre kibővítettessék ott, ahol a közérdek és a birtokos érdeke nem kerülnek egymással szembe.

Ilyen elsősorban az üzemtervtől eltérő kisebb használatok engedélyezése.

Különösen áll ez az állami kezelésbe vett erdőkre, ahol az üzemterv végrehajtása is jórészt az állami adminisztráció kezében van.

Teljes megnyugvással lehet fogadni azt, hogy a javasolt szövegben mennyiségileg is körülhatárolt kisebb használatok engedélyezésére az adminisztratív hatóságok közvetlen jogot nyerjenek.

Viszont itt kívánta az egyesület leszzegezni azt az álláspontját is, hogy a hatósági jogkör többi része az adminisztratív hivatalokra ne legyen átruházható.

265. §-hoz.

Az első bekezdésbe pótlólag fel kellett venni a 322/a. §-ra való utalást is, mivel az eredetileg 51. §. alatt a középfokú képzésre vonatkozólag felvett rendelkezéseket az egyesület ide vitte át.

268. §-hoz.

A változás az 1. pont rövidebb és szabatosabb átszövegezése, viszont a 7. pontban az „egyébként súlyosan” szavak törlése, amik közül indoklásra egyik sem szorul.

269. §-hoz.

A negyedik bekezdést módosítani volt szükséges egyrészt azért, hogy olyan esetekben, amikor a jóhiszeműség kétséget kizáróan beigazolható, az eljáró hatóság a bírság mérséklésénél ne legyen kötve.

Viszont szándékosság vagy üzérkedés esetén nem lehet a bírság kisebb a jogtalanul kitermelt fa értékénél, mert ellenkező esetben az ilyen jogtalan haszon az áthágóra anyagi előnyt fog jelenteni s a kitermelt faanyag értékének csak egy részét felemészítő bírság nem fogja visszatartani attól, hogy az érték másik részét a törvény ellenére is biztosítsa a maga számára.

271. §-hoz.

Az első bekezdés utolsó mondatában a „tulajdonos között” szavak után „a felelősség kérdésében” szavakat kell beszúrni, mivel az ellenkező megállapodás csak erre vonatkozik. A második bekezdés elejéről törölni kell „Az eljárási költségek és hajtópénz megtérítésére, valamint” szavakat, egyébként a §. szövege változatlan.

274. §-hoz.

A hiányzó részleteket, mint felesleges szószaporítást kellett törölni, mert hiszen az eltérés fogalmában benne van, hogy a tulajdonos nem iparkodott a vétkes cselekményt megakadályozni vagy megtorolni s éppen így önként értendő az is, hogy meg nem történt cselekményért büntetni senkit sem lehet.

278. §-hoz.

Az államfői kegyelemért való felebbezést törölni javasoljuk, nehogy az erre való utalás az ilyen értelmű folyamodások túlságos felszaporodását idézze elő.

281. §-hoz.

Az utolsó bekezdést át kellett szövegezni, mert hiszen a megtorló eljárás csak a határozat végrehajtásával fejezhető be. Ezzel szemben a bekezdésben tisztázni kellett azt, hogy az intézkedés mikor válik jogerőssé.

287. §-hoz.

A 11. és 13. pontban eszközölt csekély módosítás a helyesebb szövegezését célozza.

288., 289., 290., 291. §-okhoz.

A bizottság a 100 pengős értékhatárnak 200 pengőre leendő felemelését tartja szükségesnek.

Közismert dolog, hogy a büntetőbírósi eljárásnál, ahol a felkeresett személyzet tanuvallomását nem veszik feltétlenül bizonyító erejűnek, milyen gyakran szabadul meg a kártevő pusztán azért, mert tagadásával szemben a magánvádlóként szereplő birtokos nem tud két tanut állítani.

Lehetetlen az erdőgazdálkodásnál arra berendezkedni, hogy az őrző személyzet párosával járja az erdőt, csupán azért, hogy a vétkes cselekmény elkövetését a büntetőbíróság előtt is feltétlen bizonyossággal lehessen igazolni s így ezért is, de a sokkal rövidebb és gyorsabb eljárásért is kívánatos, hogy az értékhatár megfelelő felemelésével a károsításoknak minél nagyobb része legyen közigazgatási úton elbíráható.

Úgy ezeknél, mint az ezután következő §-oknál is „árszabály” helyett mindenütt „érték- és árszabály”-t kell tenni, mert hiszen ezeknek az árszabályoknak sok olyan dolog értékét kell tartalmazniuk, amelyeknek forgalmi áruk nincs.

294. §-hoz.

A súlyosbító körülmények közé fel kell venni azt is, ha a károsítást többen együtt követik el, mert akárhány vidéken szokásos az, hogy a károsítók egyszerre akkora tömegben lepik el az erdőt, hogy a védszemélyzet velük szemben tehetetlen.

295. §-hoz.

A második bekezdésben az első mondat egy részének törlése azt célozza, hogy az ellenszegülő tettes minden esetben büntethető legyen, viszont a bekezdés végén az egyetemleges kötelezettség kimondása azt célozza, hogy a végrehajtás során a legtöbbszörre vagyontalan tettes mellőzésével közvetlenül a felelős személyt lehessen végrehajtás alá vonni.

302. §-hoz.

A hagyásfáért az érték háromszorosát kell megállapítani kártérítés gyanánt, mert ezeknek az eltávolítása legtöbbszörre a hézagosan marad fiatalos, igen költséges pótlását teszi szükségessé.

Az utolsó bekezdést azért kellett betoldani, mert az apró, néhány filléres büntetések nem fogják különösen a fiatal állományok károsításától a notórius kártevőket visszatartani.

313. §-hoz.

Az erdőigazgatóság vagy erdőhivatal kiküldöttje csak akkor képviselheti a sértettet, ha az meg nem jelent, vagy képviseletéről nem gondoskodott. Egyébként a magánféltől a képviseletetés jogát elvenni nem lehet.

314. §-hoz.

A vallomás alapját, valamint az erdőkárnaplóba való bejegyzését is nem észrevételek, de észleletek alkotják.

319. §-hoz.

Az első bekezdést a Negyedik cím átdolgozásának megfelelően kellett megváltoztatni.

A második bekezdésben foglalt pótlásokra is feltétlenül szükség van, mert ha a hatóság közérdekből szorítja le a birtokból egyébként nyerhető

jövedelmet, csak természetes dolog, hogy a birtokos nem kötelezhető akkora közteher viselésére, mint a teljesen szabadon gazdálkodó másik birtokos.

Az elemi csapások esetén való adóelengedést azért kellett felvenni, mert az utóbbi években elég gyakran fordultak elő olyan súlyos fagykárok, amelyek nemcsak az egyévi növedéket tették tönkre, hanem fiatal, sőt középkorú állományok teljes elpusztulására is vezettek.

Igaz ugyan, hogy az ilyen kár az erdőgazdaságnál a jövedelem teljes elmaradását egyik évben sem idézi elő, ezzel szemben azonban a károsítás következményei hosszú időn át minden év fatermésében érezhetők s másrészről igen gyakran költséges pótlásokat tesznek az elemi csapások szükségessé.

Végül figyelembe kell venni azt is, hogy az erdőnek, mint vagyonnak a fakészlet is elválaszthatatlan tartozéka s így az ilyen károsodás magában a vagyonban is számottevő csökkenést jelent.

Mindezek alapján teljesen indokolt, hogy az elemi csapásokkor nyújtani szokott adókedvezmények az erdőgazdaságra is kiterjesztessenek.

Mivel az üzemterv elkészítése, a szakképzett személyzet tartása a birtokosra közérdekből számottevő terhet ró, a szabad rendelkezés csökkentése esetleg az erdők forgalmi értékét is apaszthatja s a birtokost az erdőben levő fatőkék igénybevételében közérdekből korlátozza, az egyesület legalább is méltányosnak tartja az 1879. évi XXXI. t.-c. 16. §-ában megszabott pótdókedvezmény visszaállítását.

322. §-hoz.

A második bekezdés teljesen új szövegét be kellett toldani azért, hogy az ilyen kisajátítást szenvedő kisbirtokosok, amennyiben ezáltal birtokuknak számottevő részét elvesztenék, vagy a részlet elvonása egész gazdaságuk egyensúlyát bolygatná meg, azonos értékű területtel való kártalanításukat kérhessék s ily módon a föld nélkül maradás veszélyétől meg legyenek védve.

322/a. §-hoz.

Ennek a rendelkezésnek a felvételét az egyesület két szempontból tartja szükségesnek.

Egyrészt a 2000 kat. holdnál kisebb, szabadrendelkezésű erdők tulajdonosainak lehetővé kívánja tenni azt, hogy az üzemterv végrehajtására kisebb képesítésű, tehát olcsóbb állandó alkalmazottat is tarthassanak.

Másrészt a szerzett jogok védelme érdekében biztosítani kívánta azt, hogy azok, akik középfokú képesítés alapján vagy eddigi megfelelő gyakorlatuk alapján láttak el ilyen, vagy gazdasági és műszaki segédszolgálatot, a nekik megfelelő munkakörben továbbra is akadálytalan elhelyezkedést találjanak.

325. §-hoz.

Az átszövegezés a gyorsabb eljárás és a §. céljának pontosabb meghatározása érdekében volt szükséges.

326. §-hoz.

Semmi értelme nem volna, hogy az ebben a §-ban az állam részére biztosított igen erős beavatkozási jogot, amit amúgy is csak egy háborús kormányrendelet adott az adminisztratív hivatalok kezébe, továbbra is el-

vonjuk a törvény által szervezett és a birtokosokhoz sokkal közelebb álló hatóságtól.

Csak természetes dolog, hogy az a körülmény, miszerint az üzemterv még nem készült el, a hatóság részére nem biztosíthat messzebbmenő beavatkozási jogot, mint amennyire ez a beavatkozási jog e törvény értelmében az államot az üzemterv összeállítása és végrehajtása körül megilleti. Szükségessé teszi ennek a törvényben leendő határozott megállapítását az a körülmény, hogy az adminisztratív hivatalok ezideig is sokszor támasztottak még e törvénytervezet keretein is túlmenő követeléseket a használatok engedélyezésénél.

Az engedély elbírálásának határidőnöz kötése azért szükséges, mert hiszen az erdő legfőbb jövedelmét a fahasználat képezi s az adminisztráció nehézségével nem lehet a birtokost attól a jogától megfosztani, hogy ingatlanának hasznaihoz a kellő időben és akkor juthasson hozzá, amikor azokat legjobban tudja értékesíteni.

330. §-hoz.

Mivel a beavatkozások kivétel nélkül a közérdek címén történnek, önként értendő, hogy a bélyegmentességet a panaszokra is ki kell terjeszteni.

Hiszen a birtokos kivétel nélkül azért kénytelen a felsőbb hatósághoz hogy saját jogos, vagy legalább is jogosnak vélt érdekét a köz érdekében való megcsönkítése ellen megvédhesse, a panaszra tehát nem a saját eljárása, hanem a hivatalos beavatkozás szolgáltatja az indító okot. Az ilyen beadványokat nem lehet máskép minősíteni, mint a hivatalos felszólításra beadott válaszokat, amelyek pedig köztudomás szerint minden tekintetben bélyegmentesek.

335. §-hoz.

Az érdekeltek meghallgatását a rendeletek kiadása előtt feltétlenül biztosítani kell ebben a törvényben is, és pedig annál inkább, mert hiszen a törvénynek igen sok olyan intézkedése van, amelyik eddig szokatlan mértékben nyúl bele a magánjogokba.

